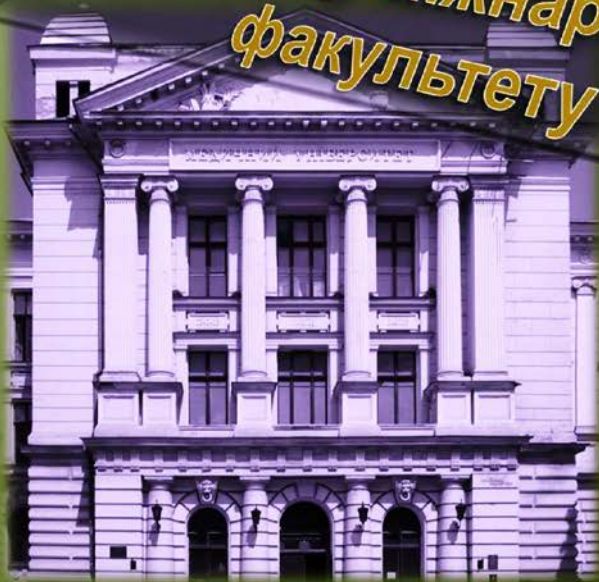

**Одеський національний
медичний університет**

**Українська мова
як іноземна:**

**навчально-методичний
посібник для здобувачів
5-го курсу міжнародного
факультету**

ОНМедУ координати:

46°29'36" пн. ш.

30°43'32" сх. д.

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

О. О. Сікорська, Л. М. Філюк

**УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК ІНОЗЕМНА
навчально-методичний посібник для здобувачів
вищої освіти 5-го курсу міжнародного факультету
(англійська мова навчання)**

Одеса

ОНМедУ

2023

УДК 811.161.2(075.8)
С35

Автори:

О. О. Сікорська — канд. філол. н., доцент,
завідувачка кафедри суспільних наук

Л. М. Філюк — канд. філол. н., доцент кафедри суспільних наук

Рецензенти:

Н. О. Бігунова — д. філол. н., професор, завідувачка кафедри теоретичної та прикладної фонетики англійської мови Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

М. Г. Тер-Григорьян — к. філол. н., доцент кафедри іноземних мов гуманітарних факультетів Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Одеського національного медичного університету МОЗ України
Протокол № 8 від 29.06.2023 р.*

Сікорська О. О.

С35 Українська мова як іноземна [Електронне видання] : навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти 5-го курсу міжнародного факультету (англійська мова навчання) / О. О. Сікорська, Л. М. Філюк. — Одеса : ОНМедУ, 2023. — 164 с.

ISBN 978-966-443-110-8

Навчально-методичний посібник з української мови як іноземної містить професійно спрямовані тексти та широкий спектр лексико-граматичних і комунікативних вправ. Метою посібника є формування комплексу компетентностей, умінь і навичок мовленнєвої взаємодії здобувача-медика з огляду на цілі та соціальні норми комунікативної поведінки в різних сферах і ситуаціях професійно зорієнтованого мовлення. Зміст навчально-методичного посібника відповідає чинній робочій програмі з дисципліни.

Для здобувачів вищої освіти 5-го курсу міжнародного факультету.

УДК 811.161.2(075.8)

ISBN 978-966-443-110-8

© О. О. Сікорська, Л. М. Філюк, 2023

© Одеський національний медичний університет МОЗ України, 2023

3MICT / CONTENTS

Unit 1. A Human Body. Systems of a Human Body. Sense Organs	5
Unit 2. The Structure of Medical Institutions. Hospital	11
Unit 3. Reception: Initial Examination of the Patient. Patient Medical Card.....	17
Unit 4. Department of Gastroenterology. Diseases of the Digestive System. Patient Complaints, Disease Symptoms, Diagnosis, Recommendations.....	22
Unit 5. Department of Gastroenterology. Communication between a Doctor and a Patient with Symptoms of Diseases of the Digestive System.....	27
Unit 6. Department of Pulmonary Medicine and ENT. Organs of the Respiratory System and ENT Organs. Diseases of the Respiratory System and ENT Organs: Clarifying the Clinical Features	32
Unit 7. Department of Pulmonary Medicine and ENT. Communication between a Doctor and a Patient with Symptoms of Respiratory System Diseases. Anamnesis	38
Unit 8. Department of Cardiology. Organs, Components and Diseases Of the Cardiovascular System. Blood. Blood Groups	42
Unit 9. Department of Cardiology. Communication Between a Doctor And a Patient With Signs of Diseases of the Cardiovascular System. Anamnesis of Life.....	48
Unit 10. Therapeutic Department. at the Endocrinologist: Endocrine Diseases, their Symptoms and Patient Complaints (Part 1).....	53
Unit 11. Therapeutic Department. at the Endocrinologist: Endocrine Diseases, their Symptoms and Patient Complaints (Part 2).....	58
Unit 12. Acute Care Surgery. Organs and Components of the Musculoskeletal System.....	64
Unit 13. Acute Care Surgery. Diseases of the Musculoskeletal System. Department of Surgery. Communication of the Orthopedic Traumatologist and the Surgeon with the Patient	69

Unit 14. Dermatology Clinic. The Concept of Dermatological Diseases. Complaints of the Patient, Symptoms of Diseases.....	74
Unit 15. Dermatology Clinic. Communication between a Dermatologist and a Patient. Examination	79
Unit 16. Neuropsychological Clinic. Psychiatric Hospital (Dispensary). Neurology: Diseases, Prevention, Patient Complaints	85
Unit 17. Neuropsychological Clinic. Communication between a Psychiatrist and a Neurologist with a Patient: Examination, Recommendations.....	91
Unit 18. Department of Infectious Diseases. Types, Causes, Pathogens and Ways of Transmission of Infectious Diseases.....	97
Unit 19. Department of Infectious Diseases. Infectious Diseases: Symptoms, Diagnosis and Prevention. Communication of an Infectious Disease Specialist with a Patient. Preliminary Diagnosis	104
Unit 20. Maternity Hospital. The Course of Childbirth. Communication of the Obstetrician-Gynecologist with the Patient.....	111
Unit 21. Children’s Hospital. Children’s Diseases. Symptoms. Treatment	118
Unit 22. Children’s Hospital. Communication of a Pediatrician With Parents and a Sick Child	123
Unit 23. Oncology Clinic. Complaints of the Patient. Communication of the Oncologist with the Patient.....	128
Unit 24. Pharmacist in a Pharmacy. The Structure of the Pharmacy. Classification of Drugs. The Procedure for Dispensing Medicines in Ukraine	133
Unit 25. Dental Clinic. The Concept of the Maxillofacial System. Diseases of the Teeth and Oral Cavity. Communication between a Dentist and a Patient.....	138
Словник / Glossary	142
Список рекомендованої літератури для здобувачів / List of Recommended Literature for Applicants	161
Список використаної літератури / List of References	163

UNIT 1

A Human Body. Systems of a Human Body.

Sense Organs

Basic notions: органи чуття (sense organs), організм (organism), зір (eyesight), слух (hearing), смак (taste), нюх (smell), дотик (touch), глухота (deafness), сліпота (blindness), дальтонізм (daltonism), видільна система (excretory system), дихальна система (respiratory system), ендокринна система (endocrine system), імунна система (immune system), м'язова система (muscular system), нервова система (nervous system), покривна система (cover system), серцево-судинна система (cardiovascular system), репродуктивна система (reproductive system), травна система (digestive system).

I. Дайте відповіді на питання / Answer the following questions

1. З чого складається скелет людини? / What makes a human skeleton?
2. Які системи людського організму ви знаєте? / What systems of a human body do you know?
3. Яка система захищає організм від ушкоджень? / Which system protects a body from any damages?
4. Яка система регулює роботу всіх інших систем організму? / Which system regulates work of all other systems of a human body?

5. Який орган чуття розвивається у новонароджених дітей найперший? / What sense organ develops in a newborn baby firstly?

6. Розташуйте органи чуття у порядку пріоритету для вас. / Put sense organs in an order of priority for you.

ТЕСТИ / TESTS

1. Людина пізнає світ за допомогою:

- а) дотику;
- б) зору;
- в) нюху;
- г) органів чуття.

2. Ми розрізняємо звуки за допомогою органів:

- а) дотику;
- б) слуху;
- в) нюху;
- г) смаку.

3. У цього пацієнта виявили... У нього серйозні проблеми з мовним апаратом.

- а) німота;
- б) глухота;
- в) сліпота;
- г) дальтонізм.

4. Спочатку в Олени була короткозорість, а зараз — повна...

- а) німота;
- б) глухота;
- в) сліпота;
- г) дальтонізм.

5. Гучна музика із сусідньої кімнати... слова Андрія, тому я не зрозумів його запитання.

- а) оглухнути;
- б) приглушити;
- в) заглушити.

6. Після тривалої хвороби дівчина...

- а) оглухнути;

- б) приглушити;
- в) заглушити.

7. Пацієнт відкладав операцію з видалення катаракти, тому згодом повністю...

- а) оглухнути;
- б) осліпнути;
- в) засліпити.

8. Після травми голови хлопець повністю втратив зір...

- а) засліпити;
- б) оглухнути;
- в) осліпнути.

9. Покривна система... тіло від ушкоджень.

- а) регулює;
- б) захищає;
- в) включає;
- г) забезпечує.

10. Ендокринна система — це органи, які... гормони у кров і лімфу.

- а) знищують;
- б) виділяють;
- в) регулюють;
- г) включають.

II. Граматично-лексичні завдання / Grammar and Lexical tasks

Завдання 1. Слова в дужках подайте у правильній формі. / Put the words in the brackets into an appropriate form.

1. В (організм) людини близько 2000 (смакові рецептори).
2. Найсильніший м'яз у (людській організм) — язык.
3. Жінки моргають приблизно в 2 (раз) частіше, ніж чоловіки.
4. Неможливо чхнути з (відкриті очі).
5. Людське око може розрізнити 10 000 000 (кольори).
6. Люди з (блакитні очі) більш чутливі до болю, ніж усі інші.
7. Чоловіки страждають від (дальтонізм) приблизно в 10 разів частіше, ніж жінки.

Завдання 2. До яких двох систем можуть належати ці органи? / Which two systems can these organs belong to?

1. Підшлункова залоза (травна система, видільна система, ендокринна система).
2. Печінка (кровотворення, статева система, травна система).
3. Гіпофіз (дихальна система, нервова система, ендокринна система).
4. Шкіра (видільна система, покривна система, травна система).
5. Статеві залози (репродуктивна система, серцево-судинна, ендокринна система).

Завдання 3. Вставте у речення слова. / Put the words into the sentences.

Дотик — доторкнутися

нюх — нюхати

зір — дивитися, бачити

смак — смакувати

слух — слухати

1. Я відчуваю на ..., що лід холодний.
2. Я ..., що квітка жовта.
3. Я ..., що музика грає дуже голосно.
4. Я ... до її рук.
5. Я відчуваю на ..., що борщ кислий.
6. ... квітку — вона так гарно пахне!

Запам'ятайте! / Remember!

ТВОРЕННЯ ДІЄСЛІВ ДОКОНАНОГО ВИДУ за допомогою префікса О: / FORMATION OF PERFECTIVE VERB with the prefix O:

Глухий — глухнути — оглухнути.

Сліпий — сліпнути — осліпнути.

Німий — німіти — оніміти (заніміти).

Завдання 4. Утворіть усі можливі словосполучення з цими словами. / Make up all necessary combinations with these words.

Запах, смак, зір, дотик, нюх, чуття, відчуття.

Завдання 5. Вставте слова, подані вище, у завданні 1, відповідно до контексту. / Put in the words above-mentioned in task 1 according to the context.

Зверніть увагу на синоніми! Оніміти, заніміти, тому що вони мають два різні значення: / Pay your attention on that these words have two different meanings: 1) втратити здатність говорити; 2) втратити рухомість кінцівок.

1. Пацієнт раптово почав втрачати слух, тобто ... . Через це він повністю ... .

2. Унаслідок інсульту пацієнт втратив дар мови, тобто ... .

3. Унаслідок паралічу в пацієнта почали ... пальці правої руки, а згодом весь правий бік став нерухомим.

4. Щоб не ..., офтальмологи радять перевіряти свій зір, особливо людям старшого віку. Це допоможе не втратити зір і зберегти якість життя.

5. Унаслідок тривалої роботи за комп'ютером учні часто починають втрачати зір — ... .

Завдання 6. Дайте відповіді на питання. / Give your answer on the questions.

1. Який орган чуття розвивається у новонароджених дітей найпершим?

2. Розташуйте органи чуття у порядку пріоритету для вас.

3. Опишіть основні види чутливості.

4. Як змінюється скелет людини упродовж життя?

Завдання 7. Прочитайте текст. Дієслова в дужках поставте у формі теперішнього часу. / Read the text. Put the verbs in brackets in a form of Present Simple.

Органи чуття людини

Людина (отримувати) інформацію про світ за допомогою сенсорної системи, або органів чуття. Органи чуття (забезпечувати) такі основні види чутливості: зір, слух, нюх, смак, дотик, рівновагу та відчуття положення тіла у просторі.

Дотик. Рецептори дотику (міститися) у слизовій оболонці шкіри. Найбільше їх на губах, кінчику язика, пальців, а також на долоні.

Нюх. Рецептори нюху є у слизовій оболонці носа. Людина (сприймати) різні запахи: приємні або неприємні. Якщо запах приємний, ми (казати): щось гарно пахне. Якщо запах неприємний, ми (казати): щось (смердіти).

Смак. Рецептори смаку є у слизовій оболонці язика. Смак (допомагати) людині визначити якість їжі. Якщо їжа смачна, слина виділяється і (сприяти) процесу травлення. Основні смаки — це кислий, солодкий, солоний, гіркий, гострий.

Слух. Вухо як орган слуху (сприймати) звук. Людина (слухати) і (чути) різні звуки. Вона (могти) сказати, звідки йде звук, а також яка висота, тембр, сила звуку. Звук може бути гучним або тихим. Вухо (складатися) із трьох відділів: зовнішнє вухо, середнє вухо, внутрішнє вухо.

Зір. Очі — це орган зору. За допомогою цього органа людина (бачити) різні кольори, розмір предмета, його форму.

III. Підбиття підсумків / Summing up

Розкажіть про ендокринну систему, дихальну систему, травну систему, покривну систему, імунну систему, серцево-судинну систему.

Tell about the endocrine system, the respiratory system, the digestive system, the integumentary system, the immune system, and the cardiovascular system.

UNIT 2

The Structure of Medical Institutions. Hospital

Basic notions: лікарня (hospital), поліклініка (polyclinic), хоспіс (hospice), медична картка (medical card), лікувально-профілактичні заклади (health care facility), амбулаторне і стаціонарне відділення (outpatient and hospital department), головний лікар (chief doctor), приймальне відділення (reception room), профільні відділення (profile clinic), диспансер (dispensary), адміністративно-господарська частина (administrative economic part), діагностика (diagnostics), лікування (treatment), профілактика (prophylaxis), реєстрація (registry), харчоблок (food industry), санітарно-гігієнічне оброблення (sanitary and hygienic).

I. Дайте відповіді на питання / Answer the following questions

1. Які підрозділи входять до структури лікарні? / Which departments does a hospital consist of?
2. Що таке стаціонарне лікування? / What is a hospital treatment?
3. Які функції виконує приймальне відділення? / What function does reception room perform?
4. Що таке амбулаторне лікування? / What is an outpatient treatment?
5. Що таке профільні відділення? / What are profile departments?
6. Що таке лікувально-діагностичне відділення? / What is a medical diagnostic department?

ТЕСТИ / TESTS

1. *Діагностику лікування й профілактику захворювань проводять:*

- а) у санітарно-гігієнічному блоці;
- б) у реанімаційному відділенні;
- в) в усіх лікувальних закладах;
- г) у приймальному відділенні.

2. *Куди потрапляє пацієнт у разі першого відвідування амбулаторного відділення:*

- а) у реєстратуру;
- б) у приймальне відділення;
- в) у стаціонар;
- г) у профільне відділення.

3. *Після огляду й попередньої діагностики пацієнта можуть направити:*

- а) лише у профільне відділення;
- б) тільки в діагностичне відділення;
- в) у профільне або діагностичне відділення;
- г) в інший лікувальний заклад.

4. *Випускання пацієнта здійснюють у відділенні:*

- а) відповідного профілю;
- б) приймальному;
- в) діагностичному;
- г) реанімаційному.

5. *У виписці з медичної картки не зазначають:*

- а) діагноз;
- б) історію хвороби;
- в) проведений комплекс лікувальних маніпуляцій;
- г) методи обстеження.

6. *Ви ... завтра на обстеження?*

- а) прийшли;
- б) прийду;
- в) прийдете;
- г) приходили.

7. Лікарняні заклади діляться на:

- а) обласні;
- б) районні;
- в) міські та дільничні;
- г) усі варіанти вірні.

8. Людина, яка керує усіма відділеннями лікарні:

- а) головний лікар;
- б) лікар-терапевт;
- в) медбрат.

9. Місце, де приймають пацієнтів до лікувального закладу:

- а) реєстратура;
- б) приймальне відділення;
- в) лікарня;
- г) диспансер.

10. Підрозділ, який здійснює господарське забезпечення:

- а) харчоблок;
- б) приймальне відділення;
- в) санітарно-гігієнічне оброблення;
- г) адміністративно-господарська частина.

II. Граматично-лексичні завдання / Grammar and Lexical tasks

Завдання 1. Запишіть, які захворювання органів систем організму людини лікують у таких відділеннях: / Write down which diseases of human body's organs are treated in the following departments:

- Пульмонологічне —
- Гастроентерологічне —
- Хірургічне —
- Терапевтичне —
- Дерматологічне —
- Інфекційне —
- ЛОР —
- Кардіологічне —
- Травматологічне —
- Педіатричне —
- Неврологічне —
- Онкологічне —

Завдання 2. Від поданих дієслів утворіть іменники з відповідними суфіксами. / Form nouns with given suffixes from the following verb.

-енн-	-анн-
Відділити — відділення	Функціонувати —
Заповнити —	Надати —
Розподілити —	Лікувати —
Скупчитися —	Перебувати —
Обстежити —	Одержати —
Дослідити —	Обслуговувати —

Завдання 3. Яка інформація є неправдивою? / What information is false?

1. У лікувальних закладах населенню проводять діагностику, лікування, профілактику захворювань і реабілітацію тяжкохворих пацієнтів.

2. За результатами огляду й обстеження хворий отримує лікарське призначення або направлення в стаціонар.

3. У великих лікарнях лікарі чергують у приймальному покої цілодобово.

4. Якщо у пацієнта діагностували тяжке захворювання, його лікують амбулаторно.

5. Пацієнта виписують у відділенні, де він лікувався.

Завдання 4. Поставте слова у дужках у знахідному відмінку. Складіть із словосполученнями речення. / Put the words in brackets into Accusative case. Make up sentences with the following word-combinations.

Запам'ятайте! / Remember!

Знахідний відмінок / Accusative case

Прикметники / Adjectives

Чол. рід (неістота) / Masculine gender (inanimate objects) —
називний відмінок / Nominative case

Чол. рід (істота) / Masculine gender (animate objects) -**ого**

Жін. рід / Feminine gender -**у**

Серед. рід / Neuter gender -**е(є)**

Іменники / Nouns

Чол. рід (неістота) / Masculine gender (inanimate objects) — **називний відмінок / Nominative case**

Чол. рід (істота) / Masculine gender (animate objects) -**а(я)**

Жін. рід / Feminine gender -**у(ю)**

Серед. рід / Neuter gender — **називний відмінок / Nominative case**

Надавати (медична допомога), заповнювати (медична картка), обстежувати (пацієнт), установлювати (діагноз), одержати (кваліфікована допомога), досліджувати (органи дихання).

Завдання 5. Поставте дієслово у правильній часовій та особовій формі. / Put the verbs in the right tense and personal form.

1. Лікарня (займати) важливе місце у структурі лікувально-профілактичних закладів системи охорони здоров'я.
2. Лікарняні заклади (ділитися) на обласні, міські й дільничні.
3. Лікарі (надавати) медичну допомогу населенню.
4. У відділеннях (працювати) спеціалісти вузького профілю.
5. Під час медичного огляду пацієнт (проходити) діагностику.
6. Ви (прийти) завтра на обстеження?
7. Ми (намагатися) оглянути всіх, хто потребує допомоги.
8. Пацієнт (могти) перебувати в стаціонарі упродовж тривалого часу.

Завдання 6. Прочитайте текст і дайте відповіді на питання. / Read the text and answer the following questions.

На вулиці Галицькій сталась аварія. В авто, у якому їхали студенти Давид і Павло, в'їхав інший автомобіль. Очевидці відразу зателефонували в поліцію і викликали швидку допомогу. Давид був за кермом, а Павло сидів на передньому кріслі пасажира. Студентів привезли до приймального відділення обласної лікарні, тому що вона розміщена найближче до місця аварії. У приймальному відділенні студентів зареєстрували й заповнили паспортну частину. Давид міг говорити. Павлові важко було відповідати на питання, тому він дав свої документи — і потрібну інформацію лікарі взяли звідти. Потім пацієнтів оглянули терапевт, хірург і травматолог, взяли аналіз крові. Під час первинного огляду з'ясували, що у Давида стан задовільний, він міг самостійно рухатися, на тілі були синці. У Павла діагностували стан середньої тяжкості: у нього паморочилася голова, він не міг рухати правою ногою, тому його занесли у відділення на ношах. Обом постраждалим провели антисептичне оброблення ран і направили на

рентгенологічне дослідження. Павлові зробили МРТ, бо в нього були гематоми на голові.

Результати рентгендослідження і МРТ показали, що у Давида немає серйозних травм, як і зазначили у медичній картці чергові лікарі приймального відділення. У Павла ж виявили закритий перелом правої стегнової кістки і забій грудної клітки. Також у нього діагностували струс головного мозку. Тому Павла терміново госпіталізували у стаціонарне відділення. Стан шоку минув, і Павло почувався значно гірше, ніж відразу після аварії. Через це подальше заповнення медичної документації відклали. Пацієнта на каталці негайно перевезли у травматологічне відділення і розмістили у двомісній палаті. Давид пішов в аптеку, щоб купити для друга необхідні ліки.

Давид почувався добре і міг заповнювати медичну картку, тому лікарі приймального покою записали всі його дані й призначили амбулаторне лікування. Через тиждень йому призначили повторний огляд. Але Давид приходив у лікарню часто — він провідував свого друга.

1. Що сталося зі студентами? / What happened to the students?
2. Який студент отримав тяжчі травми і чому, на вашу думку? / Which student got the most severe injuries?
3. Яку допомогу надали постраждалим у приймальному відділенні? / What aid was given to the injured people at the emergency room?
4. Які травми виявили у Давида і Павла? / Which injuries did David and Pavel have?
5. Лікарі заповнювали медичну картку для обох постраждалих? Чому? / Why did the doctors fill in the medical card?
6. У яке відділення направили Павла? / What department was Pavel brought to?
7. Які види лікування призначили студентам? / What kinds of treatment prescribed to the students?

III. Підбиття підсумків / Summing up

1. Які підрозділи входять до структури лікарні?
2. Кого направляють на стаціонарне лікування?
3. Яка основна відмінність стаціонарного лікування від амбулаторного?

UNIT 3

Reception: Initial Examination of the Patient. Patient Medical Card

Basic notions: приймальне відділення (reception room), лікарня (hospital), поліклініка (polyclinic), хоспіс (hospice), медична картка (medical card), лікувально-профілактичні заклади (health care facility), амбулаторне і стаціонарне відділення (outpatient and hospital department), головний лікар (chief doctor), диспансер (dispensary), діагностика (diagnostics), лікування (treatment), профілактика (prophylaxis), реєстратура (registry).

I. Дайте відповіді на питання / Answer the following questions

1. Приймання у стаціонар починається з реєстрації? / Does inpatient admission begin with registration?
2. Де заповнюють медичну картку? / Where is the medical record filled in?
3. Титульну сторінку заповнюють у приймальному відділенні? / Is the cover page filled in at the admission department?

4. Послідовність приймання у стаціонар може бути різною? / The sequence of admission to the hospital may be different?

5. Під час приймання в лікарню проводять огляд на наявність інфекційних захворювань і педикульозу? / Is the patient screened for infectious diseases and head lice during admission?

ТЕСТИ / TESTS

1. Який документ заповнюють відразу у приймальному відділенні?

- а) медичну картку стаціонарного хворого;
- б) листок приймального відділення;
- в) діагностичну карту;
- г) форму обстеження пацієнта.

2. Що не належить до функцій приймального відділення?

- а) реєстрація;
- б) огляд;
- в) транспортування хворих;
- г) остаточний діагноз.

3. Чи можуть бути винятки у послідовності етапів приймання хворого?

- а) так, звичайно;
- б) ніколи не буває винятків;
- в) для цього необхідно взяти дозвіл у головного лікаря;
- г) про порушення послідовності написано в направленні до стаціонару.

4. Кому дозволено уникати реєстрації?

- а) усім, хто цього бажає;
- б) тим, хто був направлений відповідною організацією;
- в) тим, хто домовився з головним лікарем;
- г) тяжкохворим.

5. Що таке антропометричне дослідження?

- а) вимірювання маси тіла, зросту, обводу грудей і голови;
- б) вимірювання маси тіла і зросту;
- в) обстеження пацієнта;
- г) установлення первинного діагнозу.

6. Поширенню яких хвороб потрібно запобігти під час приймання до стаціонару?

- а) під час приймання до лікарні жодним хворобам не запобігають;
- б) усіх;
- в) тих, з якими людина надходить;
- г) інфекційних.

II. Граматично-лексичні завдання / Grammar and Lexical tasks

Завдання 1. Прочитайте діалог між лікарем приймального відділення і пацієнтом. / Read the dialogue between the doctor and the patient.

Лікар: Назвіть Ваші прізвище, ім'я та по батькові.

Пацієнт: Коваленко Алла Сергіївна.

Лікар: Ваш вік?

Пацієнт: 59 років.

Лікар: Сімейний стан?

Пацієнт: Одружена.

Лікар: Ваша професія й посада?

Пацієнт: Вихователька дитячого садка.

Лікар: Адреса проживання?

Пацієнт: Місто Одеса, вулиця Бреуса, 61/3, квартира 7.

Лікар: Назвіть номер телефону.

Пацієнт: 09756436654.

Лікар: Укажіть домашню адресу і телефон когось із родичів.

Пацієнт: Донька — Іваненко Тамара Іванівна, проживає за адресою: м. Миколаїв, вул. Стефаніка, буд. 43, кв. 13. Мобільний телефон — 0985673459.

Завдання 2. Доповніть діалог. Які дані з'ясовує лікар приймального відділення? / Complete the following the dialogue. What information is the doctor of the reception room?

— Ви знаєте свій зріст?

— ... .

— Яка у Вас маса тіла?

— ... .

— Виміряємо обвід грудної клітки. Підніміть руки.

— ... .

— Ще потрібно виміряти обвід голови.

Завдання 3. Охарактеризуйте стан пацієнта за такими показниками об'єктивного обстеження. / Give the characteristics of the patient's state according to the indicators of objective examination.

1. Тип дихання і стан грудної клітки.
2. Артеріальний тиск.
3. Оцінювання роботи серцево-судинної системи.
4. Огляд ротової порожнини.
5. Стан роботи травного тракту.
6. Оцінювання загального стану пацієнта (самопочуття, набряки, блідість шкірних покривів, стан лімфовузлів).

Завдання 4. Запишіть слово у дужках у правильній формі. “N + V + Object (кого? що?)” / Write down a word in the right form.

Зразок: Пацієнт покликав (лікар). — Пацієнт покликав лікаря.

1. Лікарі транспортували (пацієнт).
2. Лікар зробив (розріз).
3. Медсестра зробила (перев'язування).
4. Хірург зупинив (кровотеча).
5. Лікарі наклали (шви).
6. Лаборанти використовують (центрифуга).

Завдання 5. Запишіть слово у дужках у правильній формі. “N + V + Object + Instrument (чим?)” / Write down a word in the right form.

Зразок: Медсестра зробила перев'язування (бинт). — Медсестра зробила перев'язування бинтом.

1. Хірург зупинив кровотечу (джгут).
2. Лікар зробив розріз (скальпель).
3. Він розрізав шкіру (ножиці).
4. Лікарі наклали шви (голка).
5. Терапевт поміряв тиск (тонометр).
6. Хірург затиснув судини (затискач).

Завдання 6. Місце чи напрям? / Place or direction.

1. Пацієнт лежав на (ліжку).
2. Усі пробірки стоять у (штатив).
3. Лікарі поклали пацієнта на (ноші) і понесли в (машина).
4. Хірург поклав інструмент на (стіл).
5. Лікарі привезли пацієнта з операційної на (візок).
6. Хворий пішов у (перев'язувальна).

Завдання 7. Прочитайте текст. Дієслова в дужках поставте у формі теперішнього часу. / Read the text. Put the verbs in brackets in a form of Present Simple.

А. Тім і Самі (закінчували) оперувати мою пацієнтку. Я переважно просто (сидів) на стільці, а Тім і Самі поволі (видаляли) пухлину. Світло в операційній палаті не (було) яскравим, тому що вони (використовували) мікроскоп. Біля стола тихо (розмовляли) двоє анестезіологів. А в сусідній кімнаті медсестри (готували) інструменти для наступних операцій. Уже через годину в кімнату для проведення анестезії, яка (була) розташована поряд з операційною, привезли пана Вільямса. Йому (було) десь за сорок. Він (був) досить високий, тож його ноги не (поміщалися) на візку. Поки ми із Самі (обговорювали) технічні деталі — як саме розкривати череп у цього пацієнта, анестезіологи (приєднали) всі необхідні дроти, трубки й монітори до його непритомного тіла. Тоді я (сказав) Самі: «Розкривай череп! Покличеш мене, коли дістанешся до мозку. Я буду в кімнаті з червоним шкіряним диваном». (Зі спогадів старого нейрохірурга).

В. Дайте відповіді на питання. / Answer the questions.

1. Хто такі Тім і Самі? Кого вони оперували? Хто ще був в операційній?
2. Яке світло було в операційній: яскраве чи ні? Чому?
3. Що робив медперсонал у сусідній кімнаті?
4. Яке медичне обладнання згадане в тексті?
5. Подумайте, чому старший хірург вийшов з операційної?
6. Хто такий пан Вільямс? Куди його привезли?

III. Підбиття підсумків / Summing up

1. Яка послідовність приймання до стаціонару?
2. Які пункти заповнюють у медичній картці?

UNIT 4

Department of Gastroenterology. Diseases of the Digestive System. Patient Complaints, Disease Symptoms, Diagnosis, Recommendations

Basic notions: рот (mouth), язык (tongue), живіт (abdomen), стравохід (oesophagus), апендикс (appendix), пряма кишка (rectum), печія (heartburn), нудота (nausea), гіркота (bitterness), здуття (bloating), запалення (inflammation), гастрит (gastritis), УЗД (ultrasound), кислотність (acidity), очищувати (to clean), коліт (colitis), виразка (ulcer), пронос (diarrhea), спазматичний (spasmonic), ентерит (enteritis), операція (operation), жовчний міхур (gallbladder), запор (constipation), панкреатит (pancreatitis), холецистит (cholocystitis), хвороба (disease), відрижка (belching), дванадцятипала кишка (duodenum), слина (saliva), терапевт (therapist), черевна порожнина (abdomen), шлунок (stomach), ожиріння (obesity), гострий (acute), постійний (constant).

I. Дайте відповіді на питання / Answer the following questions

1. Що таке коліт? / What is colitis?
2. Яке захворювання визначається газами у кишечнику? / What disease is determined by gases in the intestines?

3. Які симптоми захворювань травної системи? / What are the symptoms of diseases of the digestive system?

4. Що таке апендицит? / What is appendicitis?

ТЕСТИ / TESTS

1. Після цього я зможу ... діагноз.

- а) виписати;
- б) призначити;
- в) здати;
- г) установити.

2. Вам треба ... аналізу.

- а) дати;
- б) здати;
- в) віддати;
- г) передати.

3. Якщо є біль у животі, не можна класти ... на живіт.

- а) грілку;
- б) ліки;
- в) клізму;
- г) УЗД.

4. Самолікування може бути ... для вашого здоров'я.

- а) небезпечним;
- б) корисим;
- в) зниженим;
- г) заразним.

5. Я ..., у мене підвищена температура тіла і біль у правому боці.

- а) хвороба;
- б) хворий;
- в) захворювання;
- г) хворіє.

6. Лікар ... мені лікування.

- а) призначив;
- б) здав;
- в) зробив;
- г) поставив.

7. Якщо біль гострий, не можна ... ліки.

- а) їсти;
- б) вживати;
- в) поставити;
- г) робити.

8. Якщо вчасно не піти до лікаря, може бути ... хвороби.

- а) самолікування;
- б) ускладнення;
- в) щеплення;
- г) кислотність.

9. Пацієнт ... понад три тижні.

- а) хвороба;
- б) хворого;
- в) хворий;
- г) хворіє.

II. Граматично-лексичні завдання / Grammar and Lexical tasks

Завдання 1. Поставте речення у правильному порядку. / Put the sentences in the right order.

- ... . Я почувався погано.
- ... . Вона виміряла температуру тіла й оглянула мене.
- ... . Через кілька днів я почав почуватися краще.
- ... . Я пішов у лікарню до гастроентеролога.
- ... . Я пішов у аптеку і купив ліки.
- ... . Вона сказала, що в мене отруєння.
- ... . Я розповів, що мене турбує.
- ... . Вона виписала мені ліки від болю у шлунку і від проносу.

Завдання 2. Поясніть, чим відрізняються подані речення. Перекладіть англійською. / Explain what is the difference between the given sentences.

1. Я п'ю воду. Я пив воду. Я випив воду. Я буду пити воду. Я вип'ю воду.
2. Я здав аналізи. Я здаю аналізи. Я здам аналізи.
3. Я вживатиму ліки. Я вживаю ліки. Я вжив ліки. Я вживав ліки.
4. Я відчуваю біль. Я відчую біль. Я відчував біль. Я відчув біль.
5. Пацієнт одужає швидко. Пацієнт одужував швидко. Пацієнт одужав швидко.

Завдання 3. Визначте правильно слово у минулому часі. / Determine the right word in the Past Tense.

1. Пацієнт уже снідав / поснідав.
2. Я снідав / поснідав щодня.
3. Я відчував / відчув раптовий біль.
4. Пацієнт одужував / одужав через тиждень.
5. Я не вживав / вжив ліки.
6. Я вже здавав / здав усі аналізи.

Завдання 4. Поставте слова у правильному порядку. На початку речення, де потрібно, вставте наведені слова і запишіть їх у зошиті як текст: *тому, також, через це, крім того.* / Put the words in the right order. At the beginning of the sentences you need to put in the given words where it is possible and put down in your copy-books as a text.

1. Травної / системи / у / животі / сигналом / біль / захворювання / є.
2. Гострий / не / ліки / можна / вживати / біль / якщо.
3. Класти / живіт / можна / на / їсти / або / грілку / не.
4. Діагноз / може / встановити / після / неправильний / огляду / лікар.
5. Не / робити / ускладнення / можна / клізми / бо / може / бути.

Завдання 5. Об'єднайте слова у сталі вирази. / Combine words into stable expressions.

Підвищена	біль
Гострий	гастрит
Підшлункова	діагноз
Верхня	ділянка
Термінова	кишечник
Проносні	засоби
Хронічний	операція
Неправильний	температура
Товстий	залоза

Завдання 6. Поясніть значення цих слів. / Explain the meanings of the words.

Навантажувати — перевантажувати
Переїдати — недоїдати
Засвоювати — присвоювати
Переробляти — відробляти
Відмовитися — домовитися
Пропускати — відпускати.

Завдання 7. Прочитайте текст. Оберіть правильне слово з підкреслених. / Read the text. Choose the correct word from the underlined ones.

Терапевт: У Вас гастрит з підвищеною/підвищити кислотністю, зараз я випишу ліки/лікувальний. Вам треба купити їх в аптеці. Слід уживати по одній таблетці три рази на день — вранці, в обід і ввечері — після їди/їсти. Також Вам потрібно їсти п'ять разів на день і пити не менше ніж два літри рідини на день. Не курити, не вживати алкоголю, не споживати гострої їжі. І уникати стресу/стресовий.

Пацієнт: Дякую. Але у мене постійний стрес. І ще я часто не маю часу поспіяти й пообідати.

Терапевт: Це дуже погано. Вам необхідно дотримуватися режиму харчування / харчуватися. Якщо будете робити все, що я раджу, то через десять днів одужаєте. Прийдіть до мене знову.

Пацієнт: Добре. Дякую. До побачення!

Терапевт: Бувайте здорові/здоров'я!

III. Підбиття підсумків / Summing up

1. Які функції виконує печінка?
2. Що лікар радить для здоров'я печінки?

UNIT 5

Department of Gastroenterology.

Communication between a Doctor and a Patient with Symptoms of Diseases of the Digestive System

Basic notions: рот (mouth), язык (tongue), живіт (abdomen), стравохід (oesophagus), апендикс (appendix), пряма кишка (rectum), печія (heartburn), нудота (nausea), гіркота (bitterness), здуття (bloating), запалення (inflammation), гастрит (gastritis), УЗД (ultrasound), кислотність (acidity), очищувати (to clean), коліт (colitis), виразка (ulcer), пронос (diarrhea), спазматичний (spasmonic), ентерит (enteritis), операція (operation), жовчний міхур (gallbladder), запор (constipation), панкреатит (pancreatitis), холецистит (cholocystitis), хвороба (disease), відрижка (belching), дванадцятипала кишка (duodenum), слина (saliva), терапевт (therapist), черевна порожнина (abdomen), шлунок (stomach), ожиріння (obesity), гострий (acute), постійний (constant).

I. Дайте відповіді на питання / Answer the following questions

1. Що таке коліт? / What is colitis?
2. Яке захворювання визначається газами у кишечнику? / What disease is determined by gases in the intestines?

3. Які симптоми захворювань травної системи? / What are the symptoms of diseases of the digestive system?

4. Що таке апендицит? / What is appendicitis?

ТЕСТИ / TESTS

1. Який документ заповнюють відразу у приймальному відділенні?

- а) медичну картку стаціонарного хворого;
- б) листок приймального відділення;
- в) діагностичну карту;
- г) форму обстеження пацієнта.

2. Що не належить до функцій приймального відділення:

- а) реєстрація;
- б) огляд;
- в) транспортування хворих;
- г) остаточний діагноз.

3. Чи можуть бути винятки у послідовності етапів приймання хворого:

- а) так, звичайно;
- б) ніколи не буває винятків;
- в) для цього потрібно взяти дозвіл у головного лікаря;
- г) про порушення послідовності написано в направленні до стаціонару.

4. Кому дозволено уникати реєстрації:

- а) усім, хто цього бажає;
- б) тим, хто був направлений відповідною організацією;
- в) тим, хто домовився з головним лікарем;
- г) тяжкохворим.

5. Що таке антропометричне дослідження:

- а) вимірювання маси тіла, зросту, обводу грудей і голови;
- б) вимірювання маси тіла і зросту;
- в) обстеження пацієнта;
- г) установлення первинного діагнозу.

6. Поширенню яких хвороб потрібно запобігти під час приймання до стаціонару?

- а) під час приймання до лікарні жодним хворобам не запобігають;
- б) усіх;

- в) тих, з якими людина надходить;
г) інфекційних.

II. Граматично-лексичні завдання / Grammar and Lexical tasks

Завдання 1. Обєднайте слова із двох колонок у словосполучення. / Match the words from two column.

Слизова	кишка
Шлунковий	оболонка
Кислі	речовини
Лужні	сік
Дванадцятипала	тракт
Травний	ферменти

Завдання 2. Доповніть діалог. / Complete the dialogue.

Пацієнт: Добрий день.

Лікар: ... .

Пацієнт: У мене болить живіт і мене нудить.

Лікар: ... .

Пацієнт: У лівому боці. У верхній ділянці живота.

Лікар: ... .

Пацієнт: Понад тиждень.

Лікар: ... .

Пацієнт: Відразу після їди або якщо я не їм довгий час.

Лікар: ... .

Пацієнт: У мене також є відрижка, печія, нудота, а вранці буває блювання.

Лікар: ... .

Пацієнт: Я їм переважно бутерброди, не маю часу готувати.

Лікар: ... .

Пацієнт: Я вживаю ліки від болю.

Завдання 3. Об'єднайте слова з переліку А і слова з переліку Б, утворіть усі можливі комбінації. / Combine the words from the list A and the words from the list B, make up all possible combinations.

А: причина, виразка, половина, лікування, тисячі, симптоми, стан.

Б: людей, випадків, гастриту, шлунка, дванадцятипалої кишки, антибіотиками, пацієнтів.

Завдання 4. Поставте питання до підкреслених слів: де? звідки? куди? / Put the questions to the underlined words.

1. Зі стравоходу їжа потрапляє у шлунок.
2. У шлунку їжа перебуває близько двох годин.
3. Поживні речовини всмоктуються в кишечнику і надходять у кров і лімфу.
4. Кров переносить поживні речовини до клітин і тканин організму.
5. Кислі ферменти надходять у шлунок.
6. У дванадцятипалій кишці їжа переробляється в лужних речовинах.
7. Концентровані шлункові соки потрапляють у дванадцятипалу кишку.
8. Лужні речовини потрапляють у шлунок.

Завдання 5. Вставте виділені слова у речення. / Put the highlighted words in the sentences.

Мозок, секунд, бактерій, кілограмів, літра, метри, метрів.

- Доросла людина з'їдає приблизно 907 ... їжі за рік.
- Потрібно 7 .., щоб їжа пройшла по стравоходу до шлунка.
- Шлунок дорослої людини може вмістити 2,5 ... їжі.
- Тонка кишка має довжину 6 .., а товста кишка — лише 2 ... .
- У травному тракті живуть 300–500 ... .
- Кишечник і ... мають особливий зв'язок. Такі емоції, як гнів, неспокій і смуток, можуть впливати на процес травлення.

Завдання 6. Поясніть, як ви розумієте прислів'я. / Explain how you understand the following proverbs.

1. Шлях до серця чоловіка лежить через його шлунок.
2. Любов — дивна річ: харчується голодом і вмирає від їжі.
3. Виразка часто буває не від того, що ми їмо, а від того, що нас їсть.
4. Людина копає собі могилу зубами.
5. У піст важливо не їсти один одного.

Завдання 7. Прочитайте текст. Складіть діалог лікаря і пацієнта відповідно до ситуації. / Read the text. Create a dialogue between a doctor and a patient according to the situation.

Ахмед — студент третього курсу медичного університету. У нього є предмет «Внутрішня медицина», і зараз він вивчає захворювання травної системи. Перша хвороба, про яку він почав читати, — гастрит.

Коли він прочитав усі симптоми, то подумав, що, можливо, у нього є ця хвороба.

Далі Ахмед перегорнув сторінку і почав читати про наступну хворобу — дуоденіт. Йому стало ясно — дуоденіт у нього також є. А ще у нього гепатит. І коліт. І багато інших хвороб.

Ахмед прочитав майже весь підручник, і коли закінчив читати, з жахом зрозумів, що у нього є майже всі хвороби травного тракту. Він сидів, думав і почувався все гірше і гірше. «Цікаво, скільки мені ще залишилося жити?» — подумав Ахмед. Він відкрив рот, щоб подивитися на язик. Язик був чорний. Ахмед пам'ятав, що недавно їв варення з чорниць, але думати, що язик чорний від варення, означало для нього, що він боїться подивитися правді в очі. Він згадав, що вранці у нього були чорні випорожнення. А ще побачив, що шкіра на його обличчі так само жовта, як його футболка. Ахмед раптом відчув, що його нудить. Він вирішив не марнувати час і пішов до лікаря.

III. Підбиття підсумків / Summing up

1. Які симптоми захворювань органів травної системи ви знаєте?
2. Розкажіть про шкідливий вплив їжі на організм.

UNIT 6

Department of Pulmonary Medicine and ENT. Organs of the Respiratory System and ENT Organs. Diseases of the Respiratory System and ENT Organs: Clarifying the Clinical Features

Basic notions: інфекція (infection), вірус (virus), алерген (allergen), переохолодження (hypothermia), пітливість (sweating), мокротиння (sputum), кашель (cough), сльози (tears), відхаркування (expectoration), чхання (sneezing), бронхіт (bronchitis), пневмонія (pneumonia), туберкульоз (tuberculosis), астма (asthma), асфіксія (asphixsa), алергія (allergy), антибіотик (antibiotic), флюорографія (fluorography), рентген (x-ray), хрипи (wheeze), щеплення (vaccination), інгаляція (inhalation).

I. Дайте відповіді на питання / Answer the following questions

1. Які збудники дихальної системи вам відомі? / What pathogens of the respiratory system do you know?
2. Які головні симптоми захворювань дихальної системи? / What are the main symptoms of diseases of the respiratory system?
3. Які є методи лікування бронхіту? / What are the methods of treatment of bronchitis?
4. Що відомо про туберкульоз? / What is known about tuberculosis?
5. Як ви вважаєте, які захворювання органів дихання найбільш поширені? / What do you think are the most common respiratory diseases?

ТЕСТИ / TESTS

1. *Кашель виконує функцію:*

- а) знеболювальну;
- б) захисну;
- в) розріджувальну;
- г) бронхорозширювальну.

2. *До причин виникнення кашлю не належать:*

- а) пневмонія;
- б) паління;
- в) механічні подразники;
- г) запалення вуха.

3. *Подразнення гортані, трахеї, бронхів спричиняє кашель:*

- а) сухий;
- б) мокрий;
- в) продуктивний;
- г) глухий.

4. *Для хронічного бронхіту характерний кашель:*

- а) сухий;
- б) грубий «гавкітливий»;
- в) у поєднанні із задишкою;
- г) глухий з виділенням мокротиння.

5. *Бронхіальній астмі властивий кашель:*

- а) сухий;
- б) поєднаний із задишкою;
- в) глухий;
- г) з виділенням мокротиння.

6. *Головний біль, нежить, кашель — можливі симптоми:*

- а) бронхіальної астми;
- б) пневмонії;
- в) гаймориту та ГРВІ;
- г) бронхіту.

7. Лікування кашлю передбачає:

- а) зменшення симптомів;
- б) усунення першопричини;
- в) уживання засобів для припинення кашлю;
- г) лише уживання відхаркувальних засобів.

II. Граматично-лексичні завдання / Grammar and Lexical tasks

Завдання 1. Прочитайте виписку з історії хвороби. Складіть діалог між лікарем і пацієнтом, установіть імовірний діагноз. / Read the extract from the medical history of the disease. Make up the dialogue between the doctor and the patient, give the presumptive diagnosis.

Бойко Василь Андрійович, 35 років, водій, скаржиться на сухий кашель у формі нападів, який виник три дні тому. Також пацієнта турбує головний біль, нежить, загальна слабкість і незначне підвищення температури тіла. У ході аускультативної й перкусійної патології не виявлено.

Завдання 2. Запишіть слова в дужках у родовому відмінку. / Write the words in brackets in the Genitive case.

Збудник (туберкульоз), відходження (мокротиння), початок (пневмонія), підвищення (температура), напад (астма), туберкульоз (легені), відчуття (ломота, озноб), відхаркування (слиз), уживання (антибіотик).

Завдання 3. Запишіть симптоми таких захворювань: / Write down the symptoms of the following diseases:

- Бронхіт — ...
- Пневмонія — ...
- Бронхіальна астма — ...
- Туберкульоз — ...

Завдання 4. Замініть інфінітив формою наказового способу дієслова. / Change the infinitive into the form of the imperative mood of the verb.

- Пити багато рідини — ...
- Намагатись якомога більше відпочивати — ...
- Дихати через небулайзер — ...

Робити інгаляції — ...
Зайнятися лікувальною фізкультурою — ...
Повноцінно харчуватися — ...
Пройти курс фізіотерапії — ...

Завдання 5. Складіть діалоги між лікарем і пацієнтом, який має скарги на такі захворювання дихальних шляхів: / Make up the dialogues between the doctor and the patient who has the complaints on such diseases of respiratory ways:

- 1) Бронхіт.
- 2) Пневмонія.
- 3) Бронхіальна астма.

Використовуйте фрази: Хворий відчуває (Знахідний відмінок) ... (опис симптомів). Кашель виникає ... (час, період доби, року тощо).

Завдання 6. Прочитайте текст. / Read the text.

Хвороби органів дихання

А. Захворювання дихальної системи виникають через зараження вірусами, бактеріями, алергенами або спорами грибів. Найчастіше трапляються захворювання нижніх дихальних шляхів — бронхіт, пневмонія, туберкульоз.

Бронхіт — це запалення слизової оболонки бронхів. Він може бути як самостійною хворобою з гострим або хронічним перебігом, так і ускладненням після інфекційних хвороб, наприклад грипу чи кору. Основна ознака бронхіту — це кашель, який виконує захисну функцію. Він поступово змінюється від сухого до вологого — з виділенням мокротиння.

У 90 % випадків причиною виникнення гострого бронхіту є віруси. Але з часом можуть додатися й бактерії. Симптоми — підвищення температури тіла, задишка. Лікар чує хрипи, коли слухає легені за допомогою стетоскопа. Якщо бронхіт триває довго або виникає частіше, ніж три рази на рік, то це хронічний бронхіт. Кашель глухий і глибокий, вранці дуже сильний, і виділяється багато мокротиння. Хвороба то минає, то з'являється знову, часто через переохолодження й ослаблення імунітету. Температура тіла підвищується дуже рідко. Тому пацієнт не завжди може вчасно виявити початок хвороби. Бронхіт лікується медикаментами. Допоміжними засобами можуть бути вітамін С та інші вітаміни, відвари лікарських трав, які сприяють

відходженню мокротиння і пом'якшують кашель. Зокрема, це подо- рожник, липа, калина, алтея тощо. Для лікування ефективними також будуть інгаляції лікарських трав і медикаментів та використання набулайзера.

Бронхіальна астма. Є дві форми астми: 1) atopічна, коли неінфекційні алергени (кімнатний пил, кліщ, шерсть тварин, харчові продукти, рослинний пилок, засоби побутової хімії) потрапляють у дихальні шляхи; 2) інфекційно-алергійна, яка виникає у людей, що мають за давнених бронхо-легеневі хвороби. Основні ознаки брон- хіальної астми — дихання зі свистом, напади асфіксії, сильний нежить і кашель, спазми і стискання в грудях. Такі симптоми виникають через утруднене проходження повітря дихальними шляхами.

Пневмонія — гостре запалення легень, яке локалізується в альвеолах. Причиною захворювання зазвичай є бактерії або віруси. Захворювання може виникнути самостійно або як ускладнення бронхіту.

Симптоми: підвищення температури тіла, сильне потовиділення, біль у грудях, кашель з відходженням мокротиння, задишка. Для лікування потрібні антибіотики. Пневмонія виникає через переохолодження, ослаблення імунітету, вірусні інфекції, після хронічного бронхіту, через стрес, куріння.

Туберкульоз — смертельне захворювання, що спричиняють мікобактерії, відомі ще як паличка Коха. Інфекція з легень може поширюватися в інші органи. Збудник туберкульозу надзвичайно стійкий у зовнішньому середовищі. Він може передаватися повітряно- краплинним шляхом, а також через засоби гігієни, одяг і будь-які предмети спільного користування.

Симптоми захворювання: постійний кашель із зелено-жовтим мокротинням і домішкою крові, задишка, невисока температура, біль у грудях, втрата апетиту, а відповідно й маси тіла, нічне пітіння.

На початку ХХ століття винайшли вакцину БЦЖ від туберкульозу. З того часу всім дітям обов'язково роблять щеплення. Також досягнути успіху в лікуванні дозволило відкриття антибіотика стрептоміцину. Для раннього виявлення туберкульозу необхідно раз на рік робити флюорографію.

Б. Дайте відповіді на питання.

1. Які збудники захворювань дихальної системи ви знаєте? / What pathogens of the respiratory system do you know?

2. Як ви вважаєте, які захворювання органів дихання найбільш поширені? / What do you think are the most common respiratory diseases?

3. Що відомо про туберкульоз? / What do you know about tuberculosis?

4. Які є методи лікування бронхіту? / What are the methods of treatment of bronchitis?

3. Які головні симптоми захворювань дихальної системи? / What are the main symptoms of diseases of the respiratory system?

III. Підбиття підсумків / Summing up

1. Які органи належать до дихальної системи?

2. Які функції дихальної системи ви знаєте?

UNIT 7

Department of Pulmonary Medicine and ENT. Communication between a Doctor and a Patient with Symptoms of Respiratory System Diseases. Anamnesis

Basic notions: інфекція (infection), вірус (virus), алерген (allergen), переохолодження (hypothermia), пітливість (sweating), мокротиння (sputum), кашель (cough), сльози (tears), відхаркування (expectoration), чхання (sneezing), бронхіт (bronchitis), пневмонія (pneumonia), туберкульоз (tuberculosis), астма (asthma), асфіксія (asphyxia), алергія (allergy), антибіотик (antibiotic), флюорографія (fluorography), рентген (X-ray), хрипи (wheeze), щеплення (vaccination), інгаляція (inhalation).

I. Дайте відповіді на питання / Answer the following questions

Прочитайте питання, за допомогою яких можна встановити анамнез хвороби. Складіть анамнез хвороби при бронхімі. / Read the following questions with the help of which you can establish anamnesis. Make up anamnesis of bronchitis.

1. Коли ви захворіли?
2. Який був початок захворювання, раптовий чи поступовий?
3. Які ймовірні причини недуги?
4. Чи були у вас періоди недуги і ремісії?
5. Які діагностичні методи застосовували?
6. Чи маєте алергійні реакції на медикаменти?
7. Чи маєте виписки із попередніх історій хвороби?
8. Причини останньої госпіталізації, якщо вона була?

ТЕСТИ / TESTS

1. Кашель виконує функцію:

- а) знеболювальну;
- б) захисну;
- в) розріджувальну;
- г) бронхорозпалювальну.

2. До причин виникнення кашлю не належать:

- а) пневмонія;

- б) паління;
- в) механічні подразники;
- г) запалення вуха.

3. Подразнення гортані, трахеї, бронхів спричиняє кашель:

- а) сухий;
- б) мокрий;
- в) продуктивний;
- г) глухий.

4. Для хронічного бронхіту характерний кашель:

- а) сухий;
- б) грубий «гавкітливий»;
- в) у поєднанні із задишкою;
- г) глухий з виділенням мокротиння.

5. Бронхіальній астмі властивий кашель:

- а) сухий;
- б) поєднаний із задишкою;
- в) глухий;
- г) з виділенням мокротиння.

6. Головний біль, нежить, кашель — можливі симптоми:

- а) бронхіальної астми;
- б) пневмонії;
- в) гаймориту та ГРВІ;
- г) бронхіту.

7. Лікування кашлю передбачає:

- а) зменшення симптомів;
- б) усунення першопричини;
- в) уживання засобів для припинення кашлю;
- г) лише уживання відхаркувальних засобів.

II. Граматично-лексичні завдання / Grammar and Lexical tasks

Завдання 1. Запишіть діалог лікаря і пацієнта, використовуючи скарги хворого. / Write down the dialogue of the doctor and the patient using the complaints of the patients.

— Субфебрильна температура;

- кашель із мокротинням жовтого або зеленого кольору;
- відчуття нестачі повітря;
- біль у грудній клітці, який може віддавати у спину;
- сильна втомлюваність і слабкість;
- озноб;
- нудота і блювання;
- сплутаність свідомості;
- біль у кінцівках.

Завдання 2. До поданих іменників доберіть прикметники. / Find adjectives for nouns.

... система	... оболонка
... порожнина	... ходи
... дихання	... зв'язки

Завдання 3. Підкресліть назви органів, які належать до дихальної системи. / Underline the names of the organs that refer to respiratory system.

Ротова порожнина, носова порожнина, стравохід, глотка, мозок, гортань, кістка, трахея, яєчник, бронхи, легені, селезінка.

Завдання 4. Запишіть продовження речення. / Write down the continuance of the sentences.

1. Найскладніший за будовою ЛОР-орган — це ... .
2. Голос утворюється в ... .
3. У грудній клітці розміщені ... .
4. Орган, який має будову дерева, — це ... .
5. Носоглотка поділяється на дві частини — ... .

Завдання 5. Призначте лікування, використовуючи такі фрази: / Prescribe a treatment using the following phrases:

Судинозвужувальні краплі до носа, видалення сірки та гною з вух, антибактеріальні та знеболювальні препарати, антибіотики, протиалергійні та жарознижувальні засоби, фізпроцедури, багато пити, ліжковий режим, провітрювати кімнату.

Завдання 6. Поєднайте методи обстеження ЛОР-органів та їхнє призначення. / Match the methods of examination of ENT-organs and their functions.

<i>Методи обстеження</i>	<i>Призначення методу</i>
Інструментальний огляд	перевірка слуху
Загальний аналіз крові	встановлення повітряної прохідності
Аудіометрія	виявлення почервоніння
Аудіографія	визначення рівня лейкоцитів, ШОЕ

Завдання 7. Прочитайте текст і допишіть слова. / Read the text and end the words.

Утворення аденоїдів — це результат постійного запал... (переважно в дитячому віці) лімфатичних вузл... у глотці. Аденоїди призводять до постійного закладення носа, хронічного нежитю, сну з відкр... ротом, хрипіння.

Ангіна — хворий відчуває біль під час ковт..., заг... слабкість, у нього підв... температура тіла.

Якщо на мигдаликах є гній — це гнійна ангіна.

Ангіна дає ускладн... на нирки і на серце, тому хворий має лікув... тільки під наглядом лікаря.

Трахеїт — хворий відчуває дискомфорт у гор... і біль за грудниною. Також у нього є сух... кашель, голос стає хриплим.

Алергійний риніт — у хворого набряк слизової обол... носа, сухість і свербіння в порожн... носа, хворий постій... чхає, сльози течуть з очей.

III. Підбиття підсумків / Summing up

1. Які хвороби дихальної системи ви знаєте? Які є симптоми?
2. Розробіть рекомендації пацієнтам із захворюванням дихальної системи для полегшення загального стану.

UNIT 8
Department of Cardiology.
Organs, Components and Diseases of
the Cardiovascular System. Blood. Blood Groups

Basic notions: серце (heart), вена (vein), артерія (artery), кровonosні судини (blood vessels), серцева недостатність (heart failure), кров (blood), кисень (oxygen), праве (ліве) передсердя (right (left) auricle), кістковий мозок (marrow), інфаркт міокарда (myocardial infarction), гіпертонія (hypertension), гіпотонія (hypotension), інсульт (stroke), серцебиття (heartbeat), пульс (pulse), непритомність (faint), кровотеча (bleeding), капілярний (capillary), донор (donor), група крові (blood group), переливання (transfusion), тромб (clot), кровоздача (bloodthirsty), крововилив (hemorrhage), тромбоцити (platelets), кардіолог (cardiologist), еритроцити (red blood cells), гематолог (hematologist).

I. Дайте відповіді на питання / Answer the following questions

1. Чому визначення груп крові є таким важливим для життя пацієнта?
2. Хто більше ризикує: донор чи пацієнт?
3. Яке відкриття про кров змінило думку вчених про утворення груп крові?

4. Студентка медичного університету з Індії розповіла на занятті, як щороку на свій день народження вона стає донором. Вам подобається така ідея?

5. Чи поширені хвороби серця у ваших країнах?

ТЕСТИ / TESTS

1. *За наявності серцевої недостатності варто відмовитися від фізичних навантажень:*

- а) так;
- б) ні.

2. *Серце курця має іншу частоту серцевих скорочень, ніж серце людини, яка не курить:*

- а) так;
- б) на 15 тис. скорочень більше на добу;
- в) ні.

3. *Подразнення гортані, трахеї, бронхів спричиняє кашель:*

- а) сухий;
- б) мокрий;
- в) продуктивний;
- г) глухий.

4. *Дві головні рекомендації щодо харчування в разі серцевої недостатності:*

- а) вживайте лише овочі;
- б) вживайте морську рибу й горіхи;
- в) вживайте молоко.

5. *Від гіпертензії у світі страждають:*

- а) 1 мільярд людей;
- б) 3 мільярди людей;
- в) 1 мільйон людей.

6. *Гіпертензія часто перебігає без симптомів:*

- а) так;
- б) ні.

7. При гіпертензії не варто забувати про вживання:

- а) води;
- б) вітаміну С;
- в) мінералів.

8. Лікарі рекомендують перевіряти тиск:

- а) щомісяця;
- б) щотижня;
- в) щороку.

II. Граматично-лексичні завдання / Grammar and Lexical tasks

Завдання 1. Вставте в речення наведені слова відповідно до змісту. / Put the given words in the sentences according to their meaning.

Вена, артерія, кровonosні судини, серце, кров, капіляри, кисень, серцево-судинна система, печінка, легені, серцева недостатність.

1. Центральний орган серцево-судинної системи — ... .
2. Рідка сполука тканини — ... .
3. ... забезпечує обмін речовин в організмі.
4. Кровonosна система переносить ... до органів.
5. Судини, які відводять кров від серця, називаються ... .
6. Судини, по яким кров рухається до серця, — ... .
7. У кровonosній системі задіяні органи інших систем — це ... .
8. Найтонші кровonosні судини — ... .
9. Артерії, вени і капіляри — це ... .
10. ... — стан організму людини, коли потужність серця є слабшою, ніж це потрібно для нормальної життєдіяльності.

Завдання 2. Утворіть абстрактні іменники, складіть із ними словосполучення. / Form abstract nouns and make up word-combinations with them.

Зразок: Підвищити — підвищений тиск.

Знизити — ...	порушити — ...
прискорити — ...	втомити — ...
уповільнити — ...	ослабити — ...
обстежити — ...	знепритомніти — ...

Завдання 3. Виберіть ознаки (симптоми) анемії. / Select the symptoms of anemia.

- Частий головний біль.
- Діарея.
- Прискорений чи уповільнений пульс.
- Задишка.
- Загальна слабкість.
- Хронічна втома.
- Біль у шлунку.
- Запаморочення.
- Шум у вухах.
- Блідість.

Завдання 4. Вставте слова відповідно до контексту у правильній формі. / Put the following words according to the context in the right form.

Група крові, тромбоцити, переливання, реципієнт, червоний, блакитний, кров'яний, лейкоцити.

1. ... сприяють зсіданню крові.
2. Гемоглобін — ... пігмент еритроцита.
3. Резус-фактор має значення лише під час ... крові.
4. ... тиск — це тиск крові у судинах.
5. Несумісність груп крові донора і ... може призвести до смерті хворого.
6. Японці під час знайомства часто запитують: «Яка у вас ...?»
7. Павуки та восьминоги мають ... кров через те, що в ній міститься гемоціанін, у якому є мідь.
8. Крапки, що плывуть перед очима, коли ми дивимось на яскраве світло або небо, насправді наші ... .

Завдання 5. Поєднайте слово-термін і його пояснення. / Match a word-term with its explaining.

Анемія	витікання крові
Кров'яний тиск	порушення еластичності стінок артерій
Атеросклероз	малокров'я
Кровотеча	частота скорочень серця
Кровообіг	тиск крові в судинах
Пульс	рух крові по судинах

Завдання 6. Утворіть від поданих нижче слів нові з частиною «кардіо». / From the given below words form new words with the part “cardio”.

Лікар — ...

Наука — ...

Відділення, центр — ...

Ліки (препарати, стимулятори) — ...

Вправа, тренування — ...

Навантаження — ...

Завдання 7. Прочитайте текст і дайте відповіді на питання. / Read the text and answer the questions.

Серце — дуже витривалий орган, але часто ми змушуємо його працювати посилено. А причина — у наших звичках і способі життя. Для серця дуже важливий здоровий сон, тому люди, які важко засинають або сплять менше, ніж 8 годин на добу, страждають на захворювання серця частіше.

Здоров'я серця пов'язане з професіями. Програмісти, водії, менеджери ведуть сидячий спосіб життя, що підвищує ризик хвороб серця. А якщо на роботі відчувається постійний стрес, то серце страждає ще більше. Адже в разі психічного перенапруження значно збільшується вироблення адреналіну, а це загрожує підвищенням артеріального тиску. Також дієтологи рекомендують відмовитися від споживання продуктів, багатих на холестерин, обмежити кількість жирної, солодкої їжі та замінити її стравами з овочів і фруктів, морепродуктів і нежирного м'яса, контролювати споживання солі (до 1,5 мг на добу). Варто хвилюватись і кавоманам, бо надмірна прихильність до кави загрожує появою стенокардії і навіть інфаркту міокарда. Цей напій має тонізувальну дію, тому лікарі рекомендують пити максимум дві чашки на день. Дуже важливо звертати увагу на гігієну ротової порожнини. Як не дивно, але доведено залежність між станом зубів, ясен і серцево-судинною системою. Нерідко інфекції проникають у наш організм через слизову оболонку.

Бережімо наше серце — і воно подарує нам довге й активне життя!

1. Скільки, на вашу думку, має тривати сон дорослої людини і сон дитини?

2. Чи важливий сон для здоров'я серця?

3. Чим небезпечна кава для нашого серця?

4. Як стрес впливає на серцево-судинну систему?

5. Яким продуктам варто надавати перевагу, щоб не мати проблем із серцем?

6. Як здоров'я серця залежить від гігієни ротової порожнини?

III. Підбиття підсумків / Summing up

1. Який фізіологічний стан важливий для здорового серця?

2. Дайте кілька власних порад для збереження здоров'я серця.

UNIT 9

Department of Cardiology. Communication between a Doctor and a Patient with Signs of Diseases of the Cardiovascular System. Anamnesis of Life

Серцево-судинні захворювання

Хвороби серця	
• інфаркт міокарда	некроз (змертвіння) ділянки міокарда внаслідок припинення його кровопостачання;
• порок серця	порушення роботи клапанів серця, дефект перегородок;
• міокардит	запалення міокарда;
• аритмія	порушення ритму та частоти серцевих скорочень;
• ішемічна хвороба	порушення кровопостачання внаслідок ураження коронарних судин серця

Basic notions: серце (heart), вена (vein), артерія (artery), кровоносні судини (blood vessels), серцева недостатність (heart failure), кров (blood), кисень (oxygen), праве (ліве) передсердя (right (left) auricle), кістковий мозок (marrow), інфаркт міокарда (myocardial infarction), гіпертонія (hypertension), гіпотонія (hypotension), інсульт (stroke), серцебиття (heartbeat), пульс (pulse), непритомність (faint), кровотеча (bleeding), капілярний (capillary), донор (donor), група крові (blood group), переливання (transfusion), тромб (clot), кровоздача (bloodthirsty), крововилив (hemorrhage), тромбоцити (platelets), кардіолог (cardiologist), еритроцити (red blood cells), гематолог (hematologist).

I. Дайте відповіді на питання / Answer the following questions

1. У яких продуктах, крім риби, містяться омега-3 та омега-6 кислоти?
2. Хто більше ризикує: донор чи пацієнт?

3. Як запобігти інсульту?
4. Студентка медичного університету з Індії розповіла на занятті, як щороку на свій день народження вона стає донором. Вам подобається така ідея?
5. Чи поширені хвороби серця у ваших країнах?

ТЕСТИ / TESTS

1. *За наявності серцевої недостатності варто відмовитися від фізичних навантажень:*

- а) так;
- б) ні.

2. *Серце курця має іншу частоту серцевих скорочень, ніж серце людини, яка не курить:*

- а) так;
- б) на 15 тис. скорочень більше на добу;
- в) ні.

3. *Подразнення гортані, трахеї, бронхів спричиняє кашель:*

- а) сухий;
- б) мокрий;
- в) продуктивний;
- г) глухий.

4. *Дві головні рекомендації щодо харчування в разі серцевої недостатності:*

- а) вживайте лише овочі;
- б) вживайте морську рибу й горіхи;
- в) вживайте молоко.

5. *Від гіпертензії у світі страждають:*

- а) 1 мільярд людей;
- б) 3 мільярди людей;
- в) 1 мільйон людей.

6. *Гіпертензія часто перебігає без симптомів:*

- а) так;
- б) ні.

7. При гіпертензії не варто забувати про вживання:

- а) води;
- б) вітаміну С;
- в) мінералів.

8. Лікарі рекомендують перевіряти тиск:

- а) щомісяця;
- б) щотижня;
- в) щороку.

II. Граматично-лексичні завдання / Grammar and Lexical tasks

Завдання 1. Продовжіть речення: / Continue the sentences:

1. Кардіограма — це запис ... .
2. Серцевий м'яз називається ... .
3. Донор — це людина, яка ... .
4. Артерії — це судини, по яких кров іде ... .
5. Манометр — це прилад для ... .
6. Гематологія — це наука про ... .
7. Капіляри — це найменші ... .
8. З лівого шлуночка починається велике ... .
9. З правого шлуночка починається ... .

Завдання 2. Вставте питальні слова та дієслова у питальні речення про анамнез життя. / Put question words and verbs in the questions about anamnesis of life.

Алергологічний анамнез: які?(2), на які? чи? (2).

- ...медикаменти у вас (бути) алергійна реакція?
- ...алергійні реакції ви (мати): свербіння, почервоніння, набряки?
- ...(мати) ви алергійну реакцію на якісь продукти?
- ...(мати) ви алергійну реакцію на лікувальні рослини?
- ...ліки від алергії ви вживали?
- ...алергійні захворювання чи алергійні реакції (мати) члени вашої родини?

Завдання 3. Підкресліть «зайве» слово. Поясніть ваш вибір. / Underline the odd word.

1. Гіпертонія, інфаркт міокарда, сонливість, серцева недостатність.
2. Запаморочення, хронічна втома, шум у вухах, кардіолог.

3. Кардіохірург, кардіолог, дитячий кардіолог, терапевт.
4. Вени, легені, серце, артерії, капіляри.
5. Правий шлуночок, праве передсердя, серцевий м'яз, судина.

Завдання 4. Утворіть речення з поданих слів. / Make up sentences with the help of the given words.

1. Продукти / корисні / які / нашого / для / серця.
2. Горіхи / риба / та / поліпшують / роботу / системи / серцево-судинної.
3. Небезпечні / сильні / навантаження / фізичні / для / з / людей / недостатністю / серцевою.
4. Спекa / загострення / спричинює / хвороб / системи / серцево-судинної.
5. Вас / у / гострий / тупий / чи / біль / у / серці.

Завдання 5. Поєднайте слова із двох колонок у словосполучення. / Combine the words from two columns in the word-combinations.

Фізичні	кровотворення
Органи	процедури
Ультразвукове	навантаження
Серцева	лікування
Переливання	дослідження
Санаторно-курортне	патологія
Діагностичні	крові

Завдання 6. Випишіть абстрактні іменники, що означають симптоми серцево-судинних захворювань. / Copy out abstract nouns denoting the symptoms of cardiovascular system.

Ніжність, запаморочення, втомлюваність, гордість, сміливість, знання, підвищення тиску, зниження тиску, прискорення серцебиття, пояснення.

Завдання 7. Виберіть із дужок слово, що підходить за контекстом. / Choose the word that fits the context from the brackets.

Він виникає під впливом психічних переживань, стресу, у разі (зміни/змінюється) погоди. Інколи не можна визначити його (причину/спричинити). Артеріальний тиск раптово (підвищується/підвищений). Перед цим може бути головний біль, безсоння, за-

гальна (слабкий/слабкість). Ознакою гіпертонічного кризу є (сильний/сила) нестерпний головний біль. Можуть бути запаморочення, шум у вухах, нестійка хода, (відчуття/відчуває) жару або (холоду/холодний), серцебиття, такі симптоми можуть тривати кілька хвилин або кілька годин. У тяжкому стані біль стає постійним, з'являються нудота, (блювання/блювати), сонливість, біль у ділянці серця, (порушення/порушений) зору, страх смерті та (непритомність/знепритомнення).

Шкіра обличчя та шиї хворого бліда, рідше — червона (іноді з'являються плями), пульс (уповільнений/уповільнити) або прискорений. Криз може минути безслідно, але бувають і тяжкі (ускладнення/ускладнити) і навіть смерть. Вчасна допомога запобігає тяжким ускладненням. Треба забезпечити хворому спокій, викликати швидко медичну допомогу. Якщо хворий має ліки, які (знижують/зниження) тиск, треба негайно дати йому їх.

III. Підбиття підсумків / Summing up

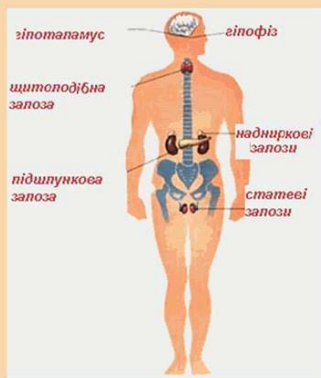
1. Чи поширені хвороби серця у ваших країнах?
2. Які ви знаєте серцево-судинні захворювання?

UNIT 10

Therapeutic Department.

At the Endocrinologist: Endocrine Diseases, their Symptoms and Patient Complaints (Part 1)

Ендокринна система — сукупність органів, частин органів та окремих клітин, які секретують у кров і лімфу гормони.

Basic notions: імунолог (immunologist), імунна система (immune system), інтоксикація (intoxication), аутоімунні захворювання (autoimmune diseases), імунограма (immunogram), екзема (eczema), залоза (gland), гормон (hormone), секреція (secretion), епіфіз (epiphysis), гіпофіз (pituitary), щитоподібна залоза (thyroid gland), тимус (thymus), надниркові залози (adrenal glands), підшлункова залоза, яєчник (ovary), сім'яна залоза (the cheek), гомеостаз (homeostasis), гіпоталамус (hypothalamus).

I. Дайте відповіді на питання / Answer the following questions

1. Що таке щеплення? / What is vaccination?
2. Які існують форми імунітету? / What are the forms of immunity?
3. Яка роль штучного імунітету в сучасному житті людей? / What is the role of artificial immunity in modern life?
4. Що належить до органів імунної системи? / What are the organs of the immune system?

ТЕСТИ / TESTS

1. Вироблення гормонів — основна функція щитоподібної залози:

- а) так;
- б) ні.

2. Трийодтиронін і тироксин — це мікроелементи:

- а) так;
- б) ні.

3. В організмі людини містяться від 20 до 50 мг йоду:

- а) так;
- б) ні.

4. Сорок процентів йоду зосереджено в щитоподібній залозі, шістьдесят процентів — у м'язах, нирках, печінці, яєчниках, крові:

- а) так;
- б) ні.

5. Добова потреба йоду в організмі дорослої людини становить 200 мкг:

- а) так;
- б) ні.

6. У разі нестачі йоду спостерігають збудження, прискорене серцебиття, зменшення маси тіла:

- а) так;
- б) ні.

7. Надлишок йоду призводить до атеросклерозу, зобу, анемії, кретинізму, ожиріння, безпліддя:

- а) так;
- б) ні.

8. З метою профілактики йододефіциту потрібно менше вживати йодованої солі:

- а) так;
- б) ні.

9. Щоб запобігти йододефіциту, досить щодня вживати разом із їжею 5–6 г такої солі:

- а) так;
- б) ні.

10. Йод містять такі продукти: морська риба, риб'ячий жир, морська капуста, хурма, солодкий перець, волоські горіхи, зернята яблук:

- а) так;
- б) ні.

II. Граматично-лексичні завдання / Grammar and Lexical tasks

Завдання 1. Від поданих слів утворіть абстрактні іменники жіночого роду за допомогою суфікса *-ість*. Складіть із ними словосполучення. / From the given words make up abstract nouns of a feminine gender with the help of the suffix *-ість*.

Зразок: ламкий — ламкість.

Активний, вагітна, жирний, слабкий, сонливий, дратівливий, збудливий, стомлений, діяльний, млявий, нервовий, кількісний, недостатній.

Завдання 2. Запам'ятайте фразеологізми. Поясніть, як ви розумієте їхнє значення. Складіть із ними речення. / Remember the idioms. Explain how you understand their meanings. Make up sentences with them.

У піт кидати, ковтати слину, піти у ріст, хлібом не годуй, очі витріщати, волячі очі.

Завдання 3. Відповідно до контексту оберіть потрібні дієслова. / According to the context select the appropriate verbs.

Усі залози (поділити/поділяють) на три групи: залози зовнішньої секреції (екзокринні), залози змішаної секреції. До екзокринних залоз (належати/належать) сальні, слинні, потові, грудні. Сльозові, мускусні залози, печінка та залози травного тракту. Ендокринними залозами (є/являються) епіфіз, гіпофіз, щитоподібна залоза, прищитоподібні залози, загруднинна залоза (тимус), надниркові залози. Підшлункову й статеві (яєчники і яєчка) залози (відносити/відносять) до залоз змішаної секреції.

Завдання 4. Від поданих слів утворіть прикметники / дієприкметники за допомогою суфіксів -н-, -ов-, -ев- (-єв-). / From the given words form adjectives / particles with the help of suffixes.

Зразок: голова — головний.

Гормон, біологія, пара, вуглевод, жир, основа, проміжок, шлунок, розум, доба, стать, кальцій, кінець.

Завдання 5. Утворіть і запишіть складні слова від поданих слів. / Make up and write down compound-words from the given words.

Щит, подібний — ...

Серце, бити — ...

Сеча, випускати — ...

Вуглець, водний — ...

Йод, дефіцит — ...

Зло, якісний — ...

Зло, вживати — ...

Життя, діяльність — ...

Інсулін, залежати — ...

Мало, рухатися — ...

Завдання 6. На місці пропусків запишіть дієслова. / Write down the verbs in the blank places.

1. Інсулін ... засвоєнню цукру ... рівень глюкози у крові.
2. Підшлункова залоза ... інсулін.
3. Гестаційний діабет ... тільки під час вагітності.
4. Цукровий діабет I типу ... в молодшому дитячому віці.
5. Діабет II типу рідше ... лікування інсуліном.
6. На цукровий діабет ... близько 400 мільйонів людей.
7. Неправильне і несвоєчасне лікування цього захворювання ... до інфаркту, ниркової недостатності, погіршення зору.

Завдання 7. Прочитайте текст, визначте медичні терміни. Дайте відповіді на питання. / Read the text and define the medical terms. Answer the questions.

Сучасні люди найчастіше звертаються до терапевта, якщо виникають симптоми хвороби імунітету: слабкість, нездужання, підвищена температура тіла, часті застуди, тяжкий перебіг ГРВІ. Для

багатьох сучасних мешканців міст алергійні реакції та висипи на шкірі, хронічний риніт, ангіна або тонзиліт, пієлонефрит і гастрит, хронічний стрес стали нормою.

Однак такі симптоми свідчать про те, що пацієнтові необхідна консультація лікаря-імунолога. Саме імунолог визначить причину проблем зі здоров'ям. На прийомі пацієнт не тільки повідомляє симптоми сьогоденної хвороби, а й має пригадати подібні випадки і як часто вони трапляються. Тоді лікар направляє пацієнта на спеціальний аналіз крові — імунограму, а коли результати будуть готові, то розшифрує її і пояснить, з якими видами й формами імунітету в пацієнта проблеми, і призначить комплексне лікування або профілактику. Разом з імунологом часто співпрацюють такі спеціалісти, як алерголог, гастроентеролог, токсиколог, дерматолог, ендокринолог, терапевт. Імунолог може призначити консультацію в суміжного спеціаліста, щеплення, медикаментозне лікування, наприклад, імуномодулятор рослинного або синтезованого походження. Але найголовніше в успішному зміцненні імунітету і подоланні хвороб імунного походження — це здоровий спосіб життя.

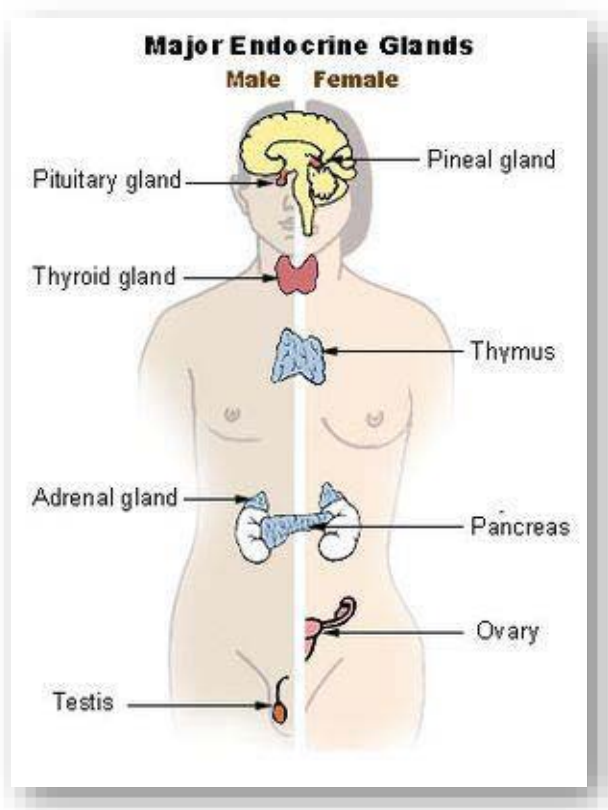
1. Що призначить імунолог?
2. Яку діагностику використовує цей лікар?
3. Коли потрібно піти на консультацію до імунолога?
4. Що таке «здоровий спосіб життя»?
5. До яких спеціалістів пацієнт піде на консультацію? Чому?

III. Підбиття підсумків / Summing up

1. Який імунітет найбільш ефективний: природний чи штучний? Чому?
2. Що таке імуномодулятори?

UNIT 11

Therapeutic Department. At the Endocrinologist: Endocrine Diseases, their Symptoms and Patient Complaints (Part 2)

Basic notions: імунолог (immunologist), імунна система (immune system), інтоксикація (intoxication), аутоімунні захворювання (autoimmune diseases), імунограма (immunogram), екзема (eczema), залоза (gland), гормон (hormone), секреція (secretion), епіфіз (epiphysis), гіпофіз (pituitary), щитоподібна залоза (thyroid gland), тимус (thymus), надниркові залози (adrenal glands), підшлункова залоза (pancreas), яєчник (ovary), сім'яна залоза (the cheek), гомеостаз (homeostasis), гіпоталамус (hypothalamus).

I. Дайте відповіді на питання / Answer the following questions

1. Що таке грип? / What is influenza?
2. Для чого роблять щеплення від грипу? / Why is the flu shot given?
3. Що таке стійкий імунітет? / What is herd immunity?

ТЕСТИ / TESTS

1. Вироблення гормонів — основна функція щитоподібної залози:

- a) так;
- б) ні.

2. Трийодтиронін і тироксин — це мікроелементи:

- a) так;
- б) ні.

3. В організмі людини містяться від 20 до 50 мг йоду:

- a) так;
- б) ні.

4. Сорок процентів йоду зосереджено в щитоподібній залозі, шістдесят процентів — у м'язах, нирках, печінці, яєчниках, крові:

- a) так;
- б) ні.

5. Добова потреба йоду в організмі дорослої людини становить 200 мкг:

- a) так;
- б) ні.

6. У разі нестачі йоду спостерігають збудження, прискорене серцебиття, зменшення маси тіла:

- a) так;
- б) ні.

7. Надлишок йоду призводить до атеросклерозу, зобу, анемії, кретинізму, ожиріння, безпліддя:

- a) так;
- б) ні.

8. З метою профілактики йододефіциту потрібно менше вживати йодованої солі:

- а) так;
- б) ні.

9. Щоб запобігти йододефіциту, досить щодня вживати разом із їжею 5–6 г такої солі:

- а) так;
- б) ні.

10. Йод містять такі продукти: морська риба, риб'ячий жир, морська капуста, хурма, солодкий перець, волоські горіхи, зернята яблук:

- а) так;
- б) ні.

II. Граматично-лексичні завдання / Grammar and Lexical tasks

Завдання 1. Поєднайте прикметники з іменниками, утворіть сталі вирази. / Match the adjectives with the nouns and make up phrases.

Мутна	відділення
Сечова	сеча
Інфекційні	морс
Ниркова	кислота
Сечокам'яна	органи
Статеві	хвороба
Хронічний	процеси
Рясне	цистит
Журавлинний	недостатність
Урологічне	пиття

Завдання 2. Ознаки (симптоми), характерні для урологічних захворювань, позначте. / Select the symptoms which are typical for urological diseases.

- ... кількісні та якісні зміни сечі;
- ... тупий чи переймистий біль у попереку;
- ... різучий (гострий) біль під час сечовипускання;
- ... біль у шлунку;
- ... набряклість обличчя та кінцівок;

- ... порушення сечовипускання;
- ... больові відчуття в ділянці сечової системи;
- ... викривлення стопи;
- ... зміна статевих органів чоловіків;
- ... затримання сечовипускання або нетримання сечі;
- ... часті позиви до сечовипускання;
- ... головний біль;
- ... носова кровотеча;
- ... підвищення температури тіла;
- ... ламкість кісток;
- ... загальна слабкість;
- ... порушення координації рухів;
- ... сильне серцебиття;
- ... мутна або темна сеча.

Завдання 3. Визначте «зайве» слово. / Determine the odd word.

1. Пієлонефрит, цистит, гайморит, уретрит, гломерулонефрит.
2. Сечовий міхур, сечівник, нирки, сечовід, кишечник.
3. Онкоурологія, урогінекологія, дитяча урологія, андрологія, травматологія.
4. Журавлинний морс, березовий сік, лимонад, відвари лікарських трав, настій із шипшини.

Завдання 4. Утворіть речення з поданих слів і запишіть їх. / Make up sentences from the given words and put them down.

1. Нирок / локалізується / в попереку / біль / при захворюваннях.
2. Хвороба / причиною / сечокам'яна / ниркової кольки / є.
3. Сечового / стінки / розтягуватися / міхура / мають здатність.
4. У 25 разів / підвищує / та інсульту / ниркова недостатність / ризик інфаркту.
5. Беруть участь / нирки / кров'яного тиску / кровотворення / в регуляції водно-сольового балансу / кальцієвому обміні / тощо.
6. Причиною / зайва маса тіла / із сечовим міхуром / є / виникнення / проблем.

Завдання 5. Вставте потрібні сполучники. / Put in the necessary conjunctions.

Є близько 50 типів аденовірусів, інших інфекцій ... відрізнити їх один від одного буває дуже важко, ... лікарі часто помиляються. Поки

не оголосили, ... йде епідемія грипу, частіше реєструють ГРВІ, ... епідемія почалася, частіше діагностують грип.

**Завдання 6. Прочитайте текст, дайте відповіді на питання. /
Read the text and define the medical terms, answer the questions.**

Цукровий діабет

Цукор, або глюкоза, — основне джерело енергії для клітин організму. Інсулін — гормон, який сприяє засвоєнню цукру й регулює рівень глюкози у крові. Цукровий діабет — хронічне захворювання, за якого підшлункова залоза не виробляє достатньої кількості інсуліну або ж організм не може ефективно використовувати вироблений інсулін. Як наслідок — підвищення рівня глюкози в крові.

Причиною цукрового діабету є стрес, нераціональне харчування, надмірна маса тіла, малорухливий спосіб життя, перенесені вірусні захворювання, спадковість, зловживання алкоголем. Відомі три типи цукрового діабету: цукровий діабет I типу, цукровий діабет II типу, гестаційний діабет (розвивається тільки під час вагітності).

Діабет I типу — це інсулінозалежний діабет («діабет молодих», «діабет худих»). Він виникає частіше в молодому (до 40 років) або дитячому віці, має тяжкий перебіг і завжди потребує лікування інсуліном.

Діабет II типу — інсулінонезалежний діабет («діабет літніх», «діабет гладких»). Він розвивається після 40 років, частіше на тлі надлишкової маси тіла. Діабет цього типу рідше потребує лікування інсуліном, причому лише в окремих хворих і часто через багато років від початку захворювання.

Симптомами цукрового діабету є пересихання в роті, сухість і свербіж шкіри, спрага, часте сечовипускання, постійна слабкість і відчуття голоду навіть після їди, зниження маси тіла попри гарний апетит, запах ацетону з рота й від сечі, повільне загоєння ран.

За даними ВООЗ, на цукровий діабет хворіють близько 400 мільйонів людей. Неправильне і несвоєчасне лікування цього захворювання призводить до інфаркту, ниркової недостатності, погіршення зору, іноді сліпоти, гангрени, діабетичної або інсулінової коми, смерті.

1. Назвіть типи цукрового діабету.
2. Які причини появи цукрового діабету?
3. Що таке цукровий діабет?

4. Назвіть гормон, який сприяє засвоєнню глюкози.
5. Яка роль цукру в людському організмі?
6. Чим загрожує несвоєчасне лікування діабету?
7. Які хвороби є наслідком цукрового діабету?
8. Перелічіть симптоми цукрового діабету.
9. Коли розвивається гестаційний діабет?
10. Які особливості діабету II типу?
11. Охарактеризуйте діабет I типу.

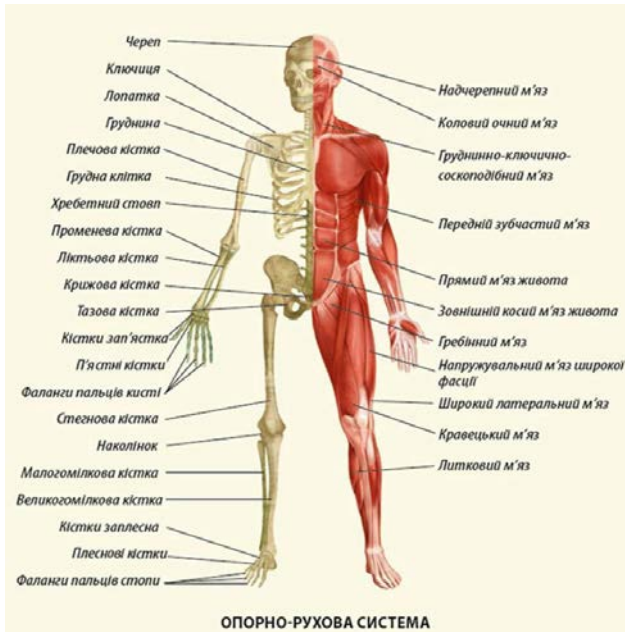
III. Підбиття підсумків / Summing up

1. Які гормони виробляє ендокринна система і яка їхня роль в організмі?
2. Назвіть відомі вам захворювання підшлункової залози.

UNIT 12

Acute Care Surgery.

Organs and Components of the Musculoskeletal System

Basic notions: артрит (arthritis), артроз (arthrosis), остеопороз (osteoporosis), остеохондроз (osteochondrosis), плоскостопість (flat-foot), подагра (gout), радикуліт (radiculitis), сколіоз (scoliosis), перелом (fracture), пролежень (bed-sore), кістка (bone), м'яз (muscle), хрящ (cartilage), сухожилля (tendon), зв'язка (connection), суглоб (joint), хребет (spine), скелет (skeleton), травма (trauma), сполучна тканина (connecting tissue), опора (support), поранення (wound), опік (burn).

I. Дайте відповіді на питання / Answer the following questions

1. Чи дотримуетесь ви здорового образу життя? / Do you follow a healthy lifestyle?
2. У чому полягає профілактика захворювань опорно-рухової системи? / What is the prevention of diseases of the musculoskeletal system?

3. До чого призводить малорухливий спосіб життя? / What are the consequences of a sedentary lifestyle?

4. Назвіть симптоми захворювань опорно-рухового апарату. / Name the symptoms of diseases of the musculoskeletal system.

5. Як впливає фізична активність на стан м'язів і скелет людини? / How does physical activity affect the condition of the muscles and skeleton?

6. Яким має бути раціон здорової людини? / What should be the diet of a healthy person?

7. Які рекомендації лікарів щодо спального місця? / What are the recommendations of doctors regarding the bed?

ТЕСТИ / TESTS

1. Людський організм починає формуватися:

- а) у 5 років;
- б) у материнському лоні;
- в) у підлітковий період.

2. Завершення формування організму людини відбувається:

- а) у 16–18 років;
- б) у 30–35 років;
- в) у 20–25 років.

3. Що таке гіподинамія:

- а) порушення цілості кісток;
- б) відмирання м'яких тканин;
- в) підвищена температура тіла;
- г) зниження фізичної активності.

4. На скільки знижується тривалість життя людини, яка хворіє на остеопороз:

- а) на 10 %;
- б) на 15 %;
- в) на 20 %;
- г) на 25 %.

5. «Сколіоз» у перекладі з грецької означає:

- а) «звуження»;
- б) «викривлення»;
- в) «зростання».

6. Меблі мають відповідати:

- а) масі тіла дитини;
- б) інтелектуальним можливостям;
- в) зросту дитини.

7. Для лікування яких хвороб чи станів використовують профілактор:

- а) переломів, тріщин у кістках тощо;
- б) остеохондрозу, сколіозу та ін.;
- в) запалень м'язових волокон;
- г) остеопорозу та остеосклерозу.

II. Граматично-лексичні завдання / Grammar and Lexical tasks

Завдання 1. Утворіть речення від поданих слів. / Make up sentences from the given words.

- 1. Кісткові / зміни / у / спостерігали / жінки / маса / внаслідок / гормональні / втрата.
- 2. Спадковість / вчені / причина / опорно-руховий апарат / один / з / захворювання / вважати.
- 3. Ризик / харчуватися / у / який / погано / група / люди.
- 4. Остеопороз / ніж / хворіти / жінка / часто / на / чоловік.
- 5. Новітні / причина / технології / активність / основна / зниження / фізична / людина.
- 6. Рух / здоров'я / організм / забезпечувати / а / спосіб / пасивний / спричинювати / життя / захворювання / апарат / опорно-руховий.

Завдання 2. Поєднайте прикметники з іменниками, узгодивши їх у роді, утворіть сталі вирази. / Match the adjectives with the nouns coordinating them in a gender and make up set-word-combinations.

Гострий	масаж
Лівий	біль
Внутрішній	рука
Верхній	кінцівка
Травмований	нога
Ушкоджений	суглоб
Кістковий	компрес
Гіпсовий	пов'язка
Лікувальний	вивих

Завдання 3. Запишіть слова, подані в дужках, у потрібній формі (за текстом). / Write down the words in the brackets in an appropriate form according to the text.

Зниження (фізична активність), захворювання (опорно-руховий апарат), втрата (кісткова маса), зміни (хребет і суглоби), лікування (біль у спина), недостатність (мікроелементи та вітаміни), обстеження (людей у вік), стоншення (міжхребцеві диски).

Завдання 4. Утворіть нові словосполучення з частиною *травма*, які позначають відповідні поняття. / Make up new word-combinations with the part *травма* that denote appropriate notions.

Лікар — ...

Наука — ...

Відділення — ...

Ушкодження — ...

Спричинений травмою — ...

Завдання 5. Запам'ятайте сталі вирази. Поясніть, як ви розумієте їхнє значення. Складіть із ними речення. / Remember the following set-word-combinations. Explain their meanings. Make up sentences with them.

- Кістки перемивати.
- Біла кістка.
- Не позбирати кісток.
- Кістками лягти.
- До самих кісток.
- Як кістка в горлі.
- Тільки шкіра і кістки.
- Своя кістка — чужа кістка.

Завдання 6. Прочитайте текст, дайте відповіді на питання. / Read the text and define the medical terms, answer the questions.

Піелонефрит

Піелонефрит — запалення нирок і ниркових мисок, що виникає під впливом бактерій. Це дуже поширена хвороба. За частотою появи у дітей вона поступається лише захворюванням дихальних органів. Піелонефрит буває одно-чи двостороннім, а також гострим і хронічним.

Гострий пієлонефрит — інфекційний запальний процес різного ступеня інтенсивності. Він зазвичай буває одностороннім. Хронічний пієлонефрит здебільшого виникає внаслідок недолікованого гострого пієлонефриту, але може бути і первинно хронічним процесом. Ця форма хвороби тяжча і потребує складнішого лікування, адже вона має стадії загострення та ремісії. Хронічний пієлонефрит частіше буває двостороннім, проте ступінь ураження нирок може відрізнитися.

Інфекція руйнує тканину нирок. Якщо пієлонефрит «запустити», може виникнути гіпертонія і навіть ниркова недостатність. Цю недугу лікують антибіотиками й антибактеріальними засобами. Однією з умов одужання та профілактики хвороби є рясне пиття. Дуже корисні відвари лікарських трав (листки брусниці, польовий хвощ, мучниця), журавлинний морс і березовий сік.

Хворим на пієлонефрит треба дотримуватися спеціальної дієти. Раціон має містити легку й поживну їжу: кефір, сир, компот, фрукти. Корисні картопля, капуста, буряк, морква і майже всі овочі, а також дині й кавуни. Необхідно обмежити вживання солі, гострих приправ, консервів.

1. Що таке пієлонефрит?
2. Які різновиди має ця недуга?
3. Чому виникає хронічний пієлонефрит?
4. Яка форма хвороби тяжча: гостра чи хронічна?
5. Який пієлонефрит частіше буває одностороннім, а який — двостороннім?
6. Що руйнує тканину нирок?
7. Як лікують пієлонефрит?
8. Які напої корисно пити, якщо у вас діагностували таку недугу?
9. Чого не можна їсти хворим на пієлонефрит?
10. Чи корисні відвари трав при пієлонефриті?

III. Підбиття підсумків / Summing up

1. Які ви знаєте захворювання нирок?
2. Які ви знаєте методи профілактики урологічних захворювань?

UNIT 13

Acute Care Surgery. Diseases of the Musculoskeletal System. Department of Surgery. Communication of the Orthopedic Traumatologist and the Surgeon with the Patient

Basic notions: хірург (surgeon), хірургічний шов (surgical suture), анестезія (anesthesia), скальпель (scalpel), зажим (clamp), імплант (implant), дренаж (drainage), електрокоагулятор (electrocoagulator), артрит (arthritis), артроз (arthrosis), остеопороз (osteoporosis), остеохондроз (osteochondrosis), плоскостопість (flatfoot), подагра (gout), радикуліт (radiculitis), сколіоз (scoliosis), перелом (fracture), пролежень (bed-sore), кістка (bone), м'яз (muscle), хрящ (cartilage), сухожилля (tendon), зв'язка (connection), суглоб (joint), хребет (spine), скелет (skeleton), травма (trauma), сполучна тканина (connecting tissue), опора (support), поранення (wound), опік (burn).

I. Дайте відповіді на питання / Answer the following questions

1. Яким має бути раціон здорової людини? / What should be a healthy person's diet?
2. Чи дотримуєтесь ви здорового способу життя? / Do you follow a healthy lifestyle?

3. Що ви знаєте про мануальну терапію? / What do you know about manual therapy?

ТЕСТИ / TESTS

1. *Анестетик це:*

- а) лікар, що виконує анестезію;
- б) прилад для знеболення;
- в) медикамент, що має знеболювальну дію;
- г) пацієнт після операції.

2. *Виберіть неправильне твердження:*

- а) хірург-інтерніст оперує внутрішні органи людини;
- б) хірург-ортопед лікує травми та хвороби кісток і суглобів;
- в) пластичний хірург виправляє косметичні недоліки тіла.

3. *Що таке гіподинамія:*

- а) порушення цілості кісток;
- б) відмирання м'яких тканин;
- в) підвищена температура тіла;
- г) зниження фізичної активності.

4. *На скільки знижується тривалість життя людини, яка хворіє на остеопороз:*

- а) на 10 %;
- б) на 15 %;
- в) на 20 %;
- г) на 25 %.

5. *«Сколіоз» у перекладі з грецької означає:*

- а) «звуження»;
- б) «викривлення»;
- в) «зростання».

6. *Маблі мають відповідати:*

- а) масі тіла дитини;
- б) інтелектуальним можливостям;
- в) зросту дитини.

7. Для лікування яких хвороб чи станів використовують профілактор:

- а) переломів, тріщин у кістках тощо;
- б) остеохондрозу, сколіозу та ін.;
- в) запалень м'язових волокон;
- г) остеопорозу та остеосклерозу.

II. Граматично-лексичні завдання / Grammar and Lexical tasks

Завдання 1. З'єднайте термін і його пояснення. / Match the terms and their meanings.

Дренаж	— медичний ніж різної форми.
Хірургічний шов	— інструмент з видовженими кінцями для перетискання судин.
Електрокоагулятор	— тонка смужка для відтоку рідини у місці накладання швів.
Скальпель	— з'єднання країв розрізаних тканин.
Зажим	— медичний прилад, що розрізає тканини і зупиняє капілярну кровотечу.
Контрастна топограма	— топограма з уведенням реагенту.
Вальгусна деформація	— з'єднання верхнього шару шкіри операційної рани без помітного рубцювання.
Косметичний шов	— дегенеративна зміна кісток або суглобів.
Розширювач	— медичний інструмент для розширення операційної рани.
Імплантат	— малоінвазивна операція або обстеження внутрішніх органів.
Лапароскопічне втручання	— медичний виріб для протезування.

Завдання 2. Утворіть словосполучення, узгодьте прикметник з іменником. Утворіть форму множини, де можливо. / Form word-combinations, coordinate the adjective with the noun. Make the plural form where it is possible.

Оперативн... втручання, лапароскопічн... операція, хірургічн... шов, загальн... анестезія, операційн... рана, травматологічн... відділення, еластичн... бинт, хірургічн... бандаж, післяопераційн... період, округл... пилка, сполучн... тканина, вальгусн... деформація.

Завдання 3. Продовжіть речення. / Continue the sentences.

1. Хірург-травматолог лікує ... .
2. Операція складається з таких етапів ... .
3. Місцеву анестезію використовують ... .
4. Загальний наркоз робить ... .
5. Гіпсова пов'язка — це ... .
6. Після операції пацієнтом опікується ... .

Завдання 4. Вставте в речення відповідні питальні слова. / Put the appropriate questions in the following sentences.

Де? Як? Якій? Скільки? Що? Які?

1. ... кісток у скелеті дорослої людини?
2. ... системі підпорядковується м'язова система?
3. ... захищають кістки черепа?
4. ... заняття спортом впливає на стан м'язів та кісток?
5. ... містяться найбільші м'язи тіла?
6. ... симптоми остеохондрозу?

Завдання 5. З'єднайте діагноз із основним дослідженням. / Match the diagnosis and the principle investigations.

Уроджена вада розвитку кісток	біохімічний аналіз крові
Перелом шийки стегна	рентгенографія
Вивих кисті	огляд хірурга-травматолога
Артрит	аналіз крові на ревмопроби
Сколіоз I ступеня	комп'ютерна томографія
Остеопороз	УЗД
Забій колінного суглоба	огляд хірурга-терапевта

Завдання 6. Знайдіть зайве слово. / Find the odd word.

1. Шийний, грудний, поперековий, крижовий, лицевий відділи.
2. Кісткова, хрящова, м'язова, кровотворна, жирова тканини кісток.
3. М'язи, кістки, суглоби, серце, сухожилля, зв'язки, хрящ.
4. Стегно, гомілка, стопа, плече, заплесно, плесно, фаланги пальців.

Завдання 7. Прочитайте текст, дайте відповіді на питання. / Read the text and define the medical terms, answer the questions.

Під час підготовчого етапу медсестра зафіксувала кінцівки пацієнтки й перев'язала її ноги нижче коліна еластичним бинтом задля захисту вен і лімфатичних судин, запобігання кровотечі.

Наступний етап — анестезія. Хірург-ортопед, загальний хірург, анестезіолог і медперсонал середньої ланки проводитимуть операцію під загальним наркозом.

Лікар робить скальпелем надріз у місці оперативного втручання, потім розрізає сполучну тканину, працюючи електрокоагулятором, припікає окремі судини й поглиблює розріз.

Хірург-асистент фіксує розширювачем краї операційної рани.

Починається основний етап операції: вирівнювання фаланги великого пальця і видалення кісткового наросту. Контрастна томограма кінцівки допомагає хірургам точно проводити оперативне втручання. Лікар за допомогою хірургічного долота, молотка, округлої пилки вирівнює суглоб і видаляє кістковий нарост.

Наприкінці хірурги зшивають тканини операційної рани почергово й накладають хірургічний шов і дренаж. Лікарі здійснюють аналогічне втручання на другій стопі.

1. Які спеціалісти беруть участь в операції?
2. Назвіть ризики, що виникають під час операції.
3. Хто готує пацієнта до операції?
4. Опишіть підготовчий етап.
5. Які дії хірурга під час основного етапу?
6. Назвіть медичні інструменти, які застосовує хірург.
7. Які спеціалісти допомагають хірургу-травматологу в проведенні оперативного втручання?
8. Що відбувається після завершення основного етапу?

III. Підбиття підсумків / Summing up

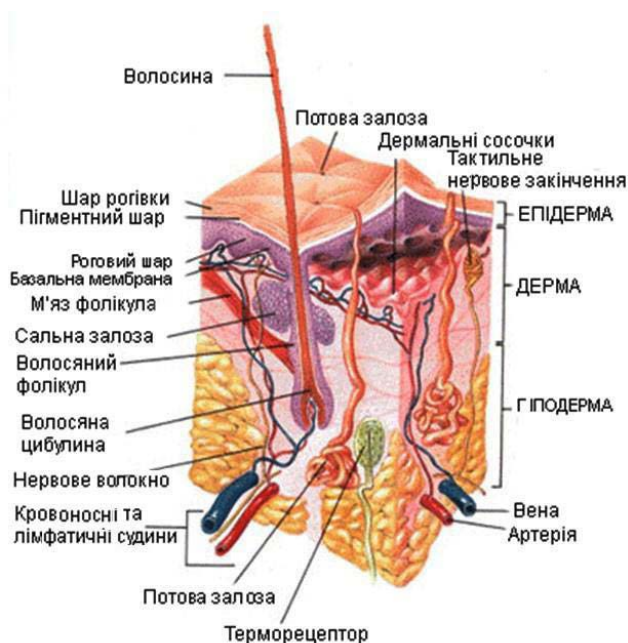
1. Які навчальні предмети хірургічного профілю вивчають?
2. Назвіть лікарів-спеціалістів у хірургії.

UNIT 14

Dermatology Clinic.

The Concept of Dermatological Diseases.

Complaints of the Patient, Symptoms of Diseases

Basic notions: бородавка (wart), вугор (acne), гній (manure), дерма (derma), епідерміс (epidermis), залоза (gland), меланін (melanin), пігмент (pigment), піт (sweat), пухир (blister), родимка (birthmark), фурункул (furuncle), шкіра (skin), свербіти (to itch), уражати (to affect), успадкувати (to inherit), змертвілий (gangrenous), почервонілий (inflamed), стоншений (thinned), ущільнений (consolidated), гнійний (purulent), волосяний (hairy), пористий (porous), сухий (dry), сальний (greasy), лисий (bald), пігментний (pigmentary), потовий (sudoriferous).

I. Дайте відповіді на питання / Answer the following questions

1. Хто такий лікар-дерматолог? / Who is a dermatologist?
2. Які ви знаєте дерматологічні захворювання? / What dermatological diseases do you know?

3. Що таке родимка? / What is a mole?
4. Що таке меланін і яка його роль? / What is melanin and what is its role?
5. Назвіть типи меланіну і його функцію в організмі. / Name the types of melanin and its function in the body.

ТЕСТИ / TESTS

1. Як часто люди з великою кількістю родимок страждають на вікові захворювання?
  - а) часто;
  - б) рідко.

2. На яких ділянках тіла людини шкіра суха і щільна?
  - а) на ліктях;
  - б) на п'ятах;
  - в) на колінах.

3. Шкіра, на якій є веснянки, вразливіша, ніж смуглява:
  - а) так;
  - б) ні.

4. Який орган людського тіла є найбільшим?
  - а) шкіра;
  - б) серце;
  - в) печінка;
  - г) легені.

5. Клітини шкіри з віком оновлюються:
  - а) ніколи;
  - б) швидко;
  - в) повільно.

6. Яка раса / які раси мають багату кількість потових залоз?
  - а) азіати;
  - б) африканці;
  - в) європейці;
  - г) африканці та європейці.

7. Тонка шкіра знаходиться:

- а) на ступнях ніг;
- б) на долонях;
- в) на шиї;
- г) на барабанних перетинках.

II. Граматично-лексичні завдання / Grammar and Lexical tasks

Завдання 1. Утворіть усі можливі словосполучення. / Make all possible word-combinations.

Свербіж	нігті
Стоншення	тіло
Ламкість	голова
Лущення	волосся
Жирність	шкіра

Завдання 2. З поданих слів складіть речення. / Make up sentences with the following words.

1. Людський / орган / найбільший / шкіра / тіло.
2. Лікувати / шкіра / хвороба / дерматолог.
3. Колір / меланін / шкіра / визначає / і / волосся.
4. Сальні залози / себорея / порушення роботи / причина / це.
5. Основа / тканина / це / білок / сполучний / колаген.
6. Захворювання / склеродермія / системний / тканина / сполучна.

Завдання 3. Прочитайте текст. Вставте пропущені слова з довідки. / Read the text. Fill in missing words from the reference.

Слова для довідки: волосся (2), пальці, молоко, залози, вода (2), сало, нігті, організм.

Загальна площа шкіри в дорослої людини становить 1,5–2 м, маса — 2–4 кг, товщина (без клітковини) в середньому — 2–5 мм. Близько 70 % її становить ... і 30 % — білки, вуглеводи, мінеральні солі та ферменти.

На шкірі людини є сальні, потові та грудні ... . Сальні залози виділяють шкірне .., яке служить змазкою для ... і захищає шкіру. Потові залози виділяють із організму ... й розчинені продукти обміну речовин. Грудні залози — грудне .., яким годують немовлят. Поверхня шкіри вкрита .., що разом із залозами і ... називаються придатками шкіри. Волосся захищає ... від навколишнього впливу, бере участь у терморегуляції. Волосся складається з таких хімічних елементів: 15 %

води, 6 % ліпідів, 1 % пігменту, 78 % білка. Нігті захищають фаланги ... від механічних ушкоджень.

Завдання 4. Прочитайте текст. Знайдіть прикметники, визначте їхні рід, число, відмінок. / Read the text. Find adjectives and define their gender, number and case.

Є чотири типи шкіри: нормальна, суха, жирна (проблемна), комбінована (змішана).

Нормальна шкіра — бежево-рожевого відтінку, еластична, пружна, гладка, чиста, помірно матова. Суха шкіра — рожево-жовтавого кольору, ніжна, тонка, з маленькими порами, схильна до лущення.

Жирна шкіра — жовто-сірого кольору, блискуча, масляниста, з розширеними порами, схильна до висипань.

Комбінована шкіра поєднує ознаки сухої та жирної. Суха вона в ділянці щік і більш жирна в Т-зоні (лоб, ніс, підборіддя). Найпростіший спосіб визначити тип шкіри обличчя — промокнути її сухою серветкою зранку перед умиванням. Якщо на серветці залишиться масна пляма — шкіра жирна. Якщо жирна пляма є тільки в центрі серветки — у вас комбінована шкіра. Якщо ж серветка залишилася чистою, то шкіра нормальна або суха.

Завдання 5. Доповніть таблицю симптомами і скаргами. / Complete the table with symptoms and complaints.

<i>Хвороба / симптом</i>	<i>Скарга</i>
У мене кропив'янка	..... .
У мене.....	Я відчуваю постійний свербіж.
У мене себорея.	.....
У мене..... .	У мене випадає волосся.
У мене висівкоподібний лишай.	..... .
У мене.....	Мене нудить, з'явилися пухирі.

Завдання 6. Визначіть, які з цих факторів спричиняють шкірні захворювання. / Which from these factors cause skin diseases.

- Забруднене повітря;
- переїдання;
- збудники (віруси, бактерії, алергени);
- сильний стрес;
- надмірне засмагання на сонці;

- побутова хімія (лак, фарба, клей);
- вживання алкоголю;
- неправильне харчування.

Завдання 7. Знайдіть зайве слово. / Find the odd word.

1. Дерматолог, трихолог, терапевт, дерматовенеролог.
2. Шкіра, нігті, волосся, нирка.
3. Себорея, тахікардія, лишай, кропив'янка.
4. Стегно, гомілка, стопа, плече, заплесно, плесно, фаланги пальців.

Завдання 8. Прочитайте текст, дайте відповіді на питання. / Read the text and define the medical terms, answer the questions.

Себорея

Себорея — хвороба шкіри, причиною якої є порушення роботи сальних залоз. Найчастіше це захворювання виникає в період статевого дозрівання, а також під час вагітності, клімаксу, унаслідок стресів, авітамінозу, у разі недотримання правил особистої гігієни. Себорея з'являється на тих ділянках шкіри, де розміщені сальні залози, зокрема на волосистій частині голови, обличчі, спині, грудях. Розрізняють три види себореї: жирна, суха, змішана.

Основна ознака жирної себореї — підвищення функції сальних залоз. Як наслідок — надмірна жирність волосся, обличчя, виникнення вугрів. Часто себорея є причиною випадіння волосся, а у чоловіків це захворювання навіть призводить до облісіння.

Причина сухої себореї — зниження функції сальних залоз. Шкіра стає сухою, лущиться, свербить. Волосся — сухе, ламке, стоншене, посилено випадає, з'являється багато лупи.

Змішана себорея об'єднує ознаки як жирної, так і сухої.

З метою профілактики цього захворювання необхідно правильно харчуватися, зокрема не споживати гострої та пересоленої їжі, уживати вітаміни групи В, А, D, Е, препарати цинку й сірки, уникати стресів, дотримуватися правил особистої гігієни, використовувати якісну косметику, перебувати на чистому повітрі, приймати сонячні ванни, купатись у відкритих водоймах, загартовуватися.

1. Назвіть основні симптоми шкірних захворювань.
2. Які захворювання шкіри ви знаєте?
3. Що ви знаєте про себорею?

III. Підбиття підсумків / Summing up

1. Які ви знаєте дерматологічні захворювання?
2. Які симптоми характерні для шкірних захворювань?

UNIT 15

Dermatology Clinic. Communication between a Dermatologist and a Patient. Examination

Basic notions: бородавка (wart), вугор (acne), гній (manure), дерма (derma), епідерміс (epidermis), залоза (gland), меланін (melanin), пігмент (pigment), піт (sweat), пухир (blister), родимка (birthmark), фурункул (furuncle), шкіра (skin), свербіти (to itch), уражати (to affect), успадкувати (to inherit), змертвілий (gangrenous), почервонілий (inflamed), стоншений (thinned), ущільнений (consolidated), гнійний (purulent), волосяний (hairy), пористий (porous), сухий (dry), сальний (greasy), лисий (bald), пігментний (pigmentary), потовий (sudoriferous).

I. Дайте відповіді на питання / Answer the following questions

1. Які функції виконує шкіра? / What are the functions of the skin?
2. Що таке колаген? / What is collagen?
3. Назвіть чотири типи шкіри та дайте їм характеристику. / Name the four types of skin and describe them.
4. Що таке рахіт та що є його причиною? / What is rickets and what causes it?
5. З чим пов'язане захворювання себорея? / What is the cause of seborrhoea?

ТЕСТИ / TESTS

1. Як часто люди з великою кількістю родимок страждають на віковій захворювання?

- а) часто;
- б) рідко.

2. На яких ділянках тіла людини шкіра суха і щільна?

- а) на ліктях;
- б) на п'ятах;
- в) на колінах.

3. Шкіра, на якій є веснянки, вразливіша, ніж смуглява:

- а) так;
- б) ні.

4. Який орган людського тіла є найбільшим:

- а) шкіра;
- б) серце;
- в) печінка;
- г) легені.

5. Клітини шкіри з віком оновлюються:

- а) ніколи;
- б) швидко;
- в) повільно.

6. Яка раса / які раси мають багату кількість потових залоз?

- а) азіати;
- б) африканці;
- в) європейці;
- г) африканці та європейці.

7. Тонка шкіра знаходиться:

- а) на ступнях ніг;
- б) на долонях;
- в) на шиї;
- г) на барабанних перетинках.

II. Граматично-лексичні завдання / Grammar and Lexical tasks

Завдання 1. Із наведених слів утворіть усі можливі словосполучення. / Make up all possible word-combinations with these words.

Пружний	ніготь
Сальний	вплив
Міцний	зморшки
Ламкий	залоза
Мімічний	пляма
Системний	шкіра
Запалений	старання
Передчасний	волосся
Позитивний	ділянка
Пігментний	захворювання

Завдання 2. Поставте речення у правильному порядку. Запишіть номер по порядку. / Put the sentences in the correct order. Write the number in order.

- ... Я побачив висип у себе на шкірі.
- ... Лікар оглянув мене і задумався.
- ... Через кілька днів висип минув і я почувався повністю здоровим.
- ... Я пішов у лікарню до дерматолога.
- ... Я пішов в аптеку і купив мазь та антигістамінні препарати.
- ... Лікар запитав мене, чи маю я алергію на медичні препарати, бо такий висип характерний для алергійних реакцій.
- ... Я розповів, що мене турбує.
- ... Він виписав мені мазь, антигістамінні препарати, а також призначив наступний огляд через тиждень.

Завдання 3. У поданому діалозі запишіть репліки лікаря. Використовуйте фрази з довідки. / In the given dialogue write down the doctor's words. Use the phrases given in the reference.

- Добрий день. Можна увійти?
- .....
- У мене на грудях і на спині з'явилися пухирці, які постійно дуже сверблять.
- .....
- Ще в дитинстві.
- .....

— Так, 37,5°. І ще в ділянці правої лопатки відчуваю біль, коли вдихаю і видихаю.

— .....

— Звичайно. Зараз напружений період у житті, тому уникнути стресів неможливо.

— .....

— Що це?

— .....

— Дякую, лікарю. Зараз усе куплю відповідно до рецепта і вживатиму.

— .....

— До побачення!

Репліки для довідки:

— На здоров'я. Приходьте на повторний огляд через два тижні. До побачення.

— Зрозуміло. Чи є у Вас температура?

— У Вас ослаблений імунітет, унаслідок чого з'явився оперизувальний лишай.

— Добрий день! Заходьте, будь ласка. На що скаржитесь?

— Це захворювання шкіри, яке виникає через перевтому і стрес або тривалу хронічну хворобу. Потрібно вживати протівірусні засоби, знеболювальні препарати та імуномодулятори, які я Вам зараз призначу.

— Покажіть мені Вашу спину і груди. У Вас була вітрянка?

— Чи переживали Ви серйозні стреси або тривалий час перевтомлювалися?

Завдання 4. Закінчіть речення. / Complete the following sentences.

1. Шкіра — найбільший ... .
2. Шкіра виконує такі функції: ... .
3. Кількість меланіну визначає ... .
4. Себорея — це захворювання, пов'язане з порушенням ... .
5. Ультрафіолетові промені сприяють виробленню ... .
6. Колаген — це білок, від якого залежить ... .
7. Існують чотири типи шкіри: ... .
8. Причиною рахіту є ... .

Завдання 5. Поєднайте назви функцій шкіри і визначення до них. / Match the names of skin with their definitions.

<i>Захисна</i>	У людини близько 1–2 % кисню засвоюються через шкіру і виділяється вуглекислий газ.
<i>Екскреторна</i>	Регулює температуру тіла.
<i>Дихальна</i>	Численні рецептори дають нам змогу відчуті і слабкий подув вітерцю, і легкий дотик травинки.
<i>Терморегуляторна</i>	Виведення з потом продуктів обміну, солей і ліків.
<i>Сенсорна</i>	Захищає організм від ультрафіолетових променів, проникнення мікробів, втрати й потрапляння води ззовні.
<i>Імунна</i>	У судинах шкіри може міститися до 1 л крові.
<i>Депонувальна</i>	Клітини Лангерганса, а також плазматичні клітини, що розміщені в шкірі, є елементами імунної системи.

Завдання 6. Утворіть усі можливі словосполучення. / Make all possible word-combinations.

Регенерація	бородавки
Поява	колаген
Потові	тканини
Втрата	реакція
Алергійна	залози

Завдання 7. Прочитайте текст, дайте відповіді на питання. / Read the text and define the medical terms, answer the questions.

Є чотири типи шкіри: нормальна, суха, жирна (проблемна), комбінована (змішана).

Нормальна шкіра — бежево-рожевого відтінку, еластична, пружна, гладка, чиста, помірно матова.

Суха шкіра — рожево-жовтавого кольору, ніжна, тонка, з маленькими порами, сильна до лущення.

Жирна шкіра — жовто-сірого кольору, блискуча, масляниста, з розширеними порами, схильна до висипань.

Комбінована шкіра поєднує ознаки сухої та жирної. Суха вона в ділянці щік і більш жирна в Т-зоні (лоб, ніс, підборіддя).

Найпростіший спосіб визначити тип шкіри обличчя — промокнути її сухою серветкою зранку перед умиванням. Якщо на серветці залишиться масна пляма — шкіра жирна. Якщо жирна пляма є тільки в центрі серветки — у вас комбінована шкіра. Якщо ж серветка залишилася чистою, то шкіра нормальна або суха.

1. Як можна визначити тип шкіри?
2. Опишіть усі типи шкіри, які ви знаєте.

III. Підбиття підсумків / Summing up

1. Які функції виконує шкіра?
2. Що таке колаген?
3. На що впливають ультрафіолетові промені?
4. Які ви знаєте типи шкіри?

UNIT 16

Neuropsychological Clinic. Psychiatric Hospital (Dispensary). Neurology: Diseases, Prevention, Patient Complaints

Basic notions: депресія (depression), диспансер (dispensary), епілепсія (epilepsy), невралгія (neuralgia), невроз (neurosis), невропатолог (neuropathist), невролог (neurologist), психіатр (psychiatrist), психіатрія (psychiatry), психоз (psychosis), психолог (psychologist), психотерапевт (psychotherapist), розлад (disorder), спостереження (observation), шизофренія (schizophrenia), соматичний (somatic), психосоматичний (psychosomatic), психічний (mental), несоматичний (unsomatic), нервовий (nervous), медикаментозний (medication), емоційний (emotional).

I. Дайте відповіді на питання / Answer the following questions

1. Що ви знаєте про роботу психолога? Чим вона відрізняється від діяльності медичного психолога? / What do you know about the work of a psychologist? How does it differ from the work of a medical psychologist?

2. Які хвороби лікує психіатр? / What diseases does a psychiatrist treat?

3. Які захворювання нервової системи ви знаєте? / What diseases of the nervous system do you know?

4. Чи є різниця між неврологом і невропатологом? / Які хвороби лікують ці спеціалісти? / Is there a difference between a neurologist and a neuropathologist? What diseases do these specialists treat?

5. Коли треба звернутися до психотерапевта? / When do you need to see a psychotherapist?

ТЕСТИ / TESTS

1. Які лікарі-спеціалісти приймають у психоневрологічному диспансері?

а) психіатр, гастроентеролог, психотерапевт, практичний психолог, невропатолог і невролог;

б) психіатр, медичний психолог, психотерапевт, практичний психолог, невропатолог і невролог;

в) психіатр, медичний психолог, психотерапевт, практичний психолог, невропатолог і фтизіатр;

г) психіатр, медичний психолог, психотерапевт, оториноларинголог, невропатолог і невролог.

2. Які відділення є у психоневрологічному диспансері?

а) психіатричне і неврологічне;

б) психіатричне і логопедичне;

в) психіатричне і патофізіологічне;

г) психіатричне і неврологічне відділення та відділення ЛФК.

3. Які хвороби лікують у психіатричному відділенні?

а) несоматичні хвороби (розлади психічної діяльності й поведінки);

б) соматичні хвороби (розлади шлунка й діарею);

в) соматичні хвороби (розлади дихальної та серцево-судинної систем);

г) несоматичні хвороби (розлади імунної та ендокринної систем).

4. Які хвороби лікують у неврологічному відділенні?

а) несоматичні хвороби (розлади психічної діяльності й поведінки);

б) соматичні хвороби (захворювання центральної та периферійної нервових систем);

в) соматичні хвороби (захворювання нервової системи);

г) соматичні хвороби (захворювання ЦНС і серця).

5. У психіатричному відділенні можна також:

- а) отримати подарунки й привітання;
- б) прочитати підручники та монографії з клінічних предметів;
- в) пройти обстеження й отримати довідку або сертифікат про психічне здоров'я;
- г) отримати консультацію чергового кардіолога.

6. Психосоматичні хвороби легко відрізнити від соматичних:

- а) так;
- б) ні.

7. Психосоматичні хвороби невиліковні:

- а) так;
- б) ні.

II. Граматично-лексичні завдання / Grammar and Lexical tasks

Завдання 1. Складіть речення зі слів. / Make up sentences.

- 1. Психіатр / причину / пацієнта / звернення / з'ясовує / спочатку.
- 2. Скарги / психотерапевт / має пацієнта / спокійно / сприймати.
- 3. Біль / головний / бути / походження / може / психосоматичного / характеру.
- 4. Усі / не / розуміти / можуть / що / психолог / лікарем / є / не.
- 5. Може / психіатр / призначити / лікування / медикаментозне.

Завдання 2. Доберіть прикметник до іменника. Складіть словосполучення. / Match nouns with adjectives. Make word-combinations.

Захворювання	психіатричний
Відділення	неврологічний
Диспансер	емоційний
Лікування	здоровий
Розлад	психічний
Сон	медикаментозний
Обстеження	первинний

Завдання 3. Установіть відповідність: до лікаря якої спеціальності має звернутися пацієнт, стан якого характеризується такими симптомами? / Match a specialist with symptoms of a sick condition.

<i>Спеціальність лікаря</i>	<i>Характеристика стану пацієнта</i>
Психолог	Боїться літати літаком.
Медичний психолог	Страждає від панічних атак після пожежі.
Психіатр	Не товаришує з однокласниками.
Невролог	Відчуває головний біль після роботи.
Невропатолог	Схильний до суїциду.
Психотерапевт	Має неврологію поперекового відділу хребта.

Завдання 4. У картку огляду пацієнта впишіть прикметник із довідки. Про який вид захворювання йдеться? / Write down a necessary adjective in the form of a patient's examination from the reference. Guess a kind of disease?

Слова для довідки: неохайний, не порушене, знижена, незначні.

Психічний статус під час надходження:

Зовнішній вигляд:.....

Орієнтування:.....

Розлади сприйняття: .....

Розлади мислення: .....

Порушення сприйняття: немає.

Розлади афективної сфери: важко гальмує емоційні зміни.

Зміни вольової діяльності: складно приймає рішення, інертний.

Рівень самооцінки:.....

Наявність критичного сприйняття розладів психіки: так.

Неврологічний статус (наявність патології): немає.

Соматичний статус (наявність патології): немає. Шкірні покриви: не змінені.

Артеріальний тиск: у нормі, 120/70 мм рт. ст.

Завдання 5. Розгляньте бланк огляду пацієнта психоневрологічного диспансеру. Впишіть необхідні дані. / Study the form of a patient's examination of the psychoneurological dispensary. Put down all necessary information.

Огляд чергового лікаря приймального відділення

Госпіталізується

(швидкою допомогою, самостійно, у супроводі) .....

Наявність направлення на госпіталізацію.....

Підстави для госпіталізації:

а) за усвідомленою згодою: так/ні;

б) примусово госпіталізований: так/ні;
в) як такий, що створює небезпеку для себе та оточуючих: так/ні;
г) виявляє безпорадність і неможливість самостійно задовольняти основні життєві потреби;

д) завдає суттєвої шкоди своєму здоров'ю внаслідок погіршення психічного стану, в разі ненадання йому спеціалізованої психіатричної допомоги (потрібне підкреслити).

Анамнез захворювання, епіданамнез.....

Скарги:

.....
.....
.....

Завдання 6. Знайдіть зайве слово. / Find the odd word.

1. Психоз, ботулізм, епілепсія, невроз.
2. Прискорене серцебиття, фобії, депресія.
3. Безсоння, порушення, комфорт, страх.
4. Невролог, невропатолог, уролог, психоневролог.
5. Психолог, хірург, психіатр, психотерапевт.

Завдання 7. Прочитайте текст, дайте відповіді на питання. / Read the text and define the medical terms, answer the questions.

Психоневрологічний диспансер

Психіатрична лікарня з неврологічним відділенням або психоневрологічний диспансер здійснюють обстеження, діагностування, лікування та консультацію людей з патологічним станом психіки й порушенням діяльності ЦНС і вегетативної нервової системи.

Тут працюють психіатр, медичний психолог, психотерапевт, практичний психолог, невропатолог і невролог. У диспансері також чергують лікарі загальної практики на випадок загострення соматичних хвороб у пацієнтів під час лікування у стаціонарі.

У психоневрологічному диспансері є психіатричне й неврологічне відділення. У психіатричному відділенні лікують несоматичні хвороби (розлади психічної діяльності та поведінки), а в неврологічному — соматичні (захворювання центральної та периферійної нервових систем).

У психіатричному відділенні можна також пройти обстеження й отримати довідку або сертифікат про психічне здоров'я. Це необхідно

для одержання або поновлення водійських прав, а також для роботи у структурі державних служб правопорядку, порятунку й у військовій сфері.

1. Які відділення є у психіатричній лікарні?
2. Які спеціалісти працюють у психоневрологічному диспансері?
3. Які медичні довідки можна отримати у психіатричному відділенні?
4. Які хвороби лікує психіатр?
5. Наведіть приклади психічних розладів.

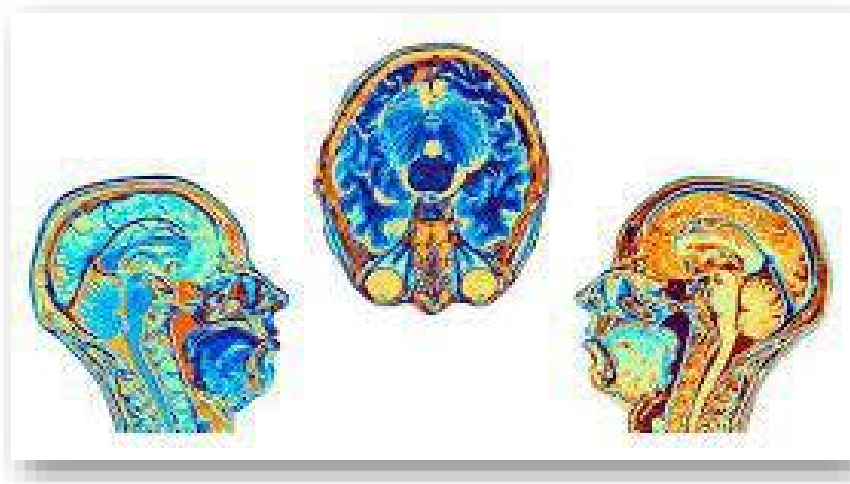
III. Підбиття підсумків / Summing up

1. При яких захворюваннях допоможе психотерапевт?
2. Наведіть приклади неврологічних хвороб. Хто їх лікує?
3. Яка структура психоневрологічного диспансеру?

UNIT 17

Neuropsychological Clinic.

Communication between a Psychiatrist and a Neurologist with a Patient: Examination, Recommendations

Basic notions: депресія (depression), диспансер (dispensary), епілепсія (epilepsy), невралгія (neuralgia), невроз (neurosis), невропатолог (neuropathist), невролог (neurologist), психіатр (psychiatrist), психіатрія (psychiatry), психоз (psychosis), психолог (psychologist), психотерапевт (psychotherapist), розлад (disorder), спостереження (observation), шизофренія (schizophrenia), соматичний (somatic), психосоматичний (psychosomatic), психічний (mental), несоматичний (unsomatic), нервовий (nervous), медикаментозний (medication), емоційний (emotional).

I. Дайте відповіді на питання / Answer the following questions

1. Які хвороби лікує психіатр? / What diseases does a psychiatrist treat?
2. При яких захворюваннях допоможе психотерапевт? / What diseases can a psychotherapist help with?

3. Наведіть приклади неврологічних хвороб. Хто їх лікує? Give examples of neurological diseases. / Who treats them?

4. Наведіть приклади психічних розладів. Чим вони зумовлені? Give examples of mental disorders. / What causes them?

5. Які спеціалісти працюють у психоневрологічному диспансері? / What specialists work in a psychoneurological dispensary?

ТЕСТИ / TESTS

1. Які лікарі-спеціалісти приймають у психоневрологічному диспансері:

а) психіатр, гастроентеролог, психотерапевт, практичний психолог, невропатолог і невролог;

б) психіатр, медичний психолог, психотерапевт, практичний психолог, невропатолог і невролог;

в) психіатр, медичний психолог, психотерапевт, практичний психолог, невропатолог і фтизіатр;

г) психіатр, медичний психолог, психотерапевт, оториноларинголог, невропатолог і невролог.

2. Які відділення є у психоневрологічному диспансері:

а) психіатричне і неврологічне;

б) психіатричне і логопедичне;

в) психіатричне і патофізіологічне;

г) психіатричне і неврологічне відділення та відділення ЛФК.

3. Які хвороби лікують у психіатричному відділенні:

а) несоматичні хвороби (розлади психічної діяльності й поведінки);

б) соматичні хвороби (розлади шлунка й діарею);

в) соматичні хвороби (розлади дихальної та серцево-судинної систем);

г) несоматичні хвороби (розлади імунної та ендокринної систем).

4. Які хвороби лікують у неврологічному відділенні:

а) несоматичні хвороби (розлади психічної діяльності й поведінки);

б) соматичні хвороби (захворювання центральної та периферійної нервових систем);

в) соматичні хвороби (захворювання нервової системи);

г) соматичні хвороби (захворювання ЦНС і серця).

5. У психіатричному відділенні можна також:

- а) отримати подарунки й привітання;
- б) прочитати підручники та монографії з клінічних предметів;
- в) пройти обстеження й отримати довідку або сертифікат про психічне здоров'я;
- г) отримати консультацію чергового кардіолога.

6. Психосоматичні хвороби легко відрізнити від соматичних:

- а) так;
- б) ні.

7. Психосоматичні хвороби невиліковні:

- а) так;
- б) ні.

II. Граматично-лексичні завдання / Grammar and Lexical tasks

Завдання 1. Складіть речення зі слів. / Make up sentences with these words.

- 1. Психіатр / причину / пацієнта / звернення / з'ясовує / спочатку.
- 2. Скарги / психотерапевт / має / пацієнта / спокійно / сприймати.
- 3. Біль / головний / бути / походження / може / психосоматичного / характеру.
- 4. Усі / не / розуміти / можуть / що / психолог / лікарем / є / не.
- 5. Може / психіатр / призначати / лікування / медикаментозне.

Завдання 2. Доберіть прикметник до іменника. Складіть словосполучення. / Match the adjective with the noun.

Захворювання	психіатричний
Відділення	неврологічний
Диспансер	психічний
Лікування	здоровий
Розлад	емоційний
Сон	медикаментозний
Обстеження	первинний

Завдання 3. Вставте потрібні сполучники і прийменники. / Put in necessary conjunctions and pronouns.

Психологи можуть надати психологічну допомогу людині, ... відповідні проблеми погіршують якість її життя, ... вони не є

медичними фахівцями. Медичні психологи мають загальну медичну підготовку ... можуть приймати рішення щодо направлення клієнта ... психотерапевта ... психіатра. Психотерапевти ж лікують розлади середнього ступеня тяжкості, їхнє лікування здебільшого «словесне», ... психотерапевти й призначають медикаменти, ... препарати не є сильнодіючими, ... їхній ефект спрямований на короткочасну корекцію стану пацієнта.

Завдання 4. Прочитайте діалог із психіатром, обираючи потрібне слово з двох запропонованих у дужках. Яка мета візиту до лікаря? / Read the dialogue with a psychiatrist, choosing an appropriate word in the brackets. Guess the purpose of a doctor?

— Добрий день (лікарю/лікувати)! Можна зайти?

— Добрий день. Так. Заходьте, будь ласка, чим я можу (допомогти/допомогу)?

— Мене (звати/ім'я) Ігор Миколайович Стефанець. Мені потрібно отримати (медичний/медик) сертифікат психіатра і нарколога. Незабаром у мене іспит на водійські права.

— Дуже (приємно/приємний). Мене звати Олег Вікторович. Комісія (психіатрів/психіатричний) приймає у вівторок і четвер. Ви можете підійти завтра після 14:00. З собою потрібно (мати/маємо) паспорт і військовий квиток.

— Вибачте, можна запитати, що зі мною робитимуть? Я дуже (боюся/страх) психіатрів. Що станеться, якщо я (неправильно/неправильний) відповім?

— Ігоре Миколайовичу, для (одержання/одержати) сертифіката Ви пройдете (огляд/оглядова) і стандартне (тестування/тестувати), але боятися не слід. Просто виконуйте інструкції спеціалістів.

— О! Дякую, Олеже Вікторовичу, ви мене (заспокоїли/заспокоїливе). Скажіть, будь ласка, чому мене (оглядаєте/огляд) комісія? Хіба одного лікаря не досить?

— Комісія працюватиме з Вами, оскільки один лікар не може приймати рішення про надання медичних довідок. Крім того, так Ви впораєтеся за два дні і вже післязавтра отримаєте документи.

— Дуже дякую Вам! До (зустрічі/зустрічати)!

— Не хвилюйтесь і приходьте з усіма необхідними (документами/документальний). На все (добре/добрий)!

Завдання 5. Вставте в речення відповідні питальні слова: Чи? Як? Чим? Чому? Які? (2) Скільки? / Put in appropriate interrogative words: Can? How? By what? Why? What? (2) How long?

1. ... небезпечні психічні розлади?
2. ... лікарі діагностують психічні відхилення?
3. ... травми можуть викликати психічні захворювання?
4. ... пацієнти зазвичай бояться психіатрів?
5. ... фактори впливають на психіку людини?
6. ... часу триває лікування психічних захворювань?

Завдання 6. Поставте слова у дужках у потрібному відмінку. / Open the brackets and put the words in a necessary case.

Розлад (психіка), потреба у (спостереження), (сон), реакція на (подразник), ослаблення (напади), (шизофренія), опитування (родичі), (імунітет), диспансеризувати (хворий), профілактика (психічні розлади) чи (депресія), висип на (шкіра), стан (апатія), панічні (атака), підвищення (тривожність), відсутність (напади), (головний біль).

Завдання 7. Прочитайте діалог, що відбувся в реєстратурі поліклініки. Хто з учасників, на вашу думку, помиляється? Чому? До яких спеціалістів пацієнт має звернутися? / Read the dialogue that took place in the reception of the clinic. Which of the participants do you think is wrong? Why? Which specialists should the patient see?

— Добрий день! Я мешкаю на вулиці Головної, 42. Моє прізвище Ротар.

— Добрий день! Ротар Андрій Олександрович. Так?

— Правильно. Дайте, будь ласка, мою картку пацієнта. У мене болить спина, тому я піду до невролога. Він сьогодні приймає?

— Невролог приймає у 201-му кабінеті. Але я раджу Вам спочатку звернутися до Вашого дільничного терапевта. Чи Ви вже отримали направлення?

— Ні. Я телефонував до хірурга. Він мій друг і порадив піти до невролога.

— Добре. Ось талон у 201-й кабінет, будь ласка.

— Дякую.

III. Підбиття підсумків / Summing up

1. Які травми можуть викликати психічні захворювання?
2. Які небезпечні психічні розлади ви знаєте?
3. Які фактори впливають на психіку людини?

UNIT 18

Department of Infectious Diseases. Types, Causes, Pathogens and Ways of Transmission of Infectious Diseases

Інфекційні хвороби

Групи захворювань	Найменування захворювань	Шляхи передачі інфекції
Інфекції дихальних шляхів	Грип, ГРЗ, дифтерія, кір, коклюш, туберкульоз, ангіна, натуральна віспа	Повітряно-краплиний
Кишкові інфекції	Дизентерія, черевний тиф, холера, інфекційний гепатит, поліомієліт, сальмонельоз, лямбліоз, токсоплазмоз	Через продукти споживання, воду, ґрунт, брудні руки, предмети побуту, мух
Кров'яні інфекції (трансмісивні)	Малярія, сипний тиф, кліщовий енцефаліт, чума, туляремія, лейшманіоз	Через укуси кровосисних переносників – комарів, кліщів, блох, вошей, москітів
Інфекції зовнішніх покривів	Правець, юроста, сибірська виразка, сказ, герпес	Переважно контактний

Basic notions: алергія (allergy), асфіксія (asphyxia), атрофія (atrophy), бактерія (bacterium), блювання (vomiting), ботулізм (botulism), вакцинація (vaccination), вірус (virus), гельмінти (worms), гепатит (hepatitis), гриб (fungus), грип (flu), дизентерія (dysentery), дифтерія (diphtheria), діарея (diarrhea), ентеробіоз (enterobiasis), енцефаліт (encephalitis), жовтяниця (jaundice), запор (constipation), імуноглобулін (immunoglobulin), інтоксикація (intoxication), інфекція (infection), коліт (colits), кір (measles), конділома (condolem), кровохаркання (hemoptysis), лептоспіроз (leptospirosis), менінгіт (meningitis), метеоризм (flatulence), мікоз (mycosis), паротит (parotid), патоген (pathogen), правець (tetanus), рецидив (recession), рикетсії (rickettsia), сальмонельоз (salmonella), туберкульоз (tuberculosis), ускладнення (complication), ціаноз (cyanosis), щеплення (vaccination), викликаний (induced), винайдений (invented), забруднений (contaminated),

загострений (pointed), захищений (protected), знебарвлений (discolored), інфікований (infected), кип'ячений (boiled), ослаблений (attenuated), підвищений (increased), спричинений (caused by), бактеріальний (bacterial), вірусний (viral), гігієнічний (hygienic), грибовий (fungal), епідемічний (epidemic), ефективний (effective), інфекційний (infectious), кишковий (intestinal), контактнo-побутовий (contact-household), лімфатичний (lymphatic), міжклітинний (intercellular), патогенний (pathogenic), паразитичний (parasitic), повітряно-краплинний (air-drip), слизовий (mucous), специфічний (specific), токсичний (toxic), травний (digestive), трансмісивний (transmissible), фекально-оральний (fecal-oral).

I. Дайте відповіді на питання / Answer the following questions

1. Що спричинює інфекційні захворювання? / What causes infectious diseases?
2. За яких умов потрібна ревакцинація? / Under what conditions is revaccination necessary?
3. Чого слід уникати під час епідемій? / What should be avoided during epidemics?
4. Коли найчастіше вакцинують людей? / When are people most often vaccinated?
5. Назвіть способи підвищення імунітету. / Name the ways to increase immunity.
6. Що таке вакцинація? / What is vaccination?
7. Які найголовніші правила профілактики інфекційних захворювань? / What are the most important rules for the prevention of infectious diseases?
8. Які продукти і яку воду варто вживати в період епідемії? / What foods and water should be consumed during the epidemic?

ТЕСТИ / TESTS

1. Яку вакцину використовують для щеплення від туберкульозу?

- а) БЦЖ;
- б) АКДС;
- в) АДП;
- г) АКДП.

2. Яке інфекційне захворювання спричинює запалення товстої кишки з типовими проявами коліту й появою крові у випорожненнях?

- а) дифтерія;
- б) дизентерія;
- в) грип;
- г) паротит.

3. *Через які продукти найчастіше можна заразитися сальмонельозом?*

- а) куряче м'ясо та яйця, молочні продукти, рибу;
- б) різноманітну випічку, солодощі й цукерки;
- в) свіжі овочі та фрукти;
- г) перші страви: супи, борщі.

4. *Яка загальна назва гострих і хронічних дифузних запальних захворювань печінки різної етіології?*

- а) туляремія;
- б) ботулізм;
- в) гепатит;
- г) енцефаліт.

5. *Яка бактерія витримує температуру до 120 °С і характеризується ураженням нервової системи?*

- а) дифтерії;
- б) сальмонельозу;
- в) менінгіту;
- г) ботулізму.

6. *Яка специфічна ознака кору?*

- а) метеоризм і біль у животі;
- б) кашель і кровохаркання;
- в) висип на шкірі та слизових оболонках;
- г) зниження артеріального тиску.

7. *Як передається туберкульоз?*

- а) повітряно-краплинним шляхом;
- б) фекально-оральним шляхом;
- в) через шкіру під час дотику;
- г) через кров.

8. *Оберіть рядок, у якому всі слова прикметники:*

- а) небезпечно, солоня, харчовий, важко, інфекційне;
- б) нервова, вірусний, дихальна, орально-фекальний, харчове;
- в) видільна, респіраторний, жовтяниця, серцево-судинна, інфекція;
- г) травна, неврологічний, бактеріальна, збудник, здоровий.

9. *Оберіть рядок, у якому всі особові займенники у формі родового відмінка:*

- а) тебе, мені, його, ним, вона;
- б) мною, тобою, ним, нею, нами;
- в) на нас, на тобі, на них, на мені, на вас;
- г) мене, тебе, вас, нас, їх.

10. *У якому рядку описано специфічні симптоми гепатиту А?*

- а) гарячка, інтоксикація, загальна слабкість, кровохаркання;
- б) біль у правому підребер'ї, темна сеча, знебарвлений кал, жовтяниця;
- в) зміна тембра голосу, нудота, біль у горлі, кашель;
- г) сухість у роті, порушення дихальної функції, двоїння в очах, блювання.

II. Граматично-лексичні завдання / Grammar and Lexical tasks

Завдання 1. Поясніть значення складних слів. Запишіть слова, від яких вони походять. / Explain the meaning of the compound nouns. Write down the words from which they derive.

- Хвилеподібний — ...
- Серцево-судинний — ...
- Інфекційно-токсичний — ...
- Зооносій — ...
- Повітряно-краплинний — ...
- Орально-фекальний — ...
- Потовиділення — ...
- Кровохаркання — ...
- Мікобактерія — ...
- Вітамінно-мінеральний — ...
- Мікроорганізм — ...
- Контактно-побутовий — ...

Завдання 2. Утворіть абстрактні іменники із суфіксами -енн- (-єнн-), -анн- (-янн-) за поданим зразком. / Make abstract nouns with the given suffixes according to the example.

Зразок: захворіти — захворювання.

Уражати, порушити, відновити, отруїти, утворити, випорожнити, запаморочити, погіршити, блювати, ковтати, лікувати, одужати, дихати, чергувати, харкати, харчувати, схуднути, щепити.

Завдання 3. Запишіть речення, оберіть потрібну форму дієслова. / Write down the sentences choosing an appropriate verb form.

Вакцинація — це надійний спосіб (уберегтися/уберігаються) від небезпечної інфекційної хвороби. Після щеплення вакцина (потрапляючи/потрапляє) в організм, імунна система уважно (вивчає/вивчені) її, (запам'ятавши/запам'ятовує) і (починає/починати) виробляти антитіла для її знищення. Вакцини (бувають/бувати) живі з ослабленими штамми мікроорганізмів і неживі — інактивовані. Існують комплексні вакцини, вони (захищені/захищають) від кількох хвороб одразу, наприклад АКДП (запобігає/запобігати) коклюшу, дифтерії, правцю.

Завдання 4. Виберіть загальні ознаки інфекційних захворювань. / Single out general features of infectious diseases.

- Біль у животі;
- запаморочення і важкість у голові;
- діарея;
- втрата апетиту;
- падіння артеріального тиску;
- шум у вухах;
- відчуття ломоти у всьому тілі, особливо в суглобах;
- гарячка;
- постійне відчуття спраги;
- біль у ділянці серця;
- збільшення лімфатичних вузлів;
- розлади кишечника, метеоризм;
- висип на шкірі або на слизових оболонках;
- загальна слабкість;
- порушення мовлення;
- нудота і блювання;

- деформація кісток;
- головний біль;
- зубний біль;
- викривлення хребта;
- біль у спині;
- кашель, нежить і біль у горлі;
- підвищення температури тіла.

Завдання 5. Утворіть словосполучення, визначте відмінок залежних слів. / Make word-combinations, define a case of subordinate words.

Оточують ..., не допускати ..., дотримуватися ..., мити ..., протистояти ..., підвищувати ..., займатися ..., гуляти на..., вживати..., позбуватися..., уникати ..., не бажано ..., оброблення ..., потрапляє до ..., не їсти ..., мити ..., пити ..., уберегтися від ..., отримує ..., потрібна ... .

Завдання 6. Вставте пропущені прийменники: у (3), під час, при, через, від, в, із, перед, з, на.

Потрапляння інфекції ... організм, після контактів ... тваринами, ... споживанням їжі, роль ... запобіганні, людина ... сильним імунітетом, гуляти ... свіжому повітрі, ... епідемій, ... підвищенні ризику, ... забруднену їжу, уберегтися ... хвороб, ревакцинація ... дорослому віці.

Завдання 7. Прочитайте текст, дайте відповіді на питання. / Read the text and define the medical terms, answer the questions.

Інфекційні захворювання

Інфекційні захворювання виникають унаслідок потрапляння в організм хвороботворних мікробів. Такі збудники, або патогени, виділяють токсини, які спричинюють інфекцію.

Щодня людина контактує з безліччю мікробів, але лише деякі з них є збудниками інфекційних захворювань. Це гриби, бактерії, рикетсії та віруси. Інтенсивність поширення інфекційних хвороб залежить від соціально-побутових факторів: умов праці, харчування, житлових умов, культурного й економічного рівня населення.

Інфекційні захворювання становлять 20–40 % від загальної кількості всіх захворювань людини. Нині науці відомо понад 1200 інфекційних захворювань, але їхня кількість постійно збільшується.

Вивченням, профілактикою, діагностикою та лікуванням таких хвороб займаються як лікарі-інфекціоністи, так і урологи, венерологи, епідеміологи, гінекологи, фтизіатри, імунологи, оториноларингологи, вірусологи та ін.

Інфекційні захворювання зазвичай лікують у спеціалізованих відділеннях стаціонарів, адже важливим є суворе дотримання протиепідемічного режиму. Для боротьби з інфекційними захворюваннями сучасна медицина використовує велику кількість ефективних лікарських засобів. Це антибіотики, вакцини (їх застосовують для профілактики інфекційних захворювань), різні імуноглобуліни, бактеріофаги тощо. Профілактика інфекційних хвороб не менш важлива, ніж їх лікування.

1. Що таке інфекційні захворювання?
2. Чи всі мікроорганізми є шкідливими для людини?
3. Що спричинює інфекційні захворювання?
4. Від чого залежить інтенсивність поширення інфекційних захворювань?
5. Скільки інфекційних захворювань відомо науці?
6. Чому інфекційні захворювання зазвичай лікують у спеціалізованих відділеннях стаціонарів?
7. За допомогою яких медикаментів лікують інфекційні захворювання?

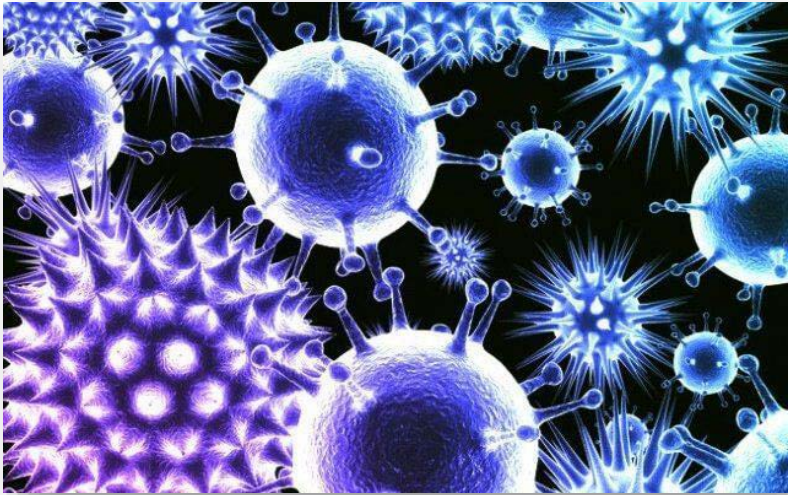
III. Підбиття підсумків / Summing up

1. Які інфекційні захворювання ви знаєте?
2. Як передаються кишкові інфекції?
3. Яким способом передаються інфекції дихальних шляхів?

UNIT 19

Department of Infectious Diseases.

Infectious Diseases: Symptoms, Diagnosis and Prevention. Communication of an Infectious Disease Specialist with a Patient. Preliminary Diagnosis

Basic notions: алергія (allergy), асфіксія (asphyxia), атрофія (atrophy), бактерія (bacterium), блювання (vomiting), ботулізм (botulism), вакцинація (vaccination), вірус (virus), гельмінти (worms), гепатит (hepatitis), гриб (fungus), грип (flu), дизентерія (dysentery), дифтерія (diphtheria), діарея (diarrhea), ентеробіоз (enterobiasis), енцефаліт (encephalitis), жовтяниця (jaundice), запор (constipation), імуноглобулін (immunoglobulin), інтоксикація (intoxication), інфекція (infection), коліт (colitis), кір (measles), конділома (condolem), кровохаркання (hemoptysis), лептоспіроз (leptospirosis), менінгіт (meningitis), метеоризм (flatulence), мікоз (mycosis), паротит (parotid), патоген (pathogen), правець (tetanus), рецидив (recession), рикетсії (rickettsia), сальмонельоз (salmonella), туберкульоз (tuberculosis), ускладнення (complication), ціаноз (cyanosis), щеплення (vaccination), викликаний (induced), винайдений (invented), забруднений (contaminated), загострений (pointed), захищений (protected), знебарвлений (discolored),

інфікований (infected), кип'ячений (boiled), ослаблений (attenuated), підвищений (increased), спричинений (caused by), бактеріальний (bacterial), вірусний (viral), гігієнічний (hygienic), грибовий (fungal), епідемічний (epidemic), ефективний (effective), інфекційний (infectious), кишковий (intestinal), контактано-побутовий (contact-household), лімфатичний (lymphatic), міжклітинний (intercellular), патогенний (pathogenic), паразитичний (parasitic), повітряно-краплинний (air-drip), слизовий (mucous), специфічний (specific), токсичний (toxic), травний (digestive), трансмісивний (transmissible), фекально-оральний (fecal-oral).

I. Дайте відповіді на питання / Answer the following questions

1. Назвіть інфекційні захворювання. / Name the infectious diseases.
2. Що таке туберкульоз? / What is tuberculosis?
3. Що таке кір? Як передається це захворювання? / What is measles? How is this disease transmitted?
4. Що таке дитячі інфекційні захворювання? / What are childhood infectious diseases?
5. Чи існує вакцина від дитячих інфекційних хвороб? / Is there a vaccine against childhood infectious diseases?

ТЕСТИ / TESTS

1. Яку вакцину використовують для щеплення від туберкульозу?
  - а) БЦЖ;
  - б) АКДС;
  - в) АДП;
  - г) АКДП.
2. Яке інфекційне захворювання спричинює запалення товстої кишки з типовими проявами коліту й появою крові у випорожненнях?
  - а) дифтерія;
  - б) дизентерія;
  - в) грип;
  - г) паротит.
3. Через які продукти найчастіше можна заразитися сальмонельозом?
  - а) куряче м'ясо та яйця, молочні продукти, рибу;

- б) різноманітну випічку, солодощі й цукерки;
- в) свіжі овочі та фрукти;
- г) перші страви: супи, борщі.

4. Яка загальна назва гострих і хронічних дифузних запальних захворювань печінки різної етіології?

- а) туляремія;
- б) ботулізм;
- в) гепатит;
- г) енцефаліт.

5. Яка бактерія витримує температуру до 120 °С і характеризується ураженням нервової системи?

- а) дифтерії;
- б) сальмонельозу;
- в) менінгіту;
- г) ботулізму.

6. Яка специфічна ознака кору?

- а) метеоризм і біль у животі;
- б) кашель і кровохаркання;
- в) висип на шкірі та слизових оболонках;
- г) зниження артеріального тиску.

7. Як передається туберкульоз?

- а) повітряно-краплинним шляхом;
- б) фекально-оральним шляхом;
- в) через шкіру під час дотику;
- г) через кров.

8. Оберіть рядок, у якому всі слова прикметники:

- а) небезпечно, солоний, харчовий, важко, інфекційне;
- б) нервова, вірусний, дихальна, орально-фекальний, харчове;
- в) видільна, респіраторний, жовтяниця, серцево-судинна, інфекція;
- г) травна, неврологічний, бактеріальна, збудник, здоровий.

9. Оберіть рядок, у якому всі особові займенники у формі родового відмінка:

- а) тебе, мені, його, ним, вона;

- б) мною, тобою, ним, нею, нами;
- в) на нас, на тобі, на них, на мені, на вас;
- г) мене, тебе, вас, нас, їх.

10. У якому рядку описано специфічні симптоми гепатиту А?

- а) гарячка, інтоксикація, загальна слабкість, кровохаркання;
- б) біль у правому підребер'ї, темна сеча, знебарвлений кал, жовтяниця;
- в) зміна тембру голосу, нудота, біль у горлі, кашель;
- г) сухість у роті, порушення дихальної функції, двоїння в очах, блювання.

II. Граматично-лексичні завдання / Grammar and Lexical tasks

Завдання 1. Слова в дужках подайте у формі знахідного відмінка. / Put the words from the brackets in the form of Accusative Case.

Кір — інфекційна хвороба, яка має такі (ознаки): (виражена інтоксикація), (гарячка), (запальні явища) у дихальних шляхах, (кон'юнктивіт), (поява) своєрідних плям на слизовій оболонці ротової порожнини та висипу на шкірі. Це одне з найбільш заразних вірусних захворювань, особливо поширене серед дітей. Захворювання передається повітряно-краплинним шляхом. Збудник потрапляє до організму через верхні дихальні шляхи або кон'юнктиви. Кір небезпечний тим, що може призвести до (різні ускладнення): (отит), (пневмонія), (бронхіт), (ларингіт), (енцефаліт).

Завдання 2. Розподіліть хвороби, названі у довідці, за шляхами їх передачі. / Divide these diseases from the reference according to the routes of their transmission.

Фекально-оральний механізм передачі — ... .

Хвороби, що передаються через шкіру й зовнішні слизові оболонки, — ... .

Повітряно-краплинний шлях передачі — ... .

Трансмисивний механізм передачі — ... .

Слова для довідки: грип, правець, холера, сальмонельоз, ГРВІ, ротавіруси, короста, лептоспіроз, лямбліоз, сказ, менінгококова інфекція, малярія, поворотний і висипний тиф, СНІД, сибірська виразка, дизентерія, поліомієліт, черевний тиф, харчові бактеріальні

отруєння, парагрип, хвороба Лайма, дифтерія, гепатит, епідемічний висипний тиф, вітряна віспа, кір, краснуха, епідемічний паротит, коклюш, лепра, туберкульоз.

Завдання 3. Подайте дієслова у формі наказового способу (II особи множини). / Put the verbs in the form of Imperative Mood.

Зразок: відкрити рот — відкрийте рот

Описати симптоми — ...

висунути язик — ...

сказати «а-ааа» — ...

показати висипку — ...

поміряти температуру — ...

піднімати сорочку — ...

дихати глибоко — ...

дотримуватися ліжкового режиму — ...

Завдання 4. Заповніть таблицю. / Fill in the table.

<i>Хвороба</i>	<i>Збудник</i>	<i>Типові симптоми</i>
Паротит	.....	.....
Скарлатина	.....	.....
Краснуха	.....	.....
Коклюш	.....	.....
Вітряна віспа	.....	.....

Завдання 5. Прочитайте діалог і перекладіть його. Яке захворювання описано в тексті? Назвіть його симптоми. / Read the dialogue and translate it. Guess the disease.

— Добрий вечір! Що у Вас сталося? Чому Ви викликали швидку допомогу?

— Добрий вечір! Мені дуже погано. Мене нудить, болить живіт, відчуваю сильну слабкість, мені важко ходити і навіть важко ковтати.

— Чи є у вас температура?

— Так, є, але невисока, 37,4.

— Скажіть, чи є у Вас інші ознаки харчового отруєння? Блювання, діарея?

— Важко сказати, я блював тільки один раз, ще вранці. Діарея теж була, живіт час від часу дуже болить, ніби спазм усередині.

— Коли Вам стало погано? Пригадайте, що Ви їли напередодні?

— Мені стало погано ще вчора ввечері, до лікаря не звертався, думав, мине. Нічого такого не їв. Хоча позавчора я куштував копчену рибу, і смак мені не дуже сподобався.

— Покажіть язик.

— Дивно, але я не можу його висунути. Крім того, мені важко тримати голову.

— У Вас розширені зіниці. Чи добре Ви бачите?

— Ні, не дуже, все ніби в тумані.

— Зрозуміло. Ми забираємо Вас в інфекційне відділення з підозрою на ... (?).

— Вам терміново треба здати необхідні аналізи й розпочати лікування. Це дуже небезпечна недуга.

— Дякую, лікарю, я погоджуюсь, мені дуже погано.

Завдання 6. Визначте зайве слово. / Define the odd word.

1. Грип, кір, дифтерія, коклюш, ботулізм.
2. Амебіоз, лямбліоз, ентеробіоз, аскаридоз, вітряна віспа.
3. Сальмонельоз, вірусний гастроентерит, дизентерія, харчові бактеріальні отруєння, СНІД.
4. Малярія, хвороба Лайма, епідемічний висипний тиф, поворотний тиф, туберкульоз.

Завдання 7. Прочитайте текст, дайте відповіді на питання. / Read the text and define the medical terms, answer the questions.

Туберкульоз — це тяжке інфекційне захворювання, спричинене мікобактерією туберкульозу — паличкою Коха. Воно передається повітряно-крапельним шляхом. Ще кілька століть тому ця хвороба призводила до смерті, а сьогодні за умови вчасного звернення по допомогу успішно виліковується. Туберкульоз може уражити будь-які органи й системи, але зазвичай розвивається в легенях пульмонарний туберкульоз. Раніше це захворювання називали сухотами, адже воно виснажує організм людини, призводить до схуднення, блідості. Інші симптоми туберкульозу такі: слабкість, втрата апетиту, нічне потовиділення, підвищення температури тіла, сухий або мокрий кашель, сильне кровохаркання, гострий біль у грудній клітці, стовщення фаланг пальців.

Якщо туберкульоз легень не лікувати, це може призвести до серйозних наслідків, наприклад, до легеневої кровотечі й летального кінця.

Крім того, хвороба може перейти на інші органи: кістки, суглоби, головний і спинний мозок, нирки.

Приблизно третина населення світу заражена туберкульозною паличкою. Однак у більшості заражених туберкульоз не розвивається. Так, в Україні мікобактерією туберкульозу інфіковано 98 % населення, проте лише у 10 % із них розвивається хвороба. Чи призведе зараження до хвороби, залежить від нашого імунітету. Люди з міцним імунітетом зазвичай не хворіють на туберкульоз. У групі ризику особи, які мають захворювання легень, цукровий діабет, погано харчуються, ВІЛ-інфіковані, особи, які зловживають алкоголем, вживають наркотики, багато палять, діти, літні люди, засуджені та інші.

Україна належить до групи країн з високим рівнем захворюваності на туберкульоз. У 2016 році 29 000 українців захворіли на туберкульоз, серед них понад 800 дітей.

1. Яка бактерія спричиняє туберкульоз?
2. Де зазвичай (у якому органі) розвивається туберкульоз?
3. Як ще називають туберкульоз легень?
4. Які симптоми цієї хвороби?
5. До яких наслідків призводить нелікування туберкульозу?
6. Яка частина населення світу заражена туберкульозною паличкою?
7. Хто може захворіти на цю недугу?
8. Яке місце посідає Україна за захворюваністю на туберкульоз у Європі?
9. Хто належить до групи ризику цієї хвороби?

III. Підбиття підсумків / Summing up

1. Які найголовніші правила профілактики інфекційних захворювань?
2. Назвіть способи підвищення імунітету.
3. Що спричинює інфекційні захворювання?

UNIT 20

Maternity Hospital. The Course of Childbirth. Communication of the Obstetrician-Gynecologist with the Patient

Basic notions: шийка матки (cervix), триместр (trimester), токсикоз (toxicosis), термін вагітності (gestational age), таз (pelvis), спадковість (heredity), сифіліс (syphilis), синдром набутого імунного дефіциту (СНІД) (acquired immune deficiency syndrome), рентген-кабінет (X-ray room (cabinet)), пуповина (umbilical cord), приймання (reception), потуги (attempts), послід (afterbirth), поперек (loins), поза (position/pose), положення (position), плід (fetus), плацента (placenta), піхва (vagina), період пологів (childbirth period), перейми (contraction), паніка (panic), напруження (pressure), вірус імунodefіциту людини (ВІЛ) (human immunodeficiency virus), менструація (menstruation), матка (uterus), масаж (massage), лобок (pubis), лабораторія (lab), куприк (coccus), кулак (fist), крижі (buttocks), ковток (sip), кімната для виписування (discharge-room), запах (smell), загроза викидня (risk of miscarriage), гонорея (gonorrhoea), гінеколог (gynecologist), викидень (miscarriage),

виділення (miscarriage), ведення пологів (birth management), вагітність (pregnancy), вагітна (pregnant), маса тіла (weight), акушер (obstetrician), аборт (abortion).

I. Дайте відповіді на питання / Answer the following questions

1. Що таке загальний анамнез?
2. Що таке спеціальний анамнез?
3. Що таке алергоанамнез?
4. Які бувають спадкові захворювання?
5. Як проводять опитування вагітної і породіллі?

ТЕСТИ / TESTS

1. Опитування вагітної та породіллі проводять:

- a) за формуляром;
- б) за певними правилами;
- в) за певним планом.

2. Опитування складається:

- a) із двох великих частин;
- б) із загальної та спеціальної частин;
- в) із паспортної та діагностичної частин.

3. Загальний анамнез — це:

- a) бесіда лікаря з пацієнткою;
- б) з'ясування загальних скарг породіллі;
- в) паспортні дані.

4. Паспортні дані під час оформлення породіллі у пологовий будинок — це:

- a) дані, записані на першому аркуші картки пацієнтки;
- б) прізвище, ім'я, по батькові, вік, місце роботи й професія та проживання;
- в) номер і серія паспорта.

5. Збираючи спеціальний анамнез, лікар отримує відомості:

- a) про перенесені інфекційні захворювання, наявність алергії, перебіг наявної вагітності;
- б) про паспортні дані пацієнтки;
- в) про менструальну, секреторну, статеву, дітородну функції.

б. Доброзичливий і лагідний тон розмови допоможуть:

- а) зробити пологи безболісними і приємними;
- б) заспокоїти жінку;
- а) створити атмосферу довіри.

II. Граматично-лексичні завдання / Grammar and Lexical tasks

Завдання 1. Утворіть іменникові словосполучення від дієслівних. / Make noun word-combinations from the verbal ones.

Зразок: збільшувати масу тіла — збільшення маси тіла

- Розпитувати хвору — ...
- Лікувати жінку — ...
- Направляти вагітну — ...
- Дитина ворушиться — ...
- Надавати допомогу — ...
- Переривати вагітність — ...
- Зловживати алкоголем — ...
- Тиск підвищується — ...
- Набрякати вранці — ...
- Скаржитися на біль у спині — ...

Завдання 2. Прочитайте слова. Визначте спільну значущу частину. До якої частини мови належать слова? Складіть із ними речення. / Read the words. Define a common determining part. Guess a part of speech of these words. Make up sentences with them.

- Гінекологічний, гінеколог, гінекологія.
- Очисний, очищення, чистий, чистити, чистота.
- Важкий — ваги — зважувати — зважування — зважений.
- Обмінний, обмін, обмінювати/обміняти.
- Виписний, виписувати/виписати, виписка, виписаний, виписування.
- Господарський, господарство, господар, господарка, господарювати.
- Приймальний, приймати/прийняти, приймання, приймальня.
- Акушерський, акушерство, акушер.

Завдання 3. Змініть словосполучення за зразком, утворивши іменники від прикметників. / Change the word-combinations according to the example making nouns from adjectives.

Зразок: фізіологічний процес — фізіологічність процесу.

Вагітна жінка, напружена мускулатура, швидке просування, тверда матка, регулярні перейми, слабкі перейми, ціла плацента.

Завдання 4. Доповніть речення, обираючи потрібне за змістом дієслово з дужок і вживаючи його в потрібній формі. / Complete the sentences choosing a verb in meaning and use it in an appropriate form.

1. Під час психопрофілактичної підготовки жінку ... з пологовим актом. Лікар-акушер має детально ... з перебігом як попередніх, так і наявної вагітності. Добрий день! ... ? Мене звати Андрій. (Знайти /познайомитися/ознайомитися).

2. Вагітна поступає у приймальне відділення пологового будинку, де її ... . Лікар-акушер або акушерка ... за перебігом пологів. (Стежити/обстежити).

3. Породіллі ... температуру тіла й артеріальний тиск. Перш ніж купити сукню, жінки ... її. (Приміряти/вимірювати).

4. Пологи проходять під ... лікаря-акушера. У приймальному відділенні проводять ... та відповідне саноброблення жінки. (Нагляд/огляд).

Завдання 5. Складіть діалоги лікаря-акушера з породіллею, записавши відповіді жінки. / Make up dialogue between a doctor and a woman in labour and write down her words in the blank places.

A

— Добрий день! Мене звати Богдан Андрійович. А яке Ваше прізвище, ім'я, по батькові

— .....

— Скільки Вам повних років?

— .....

— За якою адресою проживаєте?

— .....

— Назвіть номер Вашого телефону.

— .....

— За яким номером телефону можна зв'язатися з Вашими родичами?

— .....

— Де Ви працюєте?

— .....

- На якій посаді?
- .....
- Хто Ви за професією?
- .....
- Ви заміжня?
- Чи хворієте Ви чи Ваші родичі на якісь спадкові захворювання?
- .....

Б

- Чи робили Вам хірургічні операції?
- .....
- Чи страждаєте Ви від алергії?
- .....
- На які ліки у Вас алергія?
- .....
- Яка це у Вас вагітність?
- .....
- Чим завершилася попередня вагітність? Викиднем, абортom, пологами?
- .....
- Скільки часу минуло після попередньої вагітності?
- .....
- Попередні пологи були вчасними?
- .....
- Чи були ускладнення під час попередньої вагітності?
- .....
- З якою масою народилася дитина?
- .....

Завдання 6. Доповніть речення, обираючи необхідне слово з дужок. / Complete the sentences choosing a necessary word from the brackets.

1. Чи ... Ви на кір? Як давно Ви ... ? Коли Ви ... на кір? (хворіти/захворіти/перехворіти). 2. Коли Вам востаннє ... аналізи? Вам уже ... аналізи? Результат цього аналізу сумнівний, треба ... його ще раз (робити/зробити/переробити).

Завдання 7. Прочитайте текст, дайте відповіді на питання. / Read the text and define the medical terms, answer the questions.

Коли пологи проводять без медикаментозного знеболення, акушерки помічають, що на обличчі породіллі з'являється мрійливий, трансоподібний вираз. Так відбувається тому, що під час пологів у кров жінки виділяється велика кількість ендорфінів, які допомагають знизити фізичний біль і навіть забути після пологів про те, як їй було важко (амнезійний ефект).

Ми знаємо багато випадків, коли знеболення в пологах зовсім не потрібне, але виникають ситуації, коли перейми витримати просто неможливо. Саме тоді виникає необхідність знеболювання пологів.

Існує два види знеболювання: епідуральна анестезія та епідуральна аналгезія.

Під час проведення епідуральної анестезії в зону спинного мозку вводять малі дози концентрованого розчину анестетика. При цьому повністю блокується чутливість нервових закінчень на рівні поперекового відділу. Жінка не відчуває переймів.

При епідуральній аналгезії в епідуральну зону вводять значний об'єм анестетика малої концентрації. При цьому больовий поріг переймів знижується настільки, наскільки жінці комфортно перебувати в пологах. Породілля відчуває перейми, може вільно ходити й змінювати положення тіла під час переймів і пологів. Анастезіолог через деякий час додає анестезію.

Застосування аналгезії є більш виправданим. Метод епідурального знеболювання — один із найсучасніших методів полегшення болю жінки в пологах, але цей метод не є найкращим методом народження.

У результаті досліджень отримано вагомі докази того, що епідуральна анестезія може призвести:

— до уповільнення пологової активності, особливо у жінок, які народжують уперше;

— до необхідності посилення пологової активності окситоцином;

— до більш тривалого другого періоду пологів;

— до збільшення частоти кесаревих розтинів;

— до збільшення частоти інструментальних втручань у пологах;

— до збільшення частоти підвищення температури тіла у матері після пологів і лікування новонароджених у зв'язку з підозрою на сепсис;

— до труднощів і проблем з грудним вигодовуванням.

1. Що допомагає знизити ендорфіни?

2. Які є два типи знеболювання під час пологів?

3. Що таке епідуральна анестезія?
4. Що таке епідуральна аналгезія?

III. Підбиття підсумків / Summing up

1. Які основні правила опитування породіллі?
2. Як полегшити біль під час пологів?
3. Як характеризується початок пологів?

UNIT 21

Children's Hospital.

Children's Diseases. Symptoms. Treatment

Basic notions: чужорідний (heterogenous, heterogenes), спеціалізований (specialized), приймальний (admission), організований (organized), неорганізований (unorganized), незагартований (physically weak), ясла (creche), ясла (day nursery), терапія (therapy), стаціонар (hospital inpatients), статистика (statistics), спадок (heredity), спадок (inheritance), слинотеча (sialorrhea), слезотеча (lacrimation), свербіж (itch), санаторій (healthresort), самолікування (self-treatment), дитсадок (nursery school, kindergarten), розростання (enlargement, excrescence), розподіл (distribution), розбитість (weakness, feeling unrested), ризик (risk), реабілітація (rehabilitation), профіль (profile), почервоніння (erythema), послідовність (sequence), полоскання (gargarism), підпорядкування (subordination), аденоїди (adenoids).

I. Дайте відповіді на питання / Answer the following questions

1. Чому діти часто хворіють? / Why do children often get sick?
2. Як лікувати скарлатину? / How to treat scarlet fever?
3. Що таке імуностимулятори і коли їх треба давати дитині? / What are immunostimulants and when should they be given to a child?
4. Чи шкідливо хворіти дітям? / Is it harmful for children to get sick?

ТЕСТИ / TESTS

1. *Причина виникнення цього захворювання:*

- а) переохолодження дитини і зниження імунітету;
- б) прояв таких хвороб, як скарлатина, дифтерія, лейкоз;
- в) харчова алергія.

2. *Хвороба проявляється у вигляді:*

- а) запалення піднебінних мигдаликів;
- б) високої температури тіла;
- в) кашлю;
- г) болю у суглобах і ломоти у тілі;
- д) зміни голосу.

3. *Симптоми ангіни:*

- а) біль у горлі, слабкість, висока температура тіла;
- б) задишка, вологі хрипи, кашель;
- в) відсутність апетиту, поганий сон, ускладненість дихання.

4. *Захворювання триває:*

- а) до 12 днів;
- б) 5–7 днів;
- в) близько тижня.

5. *Дитині необхідно:*

- а) дотримуватися ліжкового режиму;
- б) вести активний спосіб життя;
- в) багато пити.

6. *Засоби лікування ангіни:*

- а) антибіотики, жарознижувальні препарати, спеціальні спреї;
- б) знеболювальні препарати, полоскання антисептичними розчинами;
- в) мовчати, пити гарячі напої.

II. Граматично-лексичні завдання / Grammar and Lexical tasks

Завдання 1. Утворіть іменникові словосполучення від дієслівних. / Make noun word-combinations from verbal ones.

- 1. Що спричинює це захворювання?
- 2. Це ангіна чи фарингіт?

3. Коли на ангіну хворіють частіше: влітку чи взимку?
4. Ангіна може бути проявом якихось інших хвороб?
5. Це захворювання потребує лікування тільки в лікарні чи можна лікуватися вдома?
6. Що спричинює це захворювання?

Завдання 2. Запишіть і перекладіть англійською українську термінологію. / Write down and translate the Ukrainian terminology into English.

Спеціалізована допомога — ...

Педіатр — ...

Догляд — ...

Реабілітація — ...

Розподіл — ...

Басейн — ...

Підпорядкування — ...

Приймальне відділення — ...

Лікарі вузького фаху — ...

Відділення (лікарні) — ...

Профіль — ...

Стационар — ...

Інтенсивна терапія — ...

Дошкільний заклад — ...

Терапія — ...

Завдання 3. Складіть словосполучення з дієсловами. / Make word-combinations with verbs.

Оглядати, доглядати, розпитувати, направляти, допомагати, уживати, діагностувати, скаржитися, надавати, реєструвати.

Завдання 4. Прочитайте й запишіть, які розділи має документ (картка) «Історія розвитку дитини». Перекладіть англійською. / Read and put down which parts the medical document “History of a child’s development”. Translate into English.

1. Дані про сім’ю.

2. Дані про новонародженого.

3. Листок запису заключних (уточнених) діагнозів.

4. Інформація про госпіталізацію.

5. Первинний лікарський патронаж новонародженого вдома.

6. Листок обліку профілактичних спостережень за розвитком дитини до трьох років.

7. Карта обліку профілактичних імунізацій і реакції на щеплення.

Завдання 5. Прочитайте перше питання лікаря під час огляду хворої дитини. Визначте, яке питання лікар ставить батькам, а яке — малюкові. / Read the first question of a doctor while examining a sick child. Define which questions a doctor ask parents and which — a child.

1. Хто тут у нас хворий?
2. Яка мила дитина! Що сталося?
Як тебе звати, дівчинко (хлопчику)? А що в тебе болить?
3. Що сталося?
4. Що з дитиною?
5. Які скарги у дитини?
6. Що тебе (Вас) непокоїть?

Завдання 6. Замініть словосполучення, використовуючи слова з довідки. / Change the word-combinations using the words from the reference.

Зразок: обтиратися (обливатися) холодною водою — загартовуватися; поліпшити стан здоров'я — оздоровитися.

Слова для довідки: застудитися, діагностувати, вакцинувати(ся), очищати, митися, зневоднити, занедужати, одужати, перев'язувати, прооперувати.

Втратити багато води з організму — ...

Перестати хворіти — ...

Установити діагноз — ...

Приймати душ — ...

Робити щеплення — ...

Робити перев'язування — ...

Виводити токсини — ...

Зробити операцію — ...

Захворіти від переохолодження — ...

Почуватися погано — ...

Завдання 7. Прочитайте текст, дайте відповіді на питання. / Read the text and define the medical terms, answer the questions.

Алергійні захворювання

За статистичними даними, алергія — лідер дитячих захворювань, тому вже у період грудного вигодовування матері рекомендують дієтичне харчування, оскільки захворіти може навіть немовля. Алергійні захворювання, напевно, найскладніші в лікуванні. Це гострі реакції організму на алерген. У дітей вони проявляються інтенсивніше, ніж у дорослих, оскільки імунітет дитини не сформований.

Основні види алергій:

- на погодні умови (сонце, холод);
- харчова;
- спадкова;
- на тварин;
- на певні лікарські препарати або їхні компоненти.

Симптоми дитячої алергійної реакції: часте чхання, висип у вигляді кропив'янки, закладеність носа, кашель, незначне підвищення температури тіла, почервоніння очей, слъзотеча і свербіж.

Лікування алергії обов'язково має контролювати фахівець, тому що самолікування може зашкодити здоров'ю дитини, а загострення хвороби може спричинити анафілактичний шок.

1. Які статистичні дані щодо алергії?
2. Як ви вважаєте, чому в період грудного вигодовування немовляти матері рекомендують дієтичне харчування?
3. У чому сутність алергії?
4. Чому алергійні хвороби проявляються інтенсивніше у дітей, ніж у дорослих?
5. Які основні види алергії?
6. Що може спричинити анафілактичний шок?
7. Як потрібно лікувати алергію?

III. Підбиття підсумків / Summing up

1. Назвіть дитячих лікарів вузького фаху.
2. Назвіть найпоширеніші дитячі захворювання.
3. Які ви знаєте засоби лікування ангіни?

UNIT 22

Children's Hospital. Communication of a Pediatrician with Parents and a Sick Child

ТЕРМІНИ ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ

Захворювання	Час від зараження до початку хвороби. Інкубаційний період	Коли дитина починає заражати інших	Як довго утримується заразність
Кір	9–17 днів	За 2 дні до проявів хвороби	До 10 днів від початку висипань
Вітряна віспа	10–21 день	За 2 дні до появи висипань	До 5 днів після останніх висипань
Краснуха	11–24 дні	За 7–10 днів до появи висипань	5–10 днів після початку висипань
Скарлатина	1–12 днів	В останні дні інкубаційного періоду	До 21 дня після початку хвороби
Коклюш	3–20 днів	З другої половини інкубаційного періоду	До 4 тижнів з початку хвороби
Грип	Від кількох годин до 4 діб	Наприкінці інкубаційного періоду	До 5–6 днів, при пневмонії — до 14–21 дня
Епідемічний паротит (свинка)	11–23 дні	За 2 дні до перших проявів захворювання	До 6–8 днів від початку хвороби
Інфекційний мононуклеоз	7–40 днів	В останні дні інкубаційного періоду	До 1 року після захворювання
Сальмонельоз	Від кількох годин до 6 діб	Від початку проявів хвороби	Від 10 днів до 6 місяців
Шигельоз (дизентерія)	Від кількох годин до 7 діб	Від початку проявів хвороби	Весь період хвороби і до 3 місяців після хвороби (носійство)
Гепатит А	7–50 днів	За 10–12 днів до появи симптомів	До 21 дня жовтяничного періоду

Basic notions: чужорідний (heterogenous, heterogenes), спеціалізований (specialized), приймальний (admission), організований (organized), неорганізований (unorganized), незагартований (physically weak), ясла (creche), ясла (day nursery), терапія (therapy), стаціонар (hospital inpatients), статистика (statistics), спадок (heredity), спадок (inheritance), слинотеча (sialorrhoea), слъозотеча (lacrimation), свербіж (itch), санаторій (healthresort), самолікування (self-treatment), дитсадок (nursery school, kindergarten), розростання (enlargement, excrescence), розподіл (distribution), розбитість (weakness, feeling unrested), ризик (risk), реабілітація (rehabilitation), профіль (profile), почервоніння (erythema), послідовність (sequence), полоскання (gargarism), підпорядкування (subordination), аденоїди (adenoids).

I. Дайте відповіді на питання / Answer the following questions

1. Що таке дитяча алергія? / What is childhood allergy?
2. Які є види алергійних захворювань? / What are the types of allergic diseases?
3. Які симптоми дитячої алергії? / What are the symptoms of childhood allergies?
4. Які є симптоми алергії? / What are the symptoms of allergies?
5. Як потрібно лікувати алергію? / How should allergies be treated?

ТЕСТИ / TESTS

1. *Причина виникнення цього захворювання:*

- а) переохолодження дитини і зниження імунітету;
- б) прояв таких хвороб, як скарлатина, дифтерія, лейкоз;
- в) харчова алергія.

2. *Хвороба проявляється у вигляді:*

- а) запалення піднебінних мигдаликів;
- б) високої температури тіла;
- в) кашлю;
- г) болю в суглобах і ломоти у тілі;
- д) зміни голосу.

3. *Симптоми ангіни:*

- а) біль у горлі, слабкість, висока температура тіла;
- б) задишка, вологі хрипи, кашель;
- в) відсутність апетиту, поганий сон, ускладненість дихання.

4. *Захворювання триває:*

- а) до 12 днів;
- б) 5–7 днів;
- в) близько тижня.

5. *Дитині необхідно:*

- а) дотримуватися ліжкового режиму;
- б) вести активний спосіб життя;
- в) багато пити.

6. *Засоби лікування ангіни:*

- а) антибіотики, жарознижувальні препарати, спеціальні спреї;
- б) знеболювальні препарати, полоскання антисептичними розчинами;
- в) мовчати, пити гарячі напої.

II. Граматично-лексичні завдання / Grammar and Lexical tasks

Завдання 1. Утворіть іменники від дієслів. / Make nouns from the verbs.

- Реанімувати — ...
- виділяти — ...
- об'єднувати — ...
- народжувати — ...
- працювати — ...
- оновлювати — ...
- досліджувати — ...
- відкривати — ...
- порушувати — ...
- планувати — ...
- складати — ...
- підпорядкувати — ...

Завдання 2. Визначте зайве слово в рядку. / Define the odd word.

- 1. Кашель, мокротиння, задишка, реанімація.
- 2. Відчувати, задихатися, тривалість, заявлятися.
- 3. Біль, неспокій, скарги, грип.
- 4. Дитина, дорослий, дитячий, діти.

5. Лікарня, лікування, ліки, лікар.
6. Локалізація, демонстрація, іррадіація, набряк.

Завдання 3. Уставте в речення відповідні до змісту слова у правильній формі. / Put the words in a right form according to the meaning.

Хворий ... на біль у серці. Його також ... шум у вухах. Іноді у нього ... голова. Пацієнт .., що біль завжди ... в ліве плече. Лікар ... хворого, щоб правильно ... діагноз.

Слова для довідки: боліти, непокоїти, скаржитися, казати, розпитувати, встановити, іррадіювати.

Завдання 4. Використовуючи подані слова, сформулюйте альтернативні питання. / Make alternative questions using the given words.

Дитина (організована, неорганізована);
пульс (прискорений, нормальний);
немовля (доношене, недоношене);
кашель (сильний, несильний);
головний біль (постійний, періодичний);
біль (гострий, тупий);
кашель (сухий, вологий);
біль (сильний, слабкий).

Завдання 5. Серед поданих нижче слів знайдіть симптоми захворювань органів серцево-судинної системи. / Among the words given below find the symptoms of diseases of the organs of cardiovascular system.

Стомлюваність, ревматизм, недостатність кровообігу, перебої в роботі серця, ревмокардит, запаморочення, гіпертонія.

Завдання 6. Знайдіть зайве слово в рядку. / Find the odd word.

- Скарлатина, ангіна, фарингіт, кон'юнктивіт.
- Попрацювати, вживати, страждати.
- Зменшується, посилюється, паморочиться.
- Посилення, поява, полегшення.
- Поновлюваний, постійний, періодичний.
- Задишка, біль, фізичне навантаження.

**Завдання 7. Прочитайте текст, дайте відповіді на питання. /
Read the text and define the medical terms, answer the questions.**

Особливості методики обстеження дитини

Усебічне ретельне обстеження хворої дитини має велике значення для правильного діагностування захворювання, призначення відповідного лікування й організації догляду за дитиною. Методики обстеження дитини й дорослого відрізняються, особливо якщо це стосується дитини раннього віку (до трьох років).

Обстеження дитини складається з кількох етапів:

- 1) збирання загального анамнезу;
- 2) збирання анамнезу захворювання;
- 3) об'єктивне дослідження теперішнього стану хворого;
- 4) додаткові дослідження.

Обстеження має завершитися встановленням первинного (попереднього) діагнозу, призначенням лікування та визначенням прогнозу.

Перевірте, чи правильно ви переклали: anamnesis vitae, anamnesis morbi, status praesens, additional researches.

III. Підбиття підсумків / Summing up

1. Чому діти часто хворіють?
2. Які діти належать до групи ризику?

UNIT 23

Oncology Clinic. Complaints of the Patient. Communication of the Oncologist with the Patient

Basic notions: втягнення (inverting), гемангіома (hemangioma), гіперпигментація (hyperpigmentation), горошина (pea), грудочка (lump, nub), дерматофіброма (benign fibrous histiocytoma, dermatofibroma), затвердіння (solidification), збільшення (increase), кратер (crater), кровохаркання (hemoptysis), купол (cupola), лентиго (lentigo), лімфовузол (lymph node), локалізація (localization, location), меланома (melanoma), метастаз (metastasis), набрякання (edema), невус (nevus), новоутворення (tumor, neoplasm), онкологія (oncology), онкодиспансер (department oncology), онколог (oncologist), рак (cancer), онкохворий (a person who diagnosed with cancer), опухлість (swelling), папула (papule), пляма (spot), пухлина (tumour, tumor), радіологія (radiology).

I. Дайте відповіді на питання / Answer the following questions

1. Яка статистика захворювань на рак серед жінок? / What are the statistics on cancer among women?

2. Що вивчає онкологія? / What does oncology study?
3. Які ви знаєте онкологічні захворювання? / What cancer diseases do you know?
4. Що таке вузлова меланома? / What is nodal melanoma?
5. Що таке поверхнева меланома? / What is superficial melanoma?

ТЕСТИ / TESTS

1. *Причина виникнення цього захворювання:*

- а) переохолодження дитини і зниження імунітету;
- б) прояв таких хвороб, як скарлатина, дифтерія, лейкоз;
- в) харчова алергія.

2. *Хвороба проявляється у вигляді:*

- а) запалення піднебінних мигдаликів;
- б) високої температури тіла;
- в) кашлю;
- г) болю в суглобах і ломоти у тілі;
- д) зміни голосу.

3. *Симптоми ангіни:*

- а) біль у горлі, слабкість, висока температура тіла;
- б) задишка, вологі хрипи, кашель;
- в) відсутність апетиту, поганий сон, ускладненість дихання.

4. *Захворювання триває:*

- а) до 12 днів;
- б) 5–7 днів;
- в) близько тижня.

5. *Дитині необхідно:*

- а) дотримуватися ліжкового режиму;
- б) вести активний спосіб життя;
- в) багато пити.

6. *Засоби лікування ангіни:*

- а) антибіотики, жарознижувальні препарати, спеціальні спреї;
- б) знеболювальні препарати, полоскання антисептичними розчинами;
- в) мовчати, пити гарячі напої.

II. Граматично-лексичні завдання / Grammar and lexical tasks

Завдання 1. Продовжіть складні речення. Другу частину речення виберіть із довідки. / Complete complex sentences.

1. Якщо ви помітили певні симптоми раку, ...
2. Якщо кровні родичі хворіли на рак, ...
3. Якщо лікарі зможуть повністю видаляти злоякісні клітини, ...
4. Якщо у людини понад два тижні задишка, ...
5. Якщо рак діагностувати на ранніх стадіях, ...
6. Якщо залишити пухлину без лікування, ...

Репліки для довідки:

- боротися з раком стане легше;
- то вона пустить метастази;
- їй негайно треба звернутися до лікаря (2 рази);
- то ризик захворіти в інших членів родини збільшується;
- то він виліковний.

Завдання 2. Запишіть речення, у прикметниках додайте потрібне закінчення. / Write down the sentences. Give an appropriate ending to the adjectives.

Поверхнева меланома на початковій стадії невелик... за розміром. Вона буває темн... кольору: від темно-коричнев... і синюват... до чорн... .

При злоякісному лентіго у літніх людей на шкірі з'являються блідо-коричнев... плями неправильн... форми.

Вузлова меланома — це вузлуват... утворення темно-коричнев... кольору. Інколи пігмент відсутній, тоді пухлина стає рожев... або яскраво-червон... .

Завдання 3. Прочитайте текст. На основі тексту заповніть таблицю. / Read the text. Complete the table according to the text.

Сімдесятисемирічну жінку майже місяць турбував висип на лівій нозі. Вона лікувалася в домашніх умовах, але висип не зникав. Два дні тому нога втратила чутливість. Жінка швидко втрачає масу тіла, відчуває постійну слабкість. У лікарню її доставили в тяжкому стані: шкіра на нижній частині лівої ноги стала горбкуватою з яскраво-фіолетовим висипом. Під час огляду лікар виявив ознаки анемії.

Скарги	Анамнез хвороби	Об'єктивне обстеження
--------	-----------------	-----------------------

.....

Завдання 4. Запишіть подані симптоми онкологічних захворювань у таблицю. / Write down the given symptoms of cancer in the table.

- 1) накопичення рідини у животі;
- 2) задишка;
- 3) затяжні бронхіти, запалення легень;
- 4) зміна голосу (хрипота);
- 5) блювання і пронос темного кольору;
- 6) біль у грудях, який посилюється при вдиханні;
- 7) тривалий кашель;
- 8) сухість і пожовтіння шкіри;
- 9) біль у шлунку, що з'являється натще й зникає після їди;
- 10) збільшення лімфатичних вузлів і живота.

Рак легень   Рак шлунка

.....

Завдання 5. Розподіліть симптоми раку шкіри, які виявлені під час огляду ділянок шкіри, за пунктами. / Divide the symptoms of skin cancer according to the following points.

Асиметрія; межі; колір; діаметр.

Слова для довідки:

- зміна кольору ділянки шкіри (занадто темний або світлий, а також червоний, синій, чорний);
- нерівності шкіри, зубчастий край родимих плям;
- деформовані ділянки шкіри, діаметр яких перевищує шість міліметрів;
- відмінність розмірів, форми, структури симетричних ділянок шкіри.

Завдання 6. Об'єднайте слова в антонімічні пари. / Match the antonyms.

Гладкий	слизистий
Сухий	знижений
Блідий	розмитий
Чіткий	увігнутий
Опуклий	тьмянний
Прозорий	бородавчастий
Підвищений	темний

Завдання 7. Прочитайте текст, дайте відповіді на питання. / Read the text and define the medical terms, answer the questions.

Ідея з лимоном допоможе розпізнати рак грудей

Рак грудей посідає перше місце серед жіночих онкопатологій. Така статистика.

Цією проблемою пройнялася молода дизайнерка Корінн Бомонт — ініціатор кампанії «Дізнайся за допомогою лимонів». Обидві бабусі Корінн померли від раку грудей, одна в сорок років, інша в шістдесят два. Тому вона почала цікавитися першими симптомами страшної хвороби.

Корінн вирішила придумати простий спосіб для вчасного виявлення раку. Звичайні лимони вона використала як візуальні метафори для уявлення різного стану грудей. Поклавши цитруси в коробку з-під яєць, Корінн створила простий ігровий образ, який може допомогти жінкам подолати страх перед онкологічною хворобою та краще запам'ятати її ознаки (за матеріалами сайту «Добрий лікар»).

1. Яка статистика захворювань на рак серед жінок?
2. Чи має ризик захворіти на рак грудної залози Корінн? Чому?
3. Навіщо Корінн створила ігровий образ раку грудей?
4. Чи допоможе жінкам гра з лимонами психологічно боротися з раком?

III. Підбиття підсумків / Summing up

1. Які ви знаєте онкологічні захворювання?
2. Які риси повинні бути у лікаря-онколога?
3. Що таке онкологічний диспансер?

UNIT 24

Pharmacist in a Pharmacy. The Structure of the Pharmacy. Classification of Drugs. The Procedure for Dispensing Medicines in Ukraine

Basic notions: збір (collection), засіб (means, remedy), ємність (container), емульсія (emulsion), еліксир (elixir), екстракт (extract), драже (dragee), доза (dose), добавка (additive), гранула (granule), голка (needle), глюкометр (glucose meter), відпускання (release), відвар (decoction), вимога (requirement), вакцина (vaccine), блістер (blister), бинт (bandage), бахіли (shoe covers), бальзам (balm), аптека (pharmacy, drugstore), антиагрегант (antiaggregant), ампула (ampoule), аерозоль (aerosol).

I. Дайте відповіді на питання / Answer the following questions

1. Які вам відомі ліки від болю? / What medicines do you know for pain?
2. Яка є класифікація медикаментів? / What is the classification of medicines?
3. Яке застосування таблеток, гранул, драже? / What are the uses of tablets, granules, and pellets?
4. Назвіть види твердих ліків. / Name the types of solid medicines.

5. Що таке аптека лікарських рослин? / What is a pharmacy of medicinal plants?

ТЕСТИ / TESTS

1. Пульпіт — гостре або хронічне запалення:

- а) окістя зуба;
- б) пульпи.

2. Зубний біль може посилюватися вночі та іррадіювати:

- а) в різні ділянки тіла;
- б) в різні відділи щелепно-лицевої ділянки.

3. На карієс страждають:

- а) 87 % населення;
- б) 79 % людей планети.

4. Карієс — це руйнування:

- а) твердих тканин зуба;
- б) м'яких тканин зуба.

5. Без лікування пульпіт часто переходить:

- а) у періодонтит;
- б) у карієс.

6. Поверхневий карієс — дефект локалізується:

- а) у межах емалі;
- б) у поверхневих шарах дентину.

7. За клініко-анатомічною класифікацією карієсу зубів розрізняють:

- а) поверхневий, середній і глибокий карієс;
- б) початковий, поверхневий, середній і глибокий карієс.

II. Граматично-лексичні завдання / Grammar and Lexical tasks

Завдання 1. Від слів «лікар», «лікарня», «ліки», «лікувати» утворіть прикметники і складіть із ними словосполучення. Змінюйте граматичні форми прикметників. / From the words in “a doctor”, “a hospital”, “drugs”, “to treat” make adjectives and then word-combinations.

Подвір'я, таємниця, дієта, процедури, обхід, рослини, помилка, трави, етика, ліжко, палата, центр.

Завдання 2. Запишіть речення, вставляючи слова «лікарський», «лікувальний», «лікарняний» у відповідній граматичній формі. / Write down the sentences filling in the words according to the right grammar form.

Перші люди на землі вже збирали ... рослини. Вони знали про ... і смертоносні властивості багатьох трав, коренів, грибів, ягід. Так з'явилися ліки. Найдавнішими формами медикаментів є ... чаї, олії, бальзами, настоянки, порошки. Зараз вони також популярні в ... практиці й активно продаються в аптеках. Для ... процедур такі препарати можна використовувати і в .., і в домашніх умовах.

Завдання 3. Доберіть синоніми. / Find synonyms.

Порушення упаковки — ..,
заборонено — ..,
порушення вимог — ..,
фальсифікований — ..,
уроздріб — ..,
безоплатно — ..,
несумісний засіб — ..,
ліки без рецепта — ..,
клієнт аптеки — ..,
відпускати — ..,
лікарський засіб — ... .

Завдання 4. Розташуйте пункти плану бесіди працівника аптеки з відвідувачем послідовно. / Order the points of the plan of the conversation between a pharmacy worker and a consumer sequentially.

Формулювання замовлення.
Повідомлення інформації про препарат.
Розпитування відвідувача (з'ясування скарг і потреб).
Порада (рекомендація) препарату.
Запит інформації.
Прощання.
Привітання.

Завдання 5. Розподіліть медичні препарати за групами. / Divide medical drugs into the groups.

За термінами придатності: ...
За функціональним призначенням: ...

- За агрегантним станом: ...
- За способом отримання: ...
- За токсичністю: ...
- За способом застосування: ...
- За фармакологічною дією: ...

Слова для довідки: отруйні та наркотичні засоби; препарати з необмеженим терміном дії (понад 3 роки); закупорювальні засоби; ліки, що діють на центральну нервову систему; ліки для зовнішнього застосування; серцево-судинні препарати; порошкоподібні ліки.

Завдання 6. Створіть презентацію аптеки вашої мрії за планом. / Make a presentation of your dream life pharmacy according to the plan.

1. Про яку аптеку ви мрієте?
2. Де вона буде розташована?
3. Які приміщення будуть в аптеці?
4. Якою буде структура цієї аптеки?
5. Скільки відділів буде в ній? Які це відділи, як вони функціонуватимуть?

Завдання 7. Прочитайте текст, дайте відповіді на питання. / Read the text and define the medical terms, answer the questions.

Проект аптеки

Я народилася й живу в маленькому місті Дубні, і хочу працювати там, де для мене все рідне. У моїй родині фармацевтів немає, тож треба буде починати самій, звісно, за підтримки й допомоги батьків.

Моя найбільша мрія — мати свою, нехай невелику, приватну аптеку, яка буде розташована в центрі нашого туристичного міста, а саме — на вулиці Грушевського.

Напевно, моя кар'єра розпочнеться все ж таки з аптеки, яка реалізує готові лікарські засоби. Мій заклад матиме такі приміщення: зал обслуговування населення; приміщення для зберігання запасів (матеріальна кімната) лікарських засобів, лікарської рослинної сировини, засобів санітарії та гігієни, виробів медичного призначення; кабінет завідувача; кімнату персоналу; гардеробну; комірку для зберігання засобів для прибирання; туалет; душову.

Що стосується відділів, то їх буде тільки два: відділ готових лікарських форм (функції: приймання рецептів на готові лікарські

засоби аптечного і промислового виробництва та їх відпускання) і відділ безрецептурного продажу (функції: реалізація лікарських засобів, які відпускаються без рецепта, а також виробів медичного призначення).

От саме про таку аптеку я мрію. Сподіваюся, що колись вона розшириться завдяки відкриттю виробничого відділу, де будуть виготовляти ліки в асептичних умовах.

*Тетяна Жимелко,
студентка Львівського національного
медичного університету
імені Данила Галицького.*

1. Про яку аптеку мріє Тетяна?
2. Опишіть план майбутнього закладу, який пропонує студентка.
3. Скільки відділів буде в аптеці? Які це відділи?
4. Якими будуть функції цих відділів?
5. Як дівчина планує розширити свою аптеку в майбутньому? Які будуть функції нового відділу?

III. Підбиття підсумків / Summing up

1. Які структурні відділи аптеки з великим обсягом роботи?
2. Які структурні відділи аптеки з невеликим обсягом роботи?
3. У якому відділі відпускають готові медикаменти?
4. Про яку аптеку ви мрієте?

UNIT 25

Dental clinic. The Concept of the Maxillofacial System. Diseases of the Teeth and Oral Cavity. Communication between a Dentist and a Patient

Basic notions: анестезія (anesthesia), бормашина (drill), вилиця (foreskin), відхилення (deviation), губа (lip), дентин (dentin), емаль (enamel), знімок (X-ray, photo), зонд (probe), зліпок (cast, model), ікло (fang), імплантація (implantation), карієс (caries), кісточка (ankle, stone), корінь (root), коронка (crown), крісло (chair).

I. Дайте відповіді на питання / Answer the following questions

1. Що таке карієс? / What is caries?
2. Що таке пульпіт? / What is pulpitis?
3. Як лікується стоматит? / How is stomatitis treated?
4. Що таке пародонтоз? / What is periodontal disease?
5. Що таке періодонтит? / What is periodontitis?

ТЕСТИ / TESTS

1. Пульпіт — гостре або хронічне запалення:

- а) окістя зуба;
- б) пульпи.

2. Зубний біль може посилюватися вночі та іррадіювати:

- а) в різні ділянки тіла;
- б) в різні відділи щелепно-лищевої ділянки.

3. На карієс страждають:

- а) 87 % населення;
- б) 79 % людей планети.

4. Карієс — це руйнування:

- а) твердих тканин зуба;
- б) м'яких тканин зуба.

5. Без лікування пульпіт часто переходить:

- а) у періодонтит;
- б) у карієс.

6. Поверхневий карієс — дефект локалізується:

- а) у межах емалі;
- б) у поверхневих шарах дентину.

7. За клініко-анатомічною класифікацією карієсу зубів розрізняють:

- а) поверхневий, середній і глибокий карієс;
- б) початковий, поверхневий, середній і глибокий карієс.

II. Граматично-лексичні завдання / Grammar and Lexical tasks

Завдання 1. Знайдіть зайве слово в рядку. / Find the odd word in the line.

- 1) Емаль, коронка, стоматит, корінь.
- 2) Ясна, пломба, язик, піднебіння.
- 3) Знеболювати, свердлити, пломбувати, пережовування.

Завдання 2. Виправте помилки у словах. / Correct mistakes in the words.

Харчування, ковтання, пережовування, полосчання, відкушення, знеболення, пломбування, стискання.

Завдання 3. Утворіть пасивні дієприкметники від поданих дієслів. Складіть із ними словосполучення. / Form passive

participles from the given verbs. Make up word-combinations with them.

Знеболити, запломбувати, видалити, пережувати, помити, обстежити, ізолювати.

Завдання 4. Поєднайте слова з лівого та правого стовпчика. / Match the words from the right and left columns.

Пародонтолог	видаляє зуби
Ортодонт	лікує хворі ясна
Ортопед	ставить пломби
Терапевт	виправляє прикус
Стоматолог-хірург	протезує зуби

Завдання 5. Доберіть антоніми до підкреслених слів. / Find antonyms to the underlined words.

Постійний біль — ...

Гострий біль — ...

Сильний біль — ...

Біль пульсує — ...

Біль посилюється — ...

Біль з'являється — ...

Завдання 6. Перекладіть англійською слова, що характеризують зубний біль. / Translate into English.

Гострий, пульсивний, періодичний, тупий, постійний, сильний, нестерпний, помірний, слабкий, різкий, страшений.

Завдання 7. Прочитайте текст, дайте відповіді на питання. / Read the text and define the medical terms, answer the questions.

Прорізування молочних і постійних зубів завершується утворенням зубних рядів, форма яких повністю відповідає їхнім функціям. У людини зуби міняються один раз. Зуби змінного прикусу називають молочними, або випадними (*dentes decidui*). Прорізування їх починається на 6–7-му місяці життя і закінчується у 2,5–3 роки. У 5–6-річному віці починають прорізуватися зуби постійного прикусу (*dentes permanentes*), і до 13 років молочні повністю замінюються на постійні. Кількість молочних і постійних зубів неоднакова: у тимчасовому прикусі тільки 20 зубів, оскільки відсутні малі кутні та треті великі кутні зуби. Анатомічна формула зубів тимчасового

прикусу 2. 1. 2, тобто з кожного боку як верхньої, так і нижньої щелепи є 2 різці, 1 ікло і 2 великі кутні зуби.

У зубах тимчасового й постійного прикусу розрізняють коронку (corona dentis) — це частина зуба, яка виступає в порожнину рота; корінь зуба (radix dentis), який міститься в коронці; шийку зуба (cervix dentis) — невелике звуження на межі між коронкою і коренем зуба. У цьому місці закінчується емалевий покрив коронки зуба і починається цемент (cementum), яким покритий корінь зуба.

1. Коли прорізуються зуби постійного прикусу?
2. Яка анатомічна формула зубів тимчасового прикусу?
3. Яка анатомічна формула зубів постійного прикусу?
4. З яких частин складається зуб?
5. Що міститься між коронкою і коренем зуба?

III. Підбиття підсумків / Summing up

1. З чого складається зубощелепна система людини?
2. З яких частин складається зуб?

СЛОВНИК / GLOSSARY

— А —

аборт	abortion
аденоїди	adenoids
адреналін	adrenalin
аерозоль	aerosol
акушер	obstetrician
алерген	allergen
алергія	allergy
ампула	ampoule
аналіз	analysis
ангіна	tonsillitis
анемія	anemia
анестезія	anesthesia
антиагрегант	antiaggregant
антибіотик	antibiotic
апарат УЗД	ultrasound machine
апарат штучного кровообігу	artificial blood circulation device
апарат штучної вентиляції легень	apparatus for artificial ventilation of the lungs
апендикс	appendix
апендицит	appendicitis
апетит	appetite
аптека	pharmacy, drugstore
артерія	artery
артрит	arthritis
артроз	arthrosis
астма	asthma
асфіксія	asphyxia
атрофія	atrophy
аускультация	auscultation

— Б —

бактерія	bacterium
бальзам	balm
басейн	swimming pool

бахіли	shoe covers
бесіда	conversation
бинт	bandage
бік	side
біль	pain
біопсія	biopsy
блістер	blister
блювання	vomiting
бормашина	drill
бородавка	wart
ботулізм	botulism
бронхи	bronchi
бронхіт	bronchitis

— В —

вагітна	pregnant
вагітність	pregnancy
вакцина	vaccine
вакцинація	vaccination
вата	cotton wool
ведення пологів	birth management
вена	vein
виведення	breeding
вигодовування	breast feeding
виділення	secretion, discharge
видільна система	excretory system
викидень	misbirth
вилиця	foreskin
вимога	requirement
випорожнення	stool
випуклість	bulge, convexity
виразка	ulcer
висип	eruption, enanthesis
відвар	broth
відвар	decoction
відділення (лікарні)	department (of the hospital)
відпускання	release

відрижка	belching
відхаркування	expectoration
відхилення	deviation
візок	wheelchair
вірус	virus
вірус імунодефіциту людини (ВІЛ)	human immunodeficiency virus (HIV)
втома	fatigue
втягнення	inverting
вугор	acne
вухо	ear

— Г —

гайморит	sinusitis
гастрит	gastritis
гастроентеролог	gastroenterologist
гастроскопія	gastroscopy
гель	gel
гельмінти	worms
гемангіома	hemangioma
гематолог	hematologist
гематологія	hematology
гемоглобін	hemoglobin
гемодіаліз	hemodialysis
гемофілія	hemophilia
гепатит	hepatitis
гінеколог	gynecologist
гіперпігментація	hyperpigmentation
гіпертермія	hyperthermia
гіпертонія	hypertension
гіподинамія	hypodynamia
гіпоталамус	hypothalamus
гіпотонія	hypotension
гіпофіз	pituitary
гіпс	cast
гіркота	bitterness
гломерулонефрит	glomerulonephritis

глотка	pharynx
глухота	deafness
глюкометр	glucose meter
гній	manure
голка	needle
голод	hunger
голодування	fasting
гомеостаз	homeostasis
гонорея	gonorrhoea
горло	throat
гормон	hormone
горошина	pea
гортань	larynx
гранула	granule
гриб	fungus
грижа	hernia
грип	flu
грілка	warmer
грудочка	lump, nub
губа	lip

— Д —

дальтонізм	daltonism
дальтонік	daltonian
дванадцятипала кишка	duodenum
дентин	dentin
депресія	depression
дерма	derma
дерматофіброма	Benign fibrous histiocytomas, dermatofibroma
деформація	deformation
джгут	tourniquette
дзеркало	mirror
дизентерія	dysentery
диспансер	dispensary
дифтерія	diphtheria
дихальна система	respiratory system

дихання	breathing
діагностика	diagnostics
діарея	diarrhea
дієта	diet
дієтолог	nutritionist
ділянка	area
дно матки	bottom of the uterus
добавка	additive
довідка	medical certificate
догляд	care
доза	dose
донор	donor
донорство	donation
допомога	assistance, help
дотик	touch
драже	dragee
дренаж	drainage
дуоденіт	duodenitis

— E —

екзема	eczema
екстракт	extract
електрокардіограф (ЕКГ)	electrocardiogram (ECG)
електрокоагулятор	electrocoagulator
еліксир	elixir
емаль	enamel
емульсія	emulsion
ендокринна система	endocrine system
ендоскоп	endoscope
ентерит	enteritis
ентеробіоз	enterobiasis
енцефаліт	encephalitis
епідемія	epidemic
епідерміс	epidermis
епілепсія	epilepsy
епіфіз	epiphysis
еритроцити	red blood cells

емність	— Є — container
живіт	— Ж — abdomen
жовтяниця	jaundice
жовчний міхур	gallbladder
загроза викидня	— З — risk of miscarriage
зажим	clamp
заклад	institution
залоза	gland
запалення	inflammation
запах	smell
запор	constipation
засіб	means, remedy
застуда	cold
затвердіння	solidification
затискач	clamp
захворювання	disease
збільшення	increase
збір	collection
збудник	causative agent
зв'язка	connection
здуття	bloating
зір	eyesight
зліпок	cast,model
знімок	X-ray, photo
зонд	probe
зсідання (крові)	coagulation, blood clotting
ікло	— І — fang
імплантат	implant
імплантація	implantation
імунітет	immunity
імунна система	immune system
імуноглобулін	immunoglobulin

імунолог	immunologist
інвалідність	invalidity
інгалятор	inhaler
інгаляція	inhalation
інкубатор для новонароджених	incubator for newborns
інсульт	stroke
інтоксикація	intoxication
інфаркт міокарда	myocardial infarction
інфекція	infection

— К —

кавоман	coffee lover
кал	excrement
канюля	cannula
капіляр	capillary
капсула	capsule
кардіограма	cardiogram
кардіолог	cardiologist
кардіологія	cardiology
кардіотренування	cardiotreatment
карієс	caries
каталка	hospital bed with wheels
катетер	catheter
кашель	cough
кисень	oxygen
кислотність	acidity
кімната для виписування	discharge room
кінцівка	limb
кір	measles
кістка	bone
кістковий мозок	marrow
кісточка	ankle, stone
клізма	enema
ковток	sip
колба	flask
коліт	colitis

компонент	component
конділома	condolem
конкремент	concrement
корінь	root
коробка	box
коронка	crown
крапельниця	IV (intravenous injection)
крапельниця	dropper
крапля	drop
кратер	crater
крем	cream
крижі	buttocks
крісло	chair
кров	blood
крововилив	hemorrhage
крововтрата	blood loss
кровоздача	bloodthirsty
кровотворення	hematopoiesis
кровотеча	bleeding
кровоточивість	bleeding
кровохаркання	hemoptysis
кропив'янка	tropic urticaria
кулак	fist
купол	cupola
куприк	coccyx
кушетка	couch

— Л —

лабораторія	laboratory
ламкість	fragility
лампа	lamp
ларингіт	laryngitis
легеня	lung
лейкоцити	white blood cells
лентиго	lentigo
лептоспіроз	leptospirosis
лідер	leader

лікарі вузької спеціалізації	doctors of the narrow specialty, subspecialists
лікарня	hospital
ліки	medicine, drug
лікування	treatment
лімфа	lymph
лімфовузол	lymph node
лімфоцити	lymphocytes
лобок	pubis
логопед	speech therapist
локалізація	localization, location
ломота	breaking feelings in the body
льодяник	lozenge
люмбаго	lumbago

— М —

магнітно-резонансний томограф (МРТ)	magnetic resonance imaging (MRI)
мазь	ointment
малеча	small children
манометр	manometer
маса (тіла)	weight
масаж	massage
маска	mask
матка	uterus
медикамент	medication, drug
меланін	melanin
меланома	melanoma
менінгіт	meningitis
менструація	menstruation
мережа	network
метастаз	metastasis
метеоризм	flatulence
мигдалик	tonsil
милиці	crutches
мікоз	mycosis
мікроскоп	microscope

мікстура	mixture
мокротиння	sputum
моляр (великий кутній зуб)	molar
м'яз	muscle
м'язова система	muscular system

— Н —

набір	set
набряк	edema
набрякання	edema
надлишок	excess
надниркова залоза	adrenal gland
наліт	coating
наліт	plaque (dental)
напруження	pressure
настій	infusion
настоянка	tincture
невус	nevus
невралгія	neuralgia
невроз	neurosis
невролог	neurologist
неврологія	neurology
невропатолог	neuropathist
нежить	runny nose
немовля	newborn
непритомність	faint
нервова система	nervous system
нестача	lack
нирка	kidney
нитка	thread
німота	muteness
ніс	nose
новоутворення	tumor, neoplasm
ножиці	scissors
ноші	stretcher
нудота	nausea
нюх	smell

— O —

обіг	circulation
обладнання	equipment
обстеження	examination
ожиріння	obesity
озноб	chills
олія	oil
онкодиспансер	oncology department
онколог	oncologist
онкологія	oncology
онкопатологія	cancer
онкохворий	a person who diagnosed with cancer
операційний стіл	operating table
операція	operation
опитування	poll
опора	support
опухлість	swelling
органи чуття	senses
організм	organism, body
ортодонт	orthodontist
ортопед	orthopaedist
остеопороз	osteoporosis
остеохондроз	osteochondrosis
отит	otitis

— П —

пальпація	palpation
памперс	diapers
пандемія	pandemic
паніка	panic
панкреатит	pancreatitis
папула	papule
пародонт (періодонт)	parodontium
паротит	parotid
паста	paste
патоген	pathogen

педіатр	pediatrician
пелюшка	napkin, wrap
передсердя	auricle
перейми	contraction
переливання	transfusion
перелом	fracture
переохолодження	hypothermia
період пологів	childbirth period
періодонтит	periodontitis
перкусія	percussion
печатка	seal, signet
печінка	liver
печія	heartburn
пігмент	pigment
пігулка	pill
піднебіння	palate
підпис	signature
підпорядкування	subordination
підшлункова залоза	pancreas
пієлонефрит	pyelonephritis
пінцет	tweezers
піпетка	pipette
піт	sweat
пітливість	sweating
піхва	vagina
плазма	plasm
пластинка	plate
пластир	plaster
плацента	placenta
плід	fetus
пломба	dental fillings
плоскостопість	flatfoot
пляма	spot
пляшка	bottle
пневмонія	pneumonia
подагра	gout
поза	pose, position

покривна система (загальний покрив)	cover system
полегшення	relief
поліклініка	polyclinic
положення	position
полоскання	gargarism
поперек	loins
порожнина	cavity
порошок	powder
порушення	violation
слід	afterbirth
послідовність	sequence
потилиця	nape
потуги	attempts
почервоніння	erythema
правець	tetanus
премоляр (малий кутній зуб)	premolar
препарат	preparation
призначення	appointment
приймання	reception
прикус	bite
примочка	lotion, embrocation
пробірка	test tube
провізор	pharmacist
пролежень	bed-sore
пронос	diarrhea
простатит	prostatitis
профілактика	prophylaxis
профіль	profile
пряма кишка	rectum
психіатр	psychiatrist
психіатрія	psychiatry
психоз	psychosis
психолог	psychologist
психотерапевт	psychotherapist
пульпа	pulp
пульпіт	pulpitis

пульс	pulse
пуповина	umbilical cord
пухир	blister
пухлина	tumour, tumor neoplasm

— P —

радикуліт	radiculitis
радіологія	radiology
рак	cancer
раціон	ration
реабілітація	rehabilitation
реєстратура	registry
рентген	X-ray
рентгенівський апарат	X-ray machine
рентген-кабінет	X-ray room (cabinet)
рентгенограма	radiograph
рецидив	recession
рецепт	recipe
реципієнт	recipient
ризик	risk
рикетсії	rickettsia
риніт	rhinitis
рідина	liquid, fluid
різець	cutter
родимка (невус)	birthmark
розбитість	feeling unrested, weakness
роздріб	retail
розлад	disorder
розподіл	distribution
розростання	excrescence, enlargement
розчин	solution
розширювач	extender
рослина	a plant
рот	mouth
рукавичка	glove
рух	movement
рухомість	movability

— С —

садок	kindergarten, nursery school
сальмонельоз	salmonella
самолікування	self-treatment
санаторій	health resort
свербіж	itch
секреція	secretion
сепсис	sepsis
серветка	napkin, serviette
сертифікат	certificate
серце	heart
серцебиття	heartbeat
серцева недостатність	heart failure
серцевий напад	heart attack
серцево-судинна система	cardiovascular system
сеча	urine
сечівник	urethra
сечовід	ureter
синдром набутого імунного дефіциту (СНІД)	acquired immune deficiency syndrome (AIDS)
синець	bruise
синусит	sinusitis
сироп	syrup
сифіліс	syphilis
сім'яник (яєчка)	the cheek
скальпель	scalpel
скарифікатор	scarifier
скелет	skeleton
склад	storage
скроня	temple
слина	saliva
слинотеча	sialorrhoea
сліпота	blindness
слух	hearing
сльози	tears
сльозотеча	lacrimation
смак	taste

смужка	strip
сосочок	nipple, teat, mammilla
спадковість	heredity
спадок	heredity, inheritance
спосіб життя	lifestyle
спостереження	observation
спрей	spray
статева (репродуктивна)	sexual (reproductive) system
система	
статистика	statistics
стаціонар	hospital inpatients
стетоскоп	stethoscope
стоматит	stomatitis
стравохід	oesophagus
суглоб	joint
судина	vessel
супозиторій	suppository
суспензія	suspension
сухожилля	tendon

— T —

таблетка	tablet, pill
таз	pelvis
терапевт	therapist
терапія	therapy
тератома	teratoma
термін вагітності	gestational age
термометр	thermometer
тимус (загруднинна залоза)	thymus
товста кишка	large intestine
токсикоз	toxicosis
томограма	tomography
тонзиліт	tonsillitis
тонка кишка	small intestine
тонометр	tonometer
травма	trauma
травна система	digestive system

трахея	trachea
тремтіння	trembling
триместр	trimester
тромб	clot
тромбоцити	platelets
туба	tuba
туберкульоз	tuberculosis
тяжкохворий	seriously ill, sickman (patient)

— У —

УЗД (ультразвукове дослідження)	ultrasound
ультразвук	ultrasound
упаковка	packaging
уретра (сечівник)	urethra
ускладнення	complication
усунення	removal
ущільнення	carification, hardening, induration

— Ф —

фактор	factor
фальсифікат	fake
фарингіт	pharyngitis
фармакопея	pharmacopoeia, codex
фарминок	pharmacies
флаконт	bottle
флюорограф	fluorograph
флюорографія	fluorography
фурункул	Furuncle

— Х —

харчоблок	food industry
харчування	nutrition
хвороба	disease
хіміотерапія	chemotherapy

холестерин	cholesterol
холецистит	cholecystitis
хоспіс	hospice
хребет	spine
хрип	wheeze
хропіння	snoring
хрящ	cartilage

— Ц —

цемент	cement
центрифуга	centrifuge
цистит	cystitis
ціаноз	cyanosis

— Ч —

чашка Петрі	petri dish
черевна порожнина	abdomen
черешня	cherry
чутливість	sensitivity
чхання	sneezing

— Ш —

шизофренія	schizophrenia
шийка	neck
шийка матки	cervix
шина	splint
шишка	cone
шкіра	skin
шлунок	stomach
шов	seam
шпатель	tongue depressor
шприц	syringe
штамп	stamp
штатив	tripod

щелепа
щеплення
щипці
щитоподібна залоза
щока

— **Щ** —

jaw
vaccination
forceps
thyroid gland
cheek

ядуха
яєчник
язик
ясла

— **Я** —

suffocation
ovary
tongue
creche, day nursery

Список рекомендованої літератури для здобувачів / List of Recommended Literature for Applicants

Basic:

1. Українська мова як іноземна для англомовних студентів-медиків : у 2 кн. Кн. 1. Соціокультурна комунікація / за ред. проф. С. М. Луцак. — Івано-Франківськ : Медицина, 2019. — 504 с.
2. Українська мова як іноземна для англомовних студентів-медиків : у 2 кн. Кн. 2. Основи професійного мовлення / за ред. проф. С. М. Луцак. — Івано-Франківськ : Медицина, 2019. — 456 с.
3. Українська мова для іноземців (рівень А2) : навч. посіб. / Т. О. Дегтярьова [та ін.]. — К. : Університетська книга, 2020. — 215 с.
4. Ющук І. Українська мова для іноземців / І. Ющук, Ю. Бондарчук, О. Мушкудіані. — Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2021. — 168 с.
5. Українська мова як іноземна (примірна програма навчальної дисципліни підготовки фахівців другого, магістерського, рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальностей: 222 «Медцина», 221 «Стоматологія», 226 «Фармація») / уклад. : С. М. Луцак [та ін.]. — К., 2017. — 130 с.

Additional:

1. Вступний курс з української мови для студентів-іноземців підготовчого відділення / за ред. Т. О. Дегтярової. — Суми : Університетська книга, 2010. — 415 с.
2. Гайдамака Г. Г. Діячі української науки і культури. Збірник текстів для читання з навчальної дисципліни Українська мова для іноземних студентів усіх напрямів підготовки всіх форм навчання : навч. видання / Г. Г. Гайдамака. — Харків : Вид. ХНЕУ, 2012. — 60 с.
3. Дерба С. М. Знайомство з Україною : навч. посіб. з української мови для іноземних студентів / С. М. Дерба. — 2-ге вид., випр. і доп. — К. : Фенікс, 2013. — 97 с.
4. Дерба С. М. Українська мова для іноземних студентів. Наукові тексти та завдання до них / С. М. Дерба, В. О. Любачевська-Сойкур. — Вінниця : Меркьюрі-Поділля, 2012. — 188 с.

5. Дідківська Л. П. Сучасна українська мова. Синтаксис (у двох частинах) : — навч. посіб. для іноземних студентів / Л. П. Дідківська, Г. Д. Швець. — К. : Фенікс, 2013.

6. Єщенко Н. О. Практичний курс української мови: усне мовлення : навч. посіб. для іноземних студентів / Н. О. Єщенко. — 2-ге вид., випр. і доп. — К. : Фенікс, 2013. — 207 с.

7. Єлісова М. О. Коментоване читання художніх творів : навч. посіб. для іноземних студентів / М. О. Єлісова. — К. : ТОВ «НВП» Інтерсервіс, 2010. — 120 с.

8. Українська мова для іноземних студентів : посіб. / В. М. Винник, О. М. Гайда, І. Д. Драч [та ін.]. — Тернопіль : ТДМУ, 2013. — 288 с.

9. Швець Г. Д. Читаймо українською : навч. посіб. з української мови для іноземних студентів / Г. Д. Швець, Ю. О. Торчинська, А. О. Літвінчук ; за ред. Г. Д. Швець. — К. : Фенікс, 2012. — 112 с.

Electronic information resources:

1. Odessa National Medical University: <https://onmedu.edu.ua/>
2. Information for students: <http://www.info.odmu.edu.ua>
3. Ukrainian language for English-speaking students: <http://learn101.org/ukrainian.php>
4. Learning the Ukrainian: <https://www.ukrainianlanguage.org.uk/>.

Список використаної літератури / List of References

1. Українська мова як іноземна для англомовних студентів-медиків : у 2 кн. Кн. 1. Соціокультурна комунікація / за ред. проф. С. М. Луцак. — Івано-Франківськ : Медицина, 2019. — 504 с.

2. Українська мова як іноземна для англомовних студентів-медиків : у 2 кн. Кн. 2. Основи професійного мовлення / за ред. проф. С. М. Луцак. — Івано-Франківськ : Медицина, 2019. — 456 с.

3. Українська мова для іноземців (рівень А2): навч. посіб. / Т. О. Дегтярьова та ін. — К. : Університетська книга, 2020. — 215 с.

4. Ющук І. Українська мова для іноземців / І. Ющук, Ю. Бондарчук, О. Мушкудіані. — Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2021. — 168 с.

5. Українська мова як іноземна (примірна програма навчальної дисципліни підготовки фахівців другого, магістерського, рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальностей: 222 «Медцина», 221 «Стоматологія», 226 «Фармація») / уклад. : С. М. Луцак [та ін.]. — К., 2017. — 130 с.

Навчальне видання

**СІКОРСЬКА Ольга Олександрівна,
ФІЛЮК Лілія Миколаївна**

УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК ІНОЗЕМНА
навчально-методичний посібник для здобувачів
вищої освіти 5-го курсу міжнародного факультету
(англійська мова навчання)

Редактор ***О. В. Титова,***
Технічний редактор ***А. В. Попов***
Художник ***Р. В. Мерешко***
Коректор ***І. К. Каневський***

Електронне видання

Формат 60x84/16. Ум.-друк. арк. 9,43. Тираж 1. Зам. 2602

Одеський національний медичний університет
65082, Одеса, Валіховський пров., 2.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 668 від 13.11.2001.
e-mail: office@onmedu.edu.ua тел: (048) 723-42-49 факс: (048) 723-22-15